ATEITIS

LAPKRITIS-NOVEMBER 1983 VOL. LXXIII No. 9

ATEITIS LAPKRITIS-NOVEMBER 1983 VOL. LXXIII No. 9

Ateitininkų Federacijos leidžiamas katalikiškos-lietuviškos orientacijos mėnesinis žurnalas.

Okupuotos Lietuvos jaunimo žodis pasaulio lietuvių jaunimui 278
V Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso laiškas Lietuvos jaunimui 279
V Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso atidarymas 280
Kongresinė stovykla 281
Per stovyklą susipažinti su Lietuvos istorija — B. Bublienė 286
Padėti jiems tėvynėj — K. Trimakas (žodis V PLJK stovyklos uždaryme) 288
Kongreso studijų dienos 290
Kongreso pabaiga 295
Viltys ruošiant kongreso studijų dienas — G. Petrauskienė 296
Pasisakymai apie jaunimo kongresą:
„Grįžau iš stovyklos užsidegusi..." — A. Mičiulytė 300
„Rišami bendra kultūra ir bendrais rūpesčiais" — R. Bureikaitė 301
„Kongresas... vienas svarbiausių įvykių mano gyvenime" — G. Palubinskaitė 303
V Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso nutarimai 306
Išeivijos jaunimas: 1983 m. studijinė anketa — K. Trimakas 313
ATŽALOS: Basos kojos — M. Palubinskaitė 320
STUDENTAI: Sugrįžimas — Lietuviška Širids 323
Eilėraščiai — G. Remeikytė 322
LAIŠKAI 324

Šį Penktajam pasaulio lietuvių jaunimo kongresui skirtą žurnalo numerį redagavo K. Trimakas. Numerio medžiagą išdėstė J. Kuprys. Nuotraukos: K. Veselkaitė (viršelis, 182, 291, 293), K. Trimakas (277, 279, 302), J. Tamulaitis (280), I. Jasulaitytė (281), R. Musonytė (282, 283, 284, 285, 287, 288-289, 291, 300-301, 304, 305, 316), Stovyklos Foto būrelio (283), R. Pavilanio (290, 292, 294, 299, 312), J. Kuprys (45-46).

Vyriausias redaktorius: kun. dr. Kęstutis Trimakas, 850 DesPlaines Ave., Apt. 409, Forest Park, IL 60130, USA. Telef.: 312-366-2446.
Redaktoriai: adv. Saulius Kuprys, Rima Sidrienė ir Aldona Zailskaitė.
Redakcijos nariai: dr. Roma Kuprienė, Jonas Kuprys, Vida Kuprytė ir dr. Linas Sidrys.
Rankraščių kalbą taiso J. Masilionis. Viršelio antraštė Jono Kuprio.

Administratorius: Juozas Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL 60629, USA. Telef.: 312-434-2243.
Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuvė Chicagoje. Leidžia Ateitininkų Federacija.
Prenumerata metams JAV ir Kanadoje — 12.00 dol.; garbės prenumerata — 20.00 dol., susipažinimui 9:00 dol.; kituose kraštuose — 9.00 dol., išskyrus Pietų Ameriką (7.00 dol.).

ATEITIS (USPS 035-440 — a magazine published monthly, except July and August, by the Lithuanian Roman Catholic Federation Ateitis, Inc. Business address: 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL 60629 USA. Yearly subscription in the US and Canada $12.00. Single copy $1.50. Second class postage paid at Chicago, Illinois. © 1983 by the Lithuanian Roman Catholic Federation Ateitis. All rights reserved.

„Jūs esate mūsų balsas pasaulyje. Tebūnie tas balsas skambantis ir nesustabdomas!“

Okupuotos Lietuvos jaunimas išeivijos jaunimui

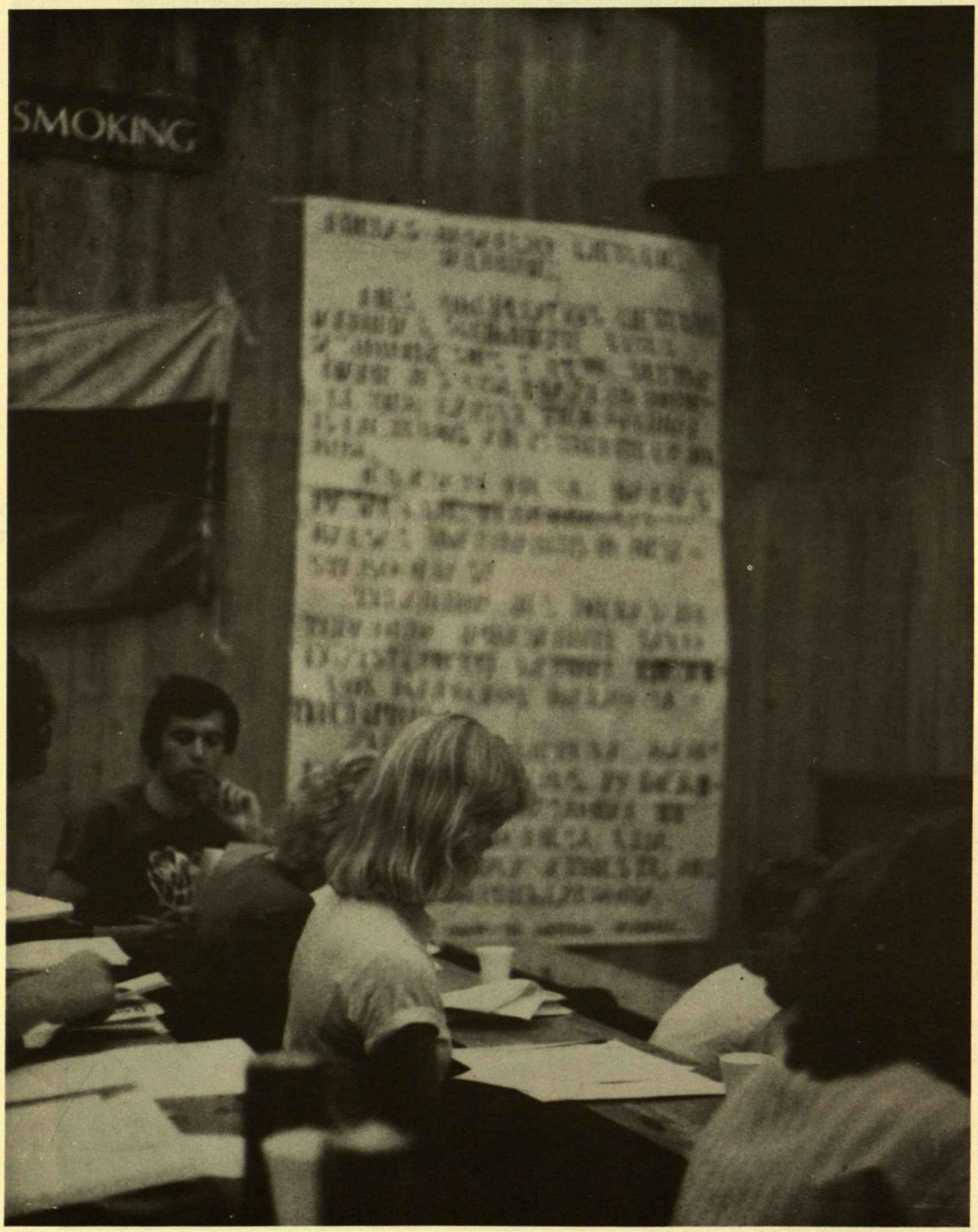

LIETUVOS NACIONALINĖ MARTYNO MAŽVYDO BIBLIOTEKA

Į PENKTĄJĮ PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESĄ!

Mielas Pasaulio Lietuvių Jaunime,

Mes, okupuotos Lietuvos jaunimas, sveikiname visus susirinkusius į V Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą. Sveikiname jus visi, maži ir dideli, tiek laisvi, tiek kaliniai iš Lietuvos ar ištremti už jos ribų. Nors fiziškai esame toli, atskirti vandenynų ir spygliuotų užtvarų, bet dvasioje esame ir būsime kartu su jumis, nes mus visus jungia stiprūs kraujo ryšiai, vienija bendros idėjos, tikėjimas, kovos tikslai. Mes visi esame tos pačios lietuvės motinos vaikai, nors ir išsibarstę po visą platųjį pasaulį. Mus riša karšta Lietuvos meilė ir susirūpinimas visos tėvynės likimu. Mes visi esame viena Tauta, viena galinga jėga, kuri dar sudrebins pasaulį.

Mes nuolat stebime jus, jaučiame jūsų mintis, žavimės jūsų žygiais ir darbais. Jūs esate mūsų balsas pasaulyje. Tebūnie tas balsas skambantis ir nesustabdomas! Tebūnie jūsų veikla ir darbai sėkmingi. Linkim turiningai su pakilia nuotaika pastovyklauti, o atstovams studijų dienų metu apsvarstyti, iš kur mes atėjom, kas mes esame ir kuriuo keliu turim eiti bei padaryti svarbius nutarimus. Telaimina jus Dievas ir tepadeda įprasminti savo egzistenciją vardan Lietuvos kančios kelio sutrumpinimo.

Žvelkite į Lietuvą, kaip mes žiūrim į jus. Padėkite mums dvasiniai ir fiziniai, kad mūsų visų vieninga kova atneštų mus į laisvą, nepriklausomą Lietuvą!

Dar labiau, sutelkime gretas, aktyvinkime veiklą, stiprinkime savo tautinę sąmonę, tobulinkime savo lietuvišką kalbą ir skelbkime Lietuvos vardą visame pasaulyje. Išgirskime Kudirkos varpo balsą: kelkitės, kelkitės, kelkitės!

Įprasminkim tėvų, senelių ir bočių pralietą kraujo ir ašarų auką už mylimą tėvynę. Pirmyn į šviesią Ateitį kartu su jumis!

Okupuotos Lietuvos Jaunimas

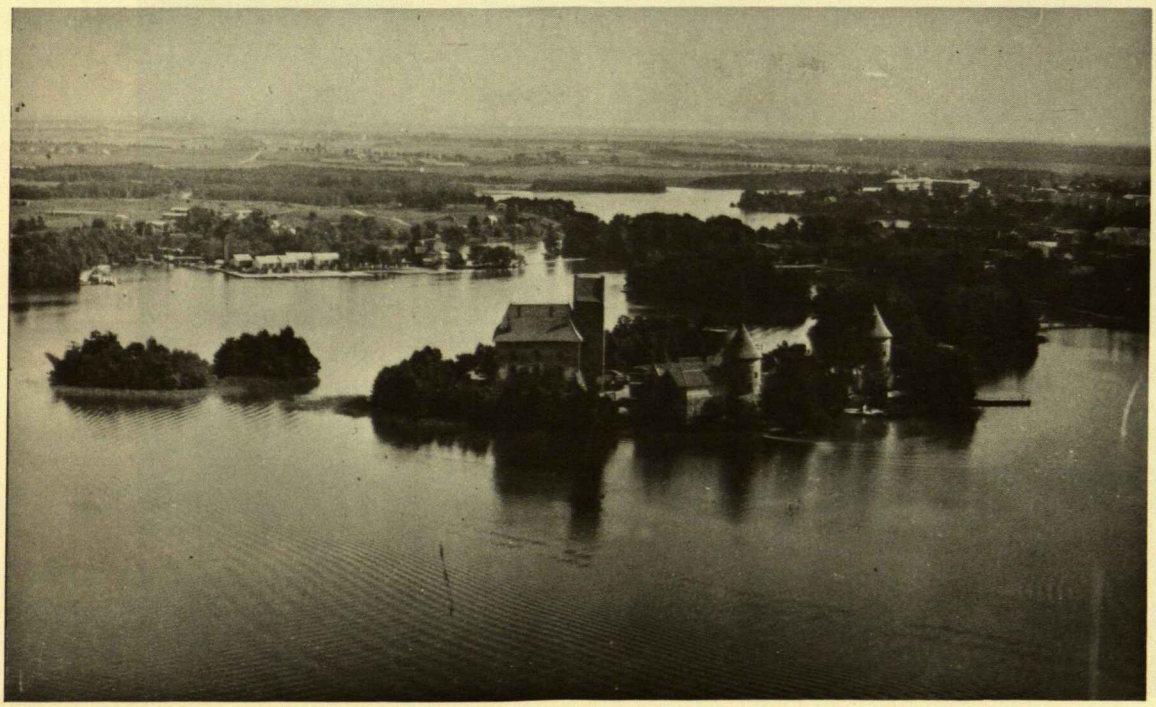

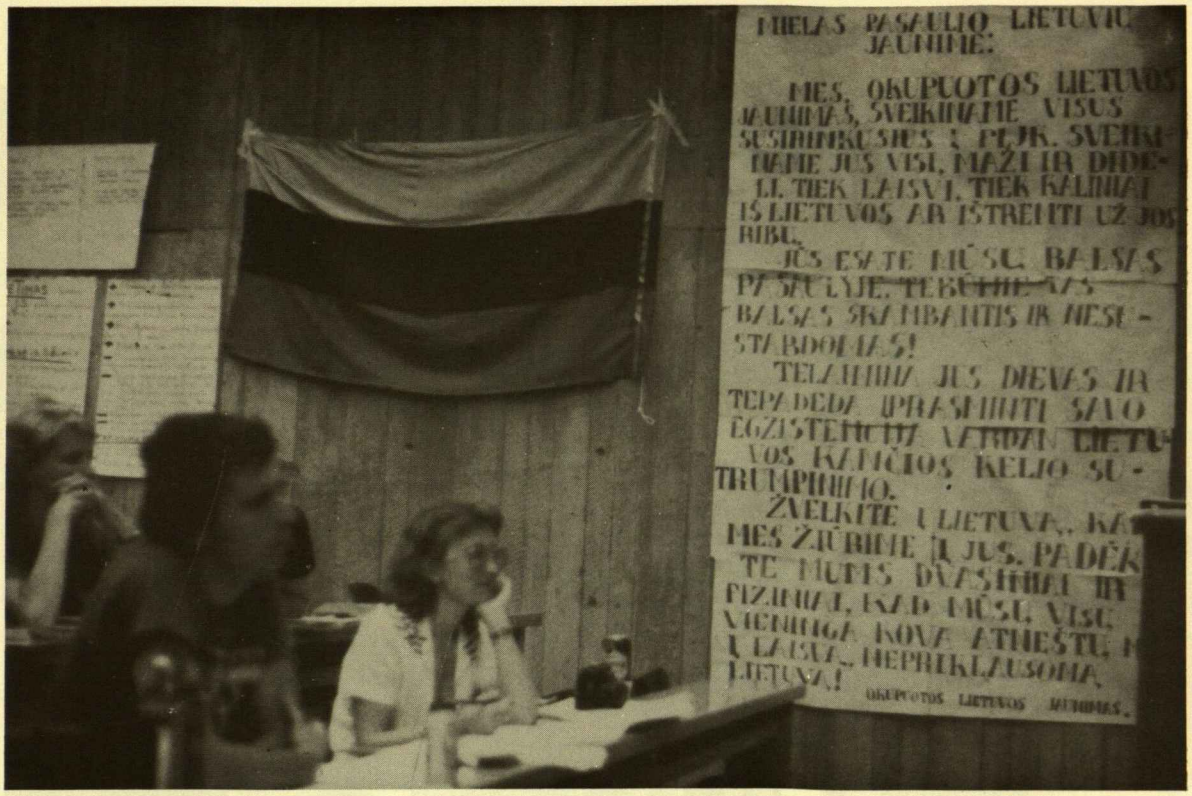

Okupuotos Lietuvos Jaunimo atsišaukimas į Penktąjį pasaulio lietuvių jaunimo kongresą buvo didelėm raidėm išrašytas ir pakabintas jaunimo suvažiavimo salėje.

LAIŠKAS LIETUVOS JAUNIMUI

Mielasis Lietuvos Jaunime,

Mes, Pasaulio lietuvių jaunimo penktojo kongreso atstovai, susirinkę į Studijų dienas Kanadoje iš Argentinos, Australijos, Brazilijos, Didžiosios Britanijos, Italijos, Jungtinių Amerikos Valstijų, Kanados, Kolumbijos, Prancūzijos, Urugvajaus ir Vakarų Vokietijos, nuoširdžiai Jus sveikiname.

Jūsų laiškas, pasiekęs mus per V PLJ Kongreso atidarymą Čikagoje, sujaudino mus ir sustiprino mūsų ryžtą siekti Kongreso tikslų. Nors ir negalėjote Kongrese dalyvauti, mes jautėme Jūsų dvasią, kuri mus jungia į bendrą ir vieningą kovą už Lietuvos laisvę ir šviesesnę tautos ateitį.

Susirinkę iš vienuolikos pasaulio kraštų, mes žvelgiame į Lietuvą, kaip į savo tėvų žemę, kurioje gyvenate Jūs, mūsų broliai ir sesės. Tiesiame Jums ranką, siekdami su Jumis susipažinti, kad galėtume vieni kitus geriau suprasti.

Stengiamės Jus daugiau remti, teikti Jums daugiau informacijos, kad neapviltume Jūsų pareikšto pasitikėjimo mūsų darbais ir jėgomis. Ryžtamės tarptautinėje arenoje naudotis kiekviena proga kelti Lietuvos vardą ir jos dabartinę politinę padėtį.

Brangūs mūsų broliai ir sesės! Mes pergyvenome kartu su Jumis tėvynei daromas skriaudas. Šventai tikime, kad mūsų bendra kova baigsis pergale. Ateis diena, kai teisybė ir laisvė triumfuos mūsų tėvynėje ir ji vėl taps laisva. Linkime Dievo palaimos ir ištvermės Jūsų žygiuose!

Pasaulio Lietuvių jaunimo penktasis kongresas
1983 liepos 20 d., Peterborough, Kanada

Penktasis Pasaulio lietuvių jaunimo kongresas

KONGRESO ATIDARYMAS

Penktadienis, liepos 1 d.

Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso atidarymas įvyko Illinojaus universitete Chicagoje. Įvadą padarė ir iškilmėms vadovavo šio atidarymo rengimo komiteto pirm. Ramutė Kemėžaitė. Žodžius tarė PLJS valdybos pirm. Gintaras Aukštuolis, PLB pirm. Vyt. Kamantas ir PLJK ruošos komiteto pirmininkė Violeta Abariūtė. Kraštų LJS pirmininkai arba juos reprezentuojantys atstovai tarė trumpus kongresą sveikinančius žodžius. Garbingaisiais šio kongreso svečiais buvo paskelbti laisvės kovotojai okupuotoje Lietuvoje, scenoje jiems buvo paliktos tuščios kėdės su jų pavardėmis. Pagal šių Pasaulio Lietuvių Dienų temą „Vienybėje su kovojančia tauta“, ir šio kongreso atidaryme pagrindinės idėjos buvo pareikštos Vacio Kęstučio Slotkaus iš Kolumbijos ir Rasos Lukoševičiūtės iš Kanados tema „Jaunimas vienybėje su kovojančia tauta: Prieš kokius uždavinius mes stovime?“ Po to dr. Kęstutis Trimakas aptarė išeivijos jaunimo padėtį, pateikdamas ką tik surinktos ir išanalizuotos 1983 m. PLJK studijinės anketos duomenis. Birutės Šontaitės paruoštos skaidrės nukėlė į praeitį — praėjusius pasaulio lietuvių jaunimo kongresus.

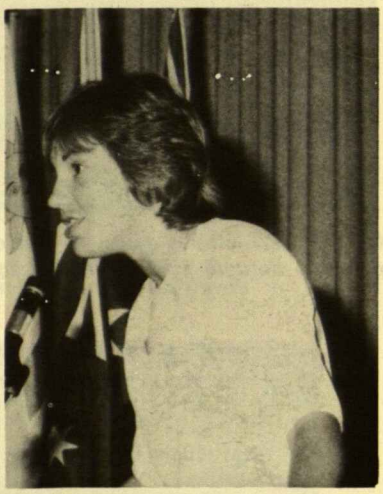

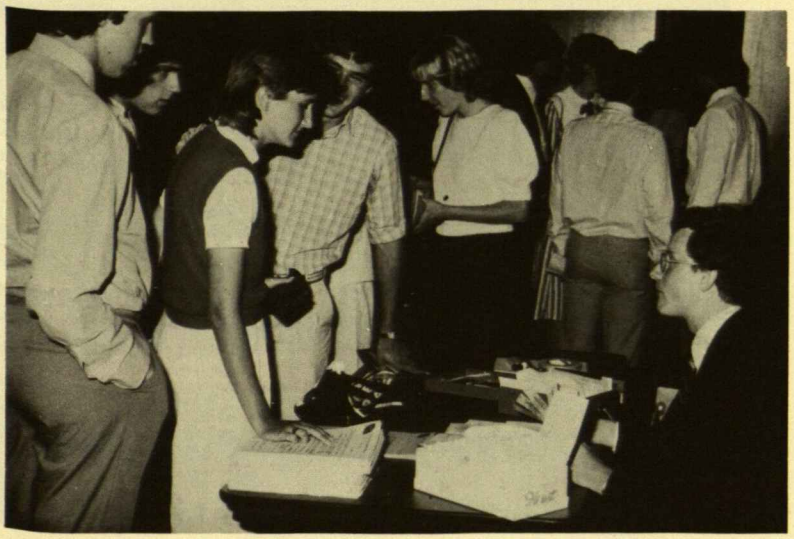

Prieš kongreso atidarymą tariasi V. Abariūtė ir R. Kemėžaitė, atidarymo komisijos vice-pirmininkė.

Kongreso atidaryme paskaitą skaito Kęstutis Slotkus, Kolumbijos atstovas, ir Rasa Lukoševičiūtė, Kanados atstovė.

Jaunimas registruojasi prieš kongreso atidarymo iškilmes.

KONGRESINĖ STOVYKLA

„Laisvosios Lietuvos diena" VI PLJK stovykloje

Pirmadienis, liepos 4 d.

Jaunimas suvažiuoja į kongreso stovyklą Oberlin kolegijoje, Oberlin, Ohio, JAV. Suvažiavimas ir įsikūrimas patalpose užsitęsia. Staiga atėjus audrai, teko subėgti į areną po pastoge, kur kongreso stovyklos atidaromąsias eucharistines pamaldas atnašavo kun. dr. Kęstutis Trimakas, o stovyklautojai aukos procesijoje atnešė savo pastangų bei pasiryžimų simbolius. Atvykusius sveikino stovyklos akademinės programos komiteto pirmininkė Birutė Bublienė. Stovyklautojai supažindinami su instruktoriais ir namų seniūnais. Vakaro programoj — vaidinimas „Dviejų lietuviukų ieškinys" ir susipažinimo šokiai.

Antradienis, liepos 5 d.

Lietuvių kilmės diena. Programoje buvo pažvelgta į tolimą praeitį. Dovas Šaulys paskaitoje aptarė senovės lietuvių religiją, o Tomas Dundzila — senovės lietuvių kilmę, santykius su kaimyninėmis tautomis ir kt. Vakare „Antrasis kaimas" iš Chicagos ant visos stovyklos iškrovė didelį satyrinio humoro krūvį. Sekė Rasos Šoliūnaitės paruoštas senovės lietuvių laužas, p. Petro Maželio dramos būrelio pasirodymai. Prieš vidurnaktį — laisvas pabendravimas. Kas norėjo, tas galėjo prisijungti prie religinio būrelio su stovyklos kapelionu kun. dr. Jurgiu Šarausku dvasiniam pasi-

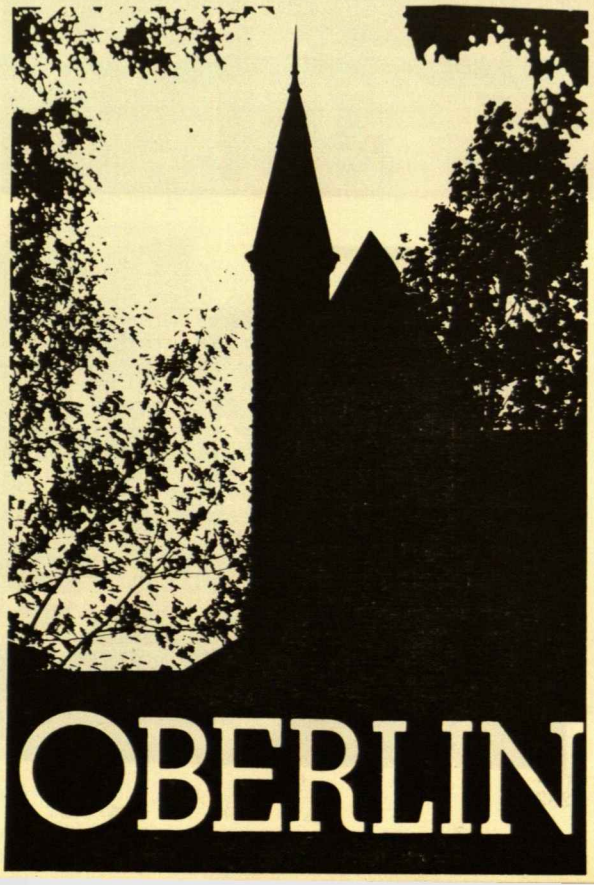

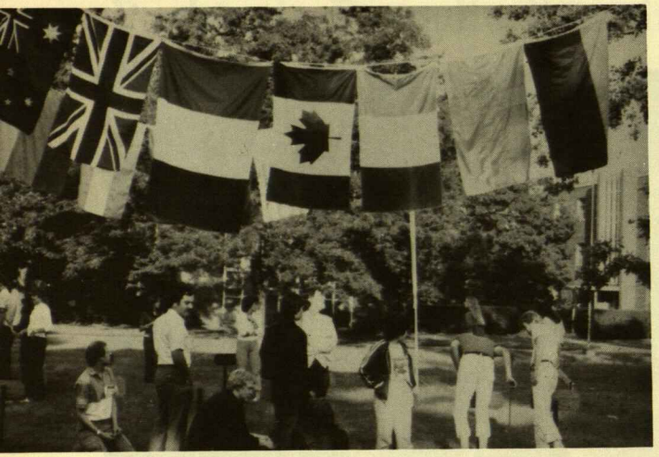

Vėliavos kraštų, iš kurių jaunimas suvažiavo į šią kongresinę stovyklą.

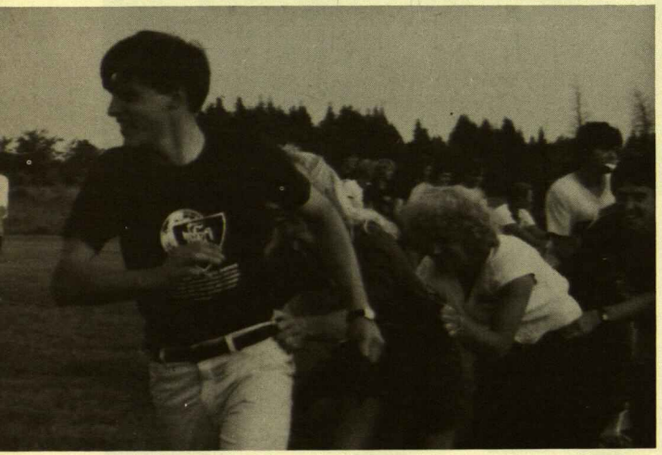

dalinimui. Mišios jo buvo atnašaujamos kasdien liepos 5-8 d.; religinis būrelis kasdien veikė šalia daugelio kitų: lietuvių tradicijų, drožinėjimo, pogrindžio spaudos, laikraštėlio, spaudos, politikos, supažindinimo su lietuviais menininkais, chorelio ir kt.

Trečiadienis, liepos 6 d.

Tautos atgimimo diena. Dėmesio centre — Dovo Šaulio paskaita apie jaunų studentų aušrininkų sukeltą tautos atgimimą. Sekė įspūdingas Romo Šležo garsinis skaidrių montažas apie Lietuvos istoriją. Anglų kalba Algis Lapšys kalbėjo apie Lietuvos istoriją ir II pasaulinio karo tragiškas pasekmes. Vakare vėliavų nuleidimo iškilmėse Oberlin kolegijos prezidentui, kuris net 3 kartus yra buvęs Lietuvoje, įteikiama dovana. Vėliau vakare — Clevelando Grandinėlės šokių ansamblio menas.

Ketvirtadienis, liepos 7 d.

Laisvos Lietuvos diena. Vėliavų pakėlimo metu Jonas Kapačinskas paskelbė Lietuvos nepriklausomybę. Vadovaujant Domui Šauliui, stovyklautojams skirstomi uždaviniai, kuriant nepriklausomybę atgavusią Lietuvą... Balsavimai... Lietuvos sporto šventė, kurią atidarė Birutė Bublienė, o organizavo Edis Razma. Šventė užbaigiama Rasos Šoliūnaitės paruoštais tautiniais šokiais, dainomis bei sporto premijų įteikimu... Vakaro pasigardžiavimui — Rimo Kaspučio paruošti Dilskio Šabaniausko muzikinė programa su Clevelando visuomenės suaukotom bei stovyklos virimo būrelio paruoštom vaišėm.

Žaidimų metu: Vytas Bačkis (iš Prancūzijos), Daina Janutaitytė (iš JAV), Danutė Rukšytė (iš JAV), Raimundas Smolskis (iš Kanados) ir Linas Polikaitis (iš JAV).

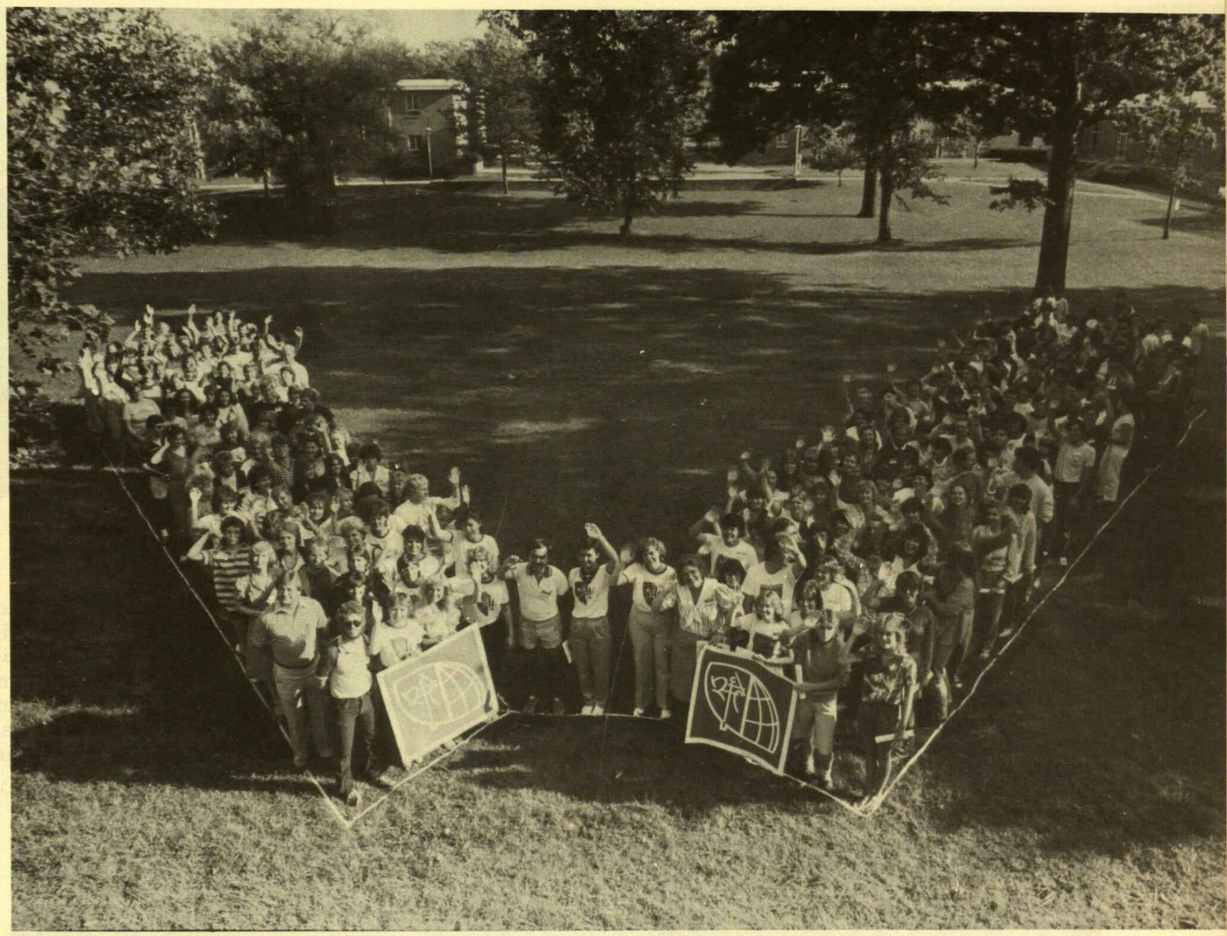

Visi suvažiavome iš viso pasaulio kampų . . .

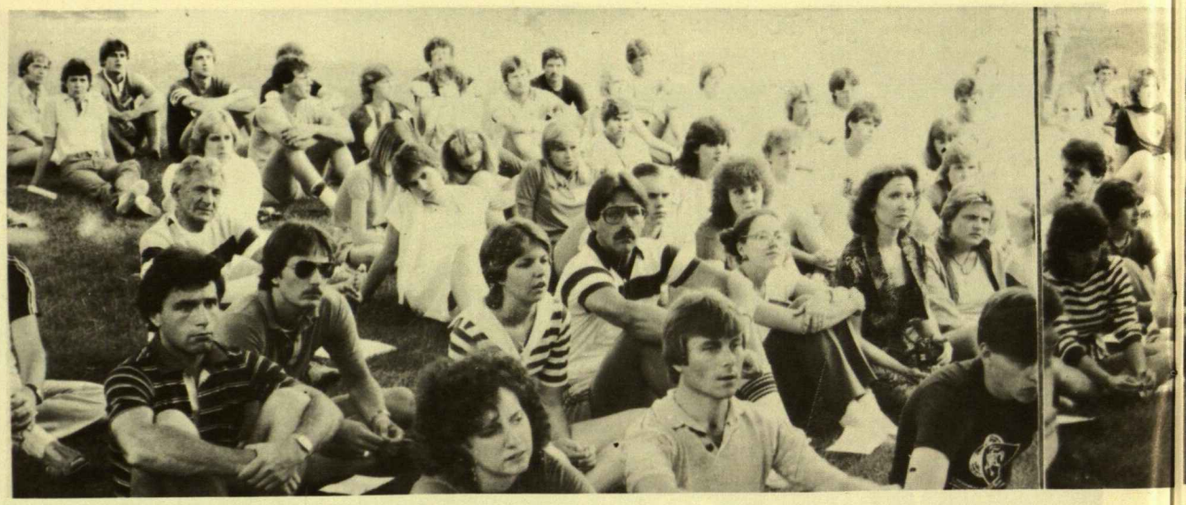

Penktadienis, liepos 8 d.

Žmogaus teisių diena. Tomas Venclova aptarė lietuvių pasipriešinimo kelius sovietų okupuotoje tėvynėje. Rasa Razgaitienė painformavo apie sovietų pastangas suklastota informacija JAV-ių teismuose iškelti bylas prieš lietuvius kaltinant juos karo nusikaltimais II pasaulinio karo metu. Gintė Damušytė parodė Lietuvių Informacijos Centro paruoštą skaidrių montažą apie kovotojus už žmogaus teises okupuotoje Lietuvoje. Dr. Rimvydas Šilbajoris kalbėjo apie lietuvių literatūrą. Po vėliavų nuleidimo — religinis koncertas, kultūros — talentų vakaras ir susikaupimas su skaidrių montažu žmogaus su žmogum ryšių, pasitaikančių kliūčių bei tų kliūčių pergalėjimo temomis ir susitaikymo-pasiryžimo apeigomis, kurioms vadovavo stovyklos kapelionas kun. Jurgis Šarauskas.

Jaunimas susikaupimo vakare kongresinėje stovykloje

Italijos lietuvių jaunimo atstovas Saulius Kubilius pateikia savo pastabas po Evangelijos skaitymo šv. Mišiose kongresinėje stovykloje.

Brazilijos jaunimas pasirodo vakarinėje programoje

Šeštadienis, liepos 9 d.

Pasaulio lietuvių ir jų tautinių ryšių diena. Plati šios dienos programa pradėta Perkūno Krukonio skaidrių garsiniu montažu „Manoji Lietuva“. Po to — pratimas žvelgiant į savo šeimos imigracinių pergyvenimų praeitį. Kitas pratimas — apie lietuvių išeivių geografinę padėtį pasaulyje. Tada kun. dr. Kęstutis Trimakas pateikė 1983 m. pasaulio lietuvių jaunimo studijinės anketos duomenis „Jaunimo veidas šiandien“. Toliau Jonas Dunča supažindino su pabaltiečių jaunimo veikla ir parodė filmą apie jų suvažiavimą. Pavakary stovyklos užbaigimo įspūdingos eucharistinės pamaldos, kurias atnašavo kun. Antanas Saulaitis, SJ, ir kun. Kęstutis Trimakas lauke po ąžuolais. Vakare — dar iki šiol stovykloj nesuspėjusių pasirodyti talentų programa, o po to — atsisveikinimo šokiai, grojant Rimo Kaspučio „Romantikos“ orkestrui... Greit tirpo stovyklos paskutinės valandos...

Clevelando Grandinėlės šokėjai atlieka vakaro programą kongresinėje stovykloje

Australai pasirodo vakarinėje programoje

PER STOVYKLĄ SUSIPAŽINTI SU LIETUVOS ISTORIJA

Į klausimus atsako jaunimo Kongreso stovyklos akademinės programos vadovė Birutė Bublienė.

Kokias viltis ir kokius tikslus turėjote, ruošdama Kongreso stovyklos idėjinę programą?

Stovyklos akademinės programos tikslas buvo per trumpą stovyklos laikotarpį duoti progą lietuviškam jaunimui susipažinti su Lietuvos istorijos svarbesniais laikotarpiais, kad stovyklautojai pajustų, iš kur jie kilę ir kokiai tautai jie priklauso. Tai buvo lyg lietuviško sąmoningumo ugdymo mokykla.

Stovykloje kiekvienai dienai buvo skirtas kuris nors svarbesnis Lietuvos istorijos laikotarpis, kuris per tą dieną buvo apipavidalintas. Ta tema sujungė visus tą dieną vykstančius darbus, užsiėmimus bei vakarines programas. Pavyzdžiui: pirmą stovyklos dieną išnagrinėjome lietuvių tautos kilmę. Stovyklautojai susipažino su senovės lietuvių tikyba, lietuvių santykiais su kaimyninių tautų žmonėmis (prekyba, mišrios šeimos, mišrios vedybos, svetimos kalbos klausimas), ir svetima kalbų įtaka lietuvių kalbai ir lietuvių pastangos kalbą apvalyti nuo svetimžodžių. Antrą dieną stovyklautojai turėjo progos analizuoti tautinio atgimimo laikotarpio uždavinius ir sunkumus: kas motyvavo lietuvius atkovoti savo tautos nepriklausomybę. Trečią dieną stovyklautojai patys atkūrė Lietuvos nepriklausomybės laikotarpį, išvaidindami tų laikų pagrindinius veikėjus ir jų roles Lietuvos gyvenime. Ketvirtą dieną, Žmogaus teisių dieną, tikslas buvo supažindinti jaunimą su dabartinio lietuvio jaunuolio padėtimi — galimybėmis ir apribojimais dabartinėje okupuotoje Lietuvoje. Paskutiniąją dieną, Tautinių ryšių dieną, stovyklautojai svarstė ir išnagrinėjo įvairių kraštų lietuvių charakterį ir visus rišantį solidarumą.

Seniūnijos buvo pavadintos vardais iš Lietuvos istorijos, pvz. Mindaugo seniūnija, Jogailos, Žygimanto ir t.t.

Visi Oberlin pastatai buvo perkrikštyti lietuviškais vardais, pvz. bendrabučiai — Aukštaitija, Dzūkija ir t.t.; vėliavų aikštė — Laisvės alėja; valgykla — Neringa, maudymosi baseinas — Palanga ir t.t. Taigi dažnai išgirsdavai stovyklautojų pasikalbėjimus tarp savęs maždaug taip: „Einame pasivaikščioti Laisvės alėja, o paskui pavalgę Neringoje, pasimaudysim Palangoje!“

Stovyklos darbeliai bei įvairūs užsiėmimų būreliai supažindino stovyklautojus su tautinės išraiškos pavyzdžiais — kūryba, davė konkrečius siūlymus bei medžiagą, su kuria grįžę į kraštus galėtų dirbti. Dėmesys buvo kreipiamas į organizavimą, ne tik dalyvavimą, pvz. chorelio

V PLJK stovyklos akademinės programos pirmininkė Birutė Baltrušaitytė-Bublienė

Rusnė Kasputienė, V PLJK stovyklos techninės komisijos pirm.

Ses. Ignė Marijošiūtė, stovyklos programos ir nuotaikos įkvėpėja

būrelyje buvo pabrėžta ne tiktai dainų išmokimas stovykloje, bet taip pat kaip organizuojamas chorelis savo kolonijoje ir t.t.

Ar tos viltys išsipildė? Ar tikslai atsiekti? Kas padėjo? Ar kas kliudė?

Turėčiau pasakyti, kad tikrai mūsų viltys išsipildė ir ne tik atlikome savo tikslus akademiniai, bet ir techniškai. Turėjome arti 400 stovyklautojų. Dauguma stovyklautojų dalyvavo entuziastiškai visose programos dalyse ir nebijojo nei dabo, nei pastangų pilnai prisidėti paskaitose, diskusiniuose būreliuose ir vakarinėse programose. Akademinės programos pasisekimas yra dėka labai talentingų prelegentų, mokytojų ir štabo. O techniškas pasisekimas dėka nepaprastai darbščios ir rūpestingos, sunkiai dirbančios technikos komisijos. Pasisekė, nes iš anksto buvo pramatyta, kad kiekvieną dieną reikės pravesti skirtingai ir mažose grupėse, kad stovyklautojai pilnai galėtų įsijungti į diskusijas. Daugel dienų buvo suskirstyta į tris ciklus — pirmas ciklas iš ryto, antras po pietų, o trečias pavakarį. Tai reiškia, kad visi stovyklautojai iš anksto jau buvo suskirstyti ir žinojo, kuriame cikle dalyvaus. Kiekvienas ciklas buvo taip pat sudėtas iš trijų dalių: pratyba, paskaita, pritaikymas. Šiuo būdu, jei sakykim 100 stovyklautojų turėjo eiti į pirmą ciklą, ta grupė buvo dar toliau padalinta į tris grupes, ir tuo metu susidarė tikrai maža diskusinė grupė, kuri galėjo pilnai išgyventi tos dienos temas. Ta pati grupė, užbaigdama savo rytinį „ciklą", galėjo po pietų ir pavakary bent dviejuose užsiėmimuose dalyvauti ir išmokti virti, dainuoti, sportuoti ir t.t. Be abejo, visa tai nebūtų buvę aktualu, jei ne pačių entuziastiškų stovyklautojų nuoširdus prisidėjimas. Kaip ir visuose dalykuose, nieks neįvyksta be bent vienos kliūties. Didžiausia mūsų kliūtis buvo tai, kad distancijos tarp įvairių pastatų buvo labai didelės. Taigi ne tik štabas pavargo, bet ir stovyklautojai bandydami suspėti į paskaitas, užsiėmimus, pietų valgyti ir t.t. Bet iš tikrųjų ir tas į naudą išėjo, nes tikrai skanus maistas ir skanūs ledai Oberlin valgykloje (Neringoje) buvo gaminami, taigi davė mums progos vaikštant ar lakstant keletą kolorijų sudeginti!

Kokie įspūdžiai apie kongreso stovykloj dalyvavusį jaunimą?

Lietuviškas jaunimas be galo energingas, draugiškas, darbingas ir pilnas jaunatviško kūrybingumo!

Daugumas jau išvargę atvyko į stovyklą, po visos savaitės įvykių II Pas. lietuvių dienose, Sporto šventėje, Kongreso atidaryme, Čikagoje. Nepaisant to, vis vien visur dalyvavo, dirbo, mokėsi, linksminosi! Matėsi aiškiai, kad nors mes iš skirtingų kontinentų suplaukėme, mus jungė stiprūs ryšiai — viena lietuviškoji širdis, kurią lydi didelė meilė Lietuvai. Pasaulio lietuvių jaunimas didžiuojasi savo tautine kilme, savo atsiekimais ir ateities vizijomis! Taigi stovykloje matėsi intensyvus susidomėjimas giliau susipažinti su praeitimi, kultūra, tradicijomis, savo šaknimis. Atpažinę savo tautinį identitetą, jaunimas atvyko į stovyklą nepaisant ilgų distancijų, lėšų ar nuovargio. Tai parodė, kad lietuvybė, Lietuva, lietuviai verti laiko, pastangų, pinigų ir pasiryžimo veikti tėvynės labui! Tikiuosi, kad kiekvienas dalyvis sugrįžo į savo kraštą atsinaujinęs lietuviškoje dvasioje ir ateityje stiprins lietuviškąją veiklą savo krašte!

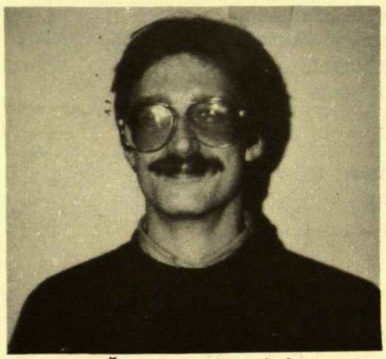

Dovas Šaulys, istorinių temų paskaitininkas

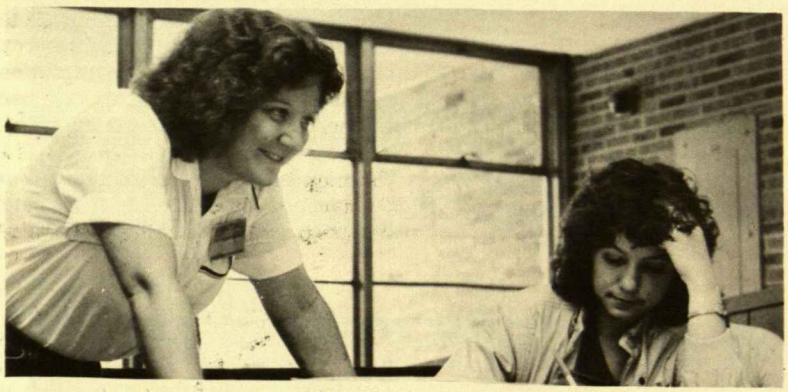

Audrai ir Rusnei neteko apleisti raštinę ir vis stengėsi patenkinti visų stovyklautojų norus.

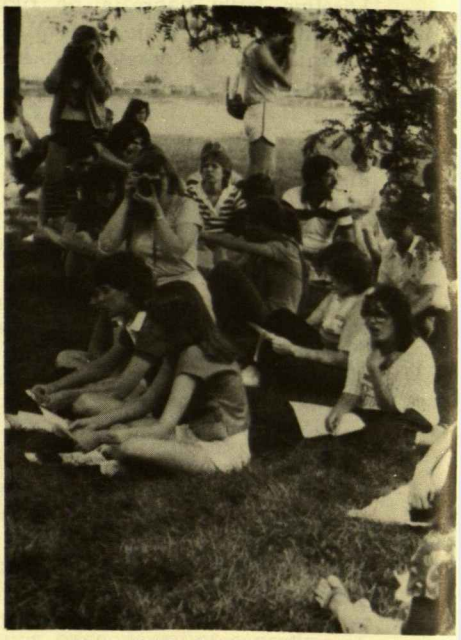

PADĖTI JIEMS TĖVYNĖJ, nes jie, kaip mes, kaip tu ir aš.

Kęstutis Trimakas

Žodis, pasakytas V PLJ Kongreso stovyklos uždarymo Eucharistinės aukos pamaldose Oberlin Kolegijoje, Oberlin, Ohio, JAV-ėse, liepos 9 d.

Kas gi mano artimas? (iš Evangelijos)
Mano artimas yra Lietuva,
ten priespaudą ir persekiojimus kenčiančios tautos žmonės,
— žmonės, kaip mes, kaip tu ir aš.

Suvažiavome čionai iš visų pasaulio kraštų,
kviečiami tolimos, bet neužmirštos tėvynės šauksmo,
skatinami ir mumyse pačiuose srovenančio tautos kraujo aido,
traukiami kenčiantiems tautiečiams jaučiamo solidarumo,
beveik stumte stumiami reikalo padėti jiems,
nes jie — kaip mes, kaip tu ir aš.

Dalinomės čia rūpesčiais tauta ir tėvyne.
Sėmėmės iš lietuvybės brangių išteklių.
Dalinomės draugystės dvasia.
Turtėjome ir įkaitom.
Pajutom reikalą padėti tautiečiams,
nes jie — kaip mes, kaip tu ir aš.

Artėja metas grįžti į savus kraštus.
Telydi mus pasiryžimas su nauju užsidegimu tęsti darbą.
Tespartina mūsų žingsnius gyvų, bet kenčiančių žmonių prisiminimas,
nes jie — kaip mes, kaip tu ir aš.

Stovykla buvo čia daugelio rūpesčiu sukurta maža Lietuva.
Ir kur bebūsim, kur beveiksim —
du-trys susirinkę būkime mažos, bet gyvos Lietuvos salos.
Ir dirbkime padėti tiems, nelaisvėj — už geležinės uždangos,
nes jie — kaip mes, kaip tu ir aš.

Pačių jų ištverme ir didvyriškais darbais
ir mūsų ištverminga pagalba,
Dievo laiminami,
kuo greičiau tegul tampa jie laisvi,
mūsų broliai ir sesės,
nes jie — kaip mes, kaip tu ir aš.

Kun. dr. Kęstutis Trimakas skaito Evangeliją Eucharistijos pamaldose paskutinę kongresinės stovyklos dieną.

KONGRESO STUDIJŲ DIENOS

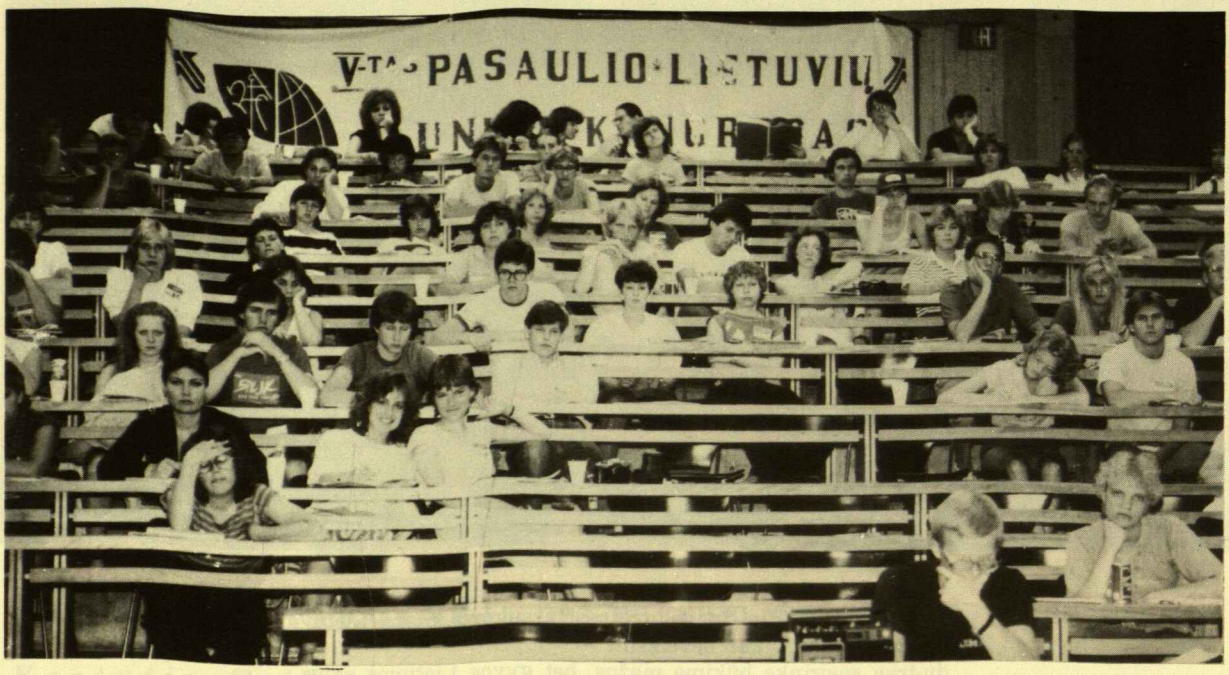

Studijų dienose vykusio atstovų suvažiavimo prezidiumo dalis (iš kairės). Sekretoriate: S. Malijauskas (Australija) ir K. Veselkaitė (JAV). Pirmininkai: S. Kubilius (Italija), Z. Bersėnaitė (Kanada) ir R. Lukoševičiūtė (Kanada). Parlamentarės: R. Dapkutė (JAV) ir V. Kuraitė (Kanada).

Sekmadienis, liepos 10 d.

Anksti, anksti rytą kraštų jaunimo atstovai autobusais išvyko iš kongreso stovyklavietės Oberlin kolegijoje, Oberlin, Ohio, JAV. Pietų metu pasiekiami Niagaros kriokliai. Čia sustojama pietų pertraukai. Pavakariop pasiekiamas Trento Universitetas, Peterborough, Ont., Kanadoje, kur jau viskas buvo paruošta kongreso studijų dienoms. Po vakarienės — studijų dienų atidarymas, žaidimai be žodžių, vakaro malda ir poilsis.

Pirmadienis, liepos 11 d.

Šios pirmosios darbo dienos dalis skiriama suprasti savo vertybes. Ses. Ignė Marijošiūtė ir kun. Antanas Saulaitis vadovavo pratyboms: asmeniškas poreikių skalės statymas; asmeniškos vertybės skalės statymas; grupės vertybių sustatymas; tautinės vertybės. Apyvakaryje — pirmoji atstovų suvažiavimo sesija, kurioj sudaromos darbo komisijos. Po vakarienės — žaidimų vakaras.

Antradienis, liepos 12 d.

Šią dieną buvo dedami nauji pagrindai apsispręsti veikti lietuvių tautoj. Rytą buvo klausoma Sauliaus Kubiliaus (Italija) ir Marytės Kuncienės (Argentina) paskaitų tema „Kokie yra sąmoningo lietuvio bruožai“, o priešpiet įvyko Lino Kojelio moderuojamas multi-debatas „Pas lietuvius neverta veikti“. Popiet

Kęstutis Ivinskis (V. Vokietija) vadovavo simpoziumui „Veiklos svarba tautai“, o Gintė Damušytė savo paskaitoje apibūdino „Kodėl ir kaip veikia Lietuvoje“. Darbo būreliai tiek rytą, tiek popiet diskutavo paskaitų ir simpoziumų iškeltus klausimus, o vakare svarstė temą „Mūsų misija Lietuvai, kraštui, sau“.

Trečiadienis, liepos 13 d.

Nuo dabar veiklos sritys svarstomos specifiškai. Išklausius Mykolo Drungos (JAV) įvadinės paskaitos „Ateities perspektyvos jaunimo veiklai visuomeninėse srityse“ ir simpoziume (moderavo Kęstutis Ivinskis, V. Vokietija) nagrinėjus visuomeninės veiklos galimybes, darbo būreliuose buvo svarstomi siūlymai pateikti kongreso nutarimams. Panašiai Povilui Žumbakiui pateikus „Ateities perspektyvas jaunimo veiklai politinėje srityje“ ir simpoziume, kurį moderavo Zita Bersėnaitė (Kanada), panagrinėjus tos srities veiklos galimybes, darbo būreliuose buvo aptariami siūlymai kongreso nutarimams.

Ketvirtadienis, liepos 14 d.

Po dr. Alfredo Stanevičiaus (Urugvajus) įvadinės paskaitos „Ateities perspektyvos jaunimo veiklai kultūrinėje srityje“ ir po Emilijos Sakadolskienės (JAV)

Studijų dienose kultūrinės veiklos galimybių simpoziume dalyvavo Aušra Jurašienė (prie pulto), Siga Lenkauskaitė (JAV), Birutė Prašmutaitė (Australija), moderatorė Emilija Sakadolskienė (JAV) ir Giedrė Paulionienė (Kanada).

Politinės srities simpoziumo dalyviai PLJK Studijų dienose (iš kairės): adv. Povilas Žumbakis, Joana Kuraitė-Lasienė (Kanada), Jolanta Vaičaitytė-Goutt (Prancūzija) ir Saulius Kubilius (Italija).

Kraštų vadovai studijų dienose Trent univ. Kanadoje: iš k. į d.: Vidas Puodžiūnas (Didž. Britanija), Jolanta Vaičaitytė-Goutt (Prancūzija), Antanas Šleivys (Urugvajus), Sofija Žutautaitė (Brazilija), Saulius Kubilius (Italija), Rasa Kaminskaitė (JAV), Alicija Mikučionytė (Argentina), Zita Bersėnaitė (Kanada), Lidija Kairytė (V. Vokietija), Birutė Prašmutaitė (Australija). Trūksta: Kęstučio Slotkaus (Kolumbija).

vadovauto simpoziumo apie kultūrinės veiklos galimybes darbo būreliuose buvo siekiama prieiti prie siūlymų kongreso nutarimams. Atstovų suvažiavimo sesijoj išrinkta nauja Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos valdyba, vadovaujama Gintaro Grušo, ir nutarta sekantį pasaulio lietuvių jaunimo kongresą suruošti Australijoje.

Penktadienis, liepos 15 d.

Rytą įvyko dar viena atstovų suvažiavimo sesija kongreso nutarimams apsvarstyti. Tada jaunimo atstovai pasidalino į įvairius būrelius praktiškiems pokalbimas, pvz. kaip suruošti parengimus visuomenei (Virginija Kuraitė, Kanada), kaip suruošti radijo valandėlei programą (Loreta Čižauskaitė, Australija), kaip dalyvauti vietos Lietuvių Bendruomenės veikloje (Linas Kojelis, JAV), kaip suorganizuoti tautinių šokių grupę (Rasa Lukoševičiūtė, Kanada), kaip suruošti jaunimo stovyklą (Gintaras Grušas, JAV, ir Jurgis Valaitis, Kanada), kaip rinkti gyvą lietuvių istoriją (Milda Danytė, Kanada), kaip suruošti demonstraciją (Rita Rudaitytė, Kanada).

Šeštadienis, liepos 16 d.

Rytą prasidėjo ekskursija į Torontą. Jaunimo atstovai autobusais nuvyko į Torontą, apžiūrėjo miestą, pietų metu turėjo priėmimą miesto rotušėje. Po pietų — vėl toliau aprodomas miestas. Vakare — „Vakaras su žvaigždėm", visuomenės supažindinimas su jaunimo atstovais, Volungės estradinių dainų programa, vaišės ir šokiai.

Studijų dienose susitiko buv. antrosios Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos valdybos nariai: Pirmoj eilėj iš kairės: Dainora Juozapavičiūtė, Vaida Jay ir buv. pirmininkė Gabija Petrauskienė. Antroj eilėj: Viktoras ir Kristina Nakai.

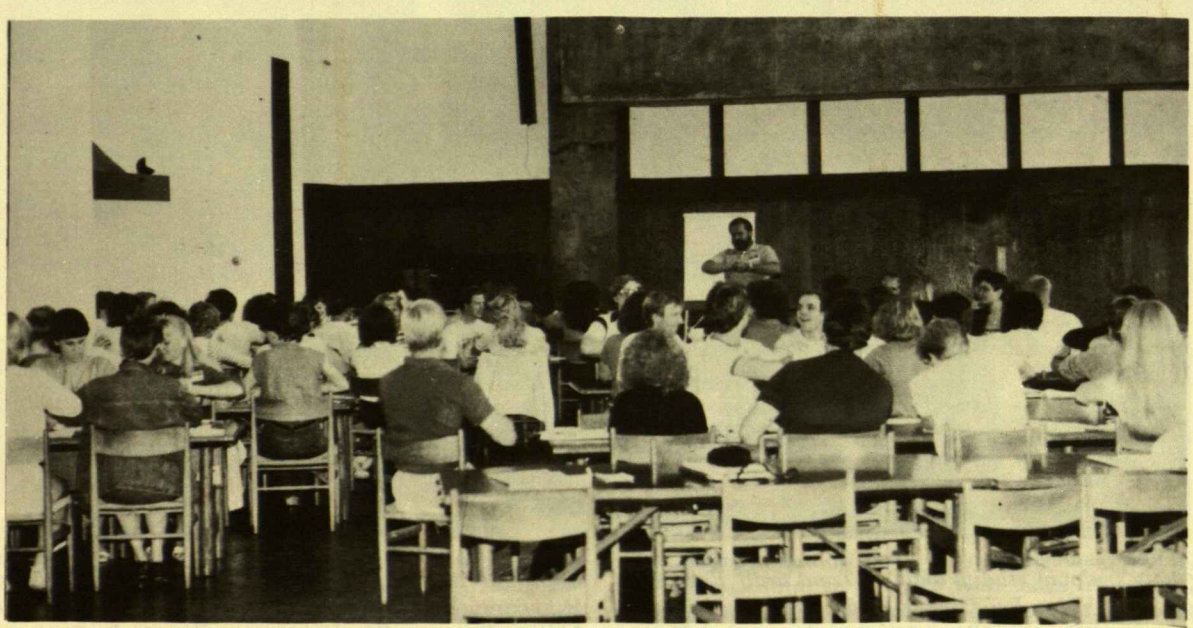

V PLJK studijų dienose kun. Antanas Saulaitis, S.J., vadovauja pokalbiui apie tautinį sąmoningumą ir vertybių skalės sustatymą.

Jaunimo atstovų suvažiavimo sesijoje . . . Balsuojame . . . Kas už? . . . Aiški dauguma . . .

V PLJK Studijų dienose . . . Kaip puikiai viens kitą palaikome!

LIETUVOS
NACIONALINĖ
MOKYKLOS
BIBLIOTEKA

Studijų dienose nuo svarstybų įkaitusiems protams atvėsinti buvo sugalvoti visokie žaidimai ant pievelės prie Trento upės.

Sekmadienis, liepos 17 d.

Mišios ir pusryčiai Prisikėlimo parapijoje. Autobusais vykstama į Toronto uosto prieplauką, kur laivais plaukiama į Wardo salą. Čia — gegužinė, sportas, maudymasis, poilsis. Vakare autobusais grįžtama į Trento universitetą Peterborough tolimesniam darbui.

Pirmadienis, liepos 18 d.

Kadangi iki šiol studijų dienose kongreso nutarimams siūlymų svarstymai judėjo labai lėtai, imta daugiau laiko skirti atstovų suvažiavimo sesijoms, kurios užėmė didesnę šios dienos dalį. Sesijų metu vyko ir buv. PLJS pirmininko Gintaro Aukštuolio apžvalginis

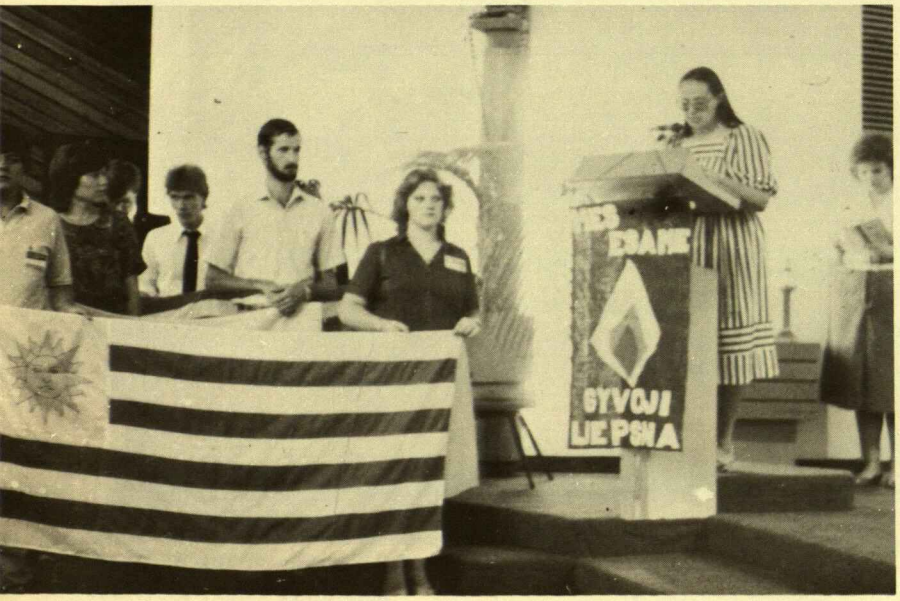

Kongreso jaunimo atstovai su savo kraštų vėliavomis organizuotai dalyvavo Mišiose Prisikėlimo parapijos bažnyčioje Toronte liepos 17 d. Matosi Urugvajaus vėliava. Už jos (iš kairės): Antanas Šleivys (Urugvajus), Nijolė Lenkauskaitė-Slotkienė (Kolumbija), Markus Lipas (Brazilija), Kęstutis Slotkus ir Alina Mačauskaitė (Urugvajus). Skaito Marytė Kuncienė (Argentina).

V PLJK Studijų Dienų dalyviai Trento universitete Peterborough, Ont., Kanadoje.

veiklos pranešimas ir dr. Kęstučio Trimako (JAV) pateikimas 1983 m. PLJ studijinės anketos duomenų, kiek jie liečia ateities veiklą, o taip pat kraštų LJS veiklos pranešimai. Viktoras Nakas (JAV) skaitė paskaitą „PLJS istorinė apžvalga".

Antradienis, liepos 19 d.

Tęsėsi atstovų suvažiavimo sesijos, kuriose didelę dalį užėmė įvairūs referatai: Laima Beržinytė (Kanada) ir Marytė Kuncienė (Argentina) nagrinėjo talkininkų siuntą į kraštus, Birutė Prašmutaitė (Australija) pažvelgė į PLJS ryšius su kraštais, Mindaugas Pleškys aptarė PLJS ryšių centrą, Violeta Abariūtė svarstė PLJK ir PLJS finansinę padėtį, Kristina Nakienė (JAV) — LJS ir švietimo galimybes, Rasa Lukoševičiūtė (Kanada) — atstovų pareigas, Romas Sakadolskis (JAV) — PLJS ir Lituanistikos katedrą. c Arvydas Žygas (JAV) kalbėjo tema „Kaip motyvuoti veiklai".

Trečiadienis, liepos 20 d.

Paskutinėje studijų dienoje vyko kraštų posėdžiai veiklos planams sudaryti, ankstyvesnių jaunimo kongreso ruošėjų kun. Antano Saulaičio, Romo Sakadolskio, Algirdo Zaparacko ir Kęstučio Ivinskio simpoziumas „Patirtis ruošiant jaunimo kongresus ir siūlymai ateičiai", V. Kutkaus revizijos komisijos pranešimas, Viktoro Nako paskaita „PLJS: Kur stovime ir kur turėtume eiti", baigiamosios atstovų suvažiavimo sesijos, studijų dienų uždarymas su palikimų baliumi- linksmavakariu. Anksti sekančios dienos rytą atstovai išvyko į Otavą.

KONGRESO PABAIGA

Ketvirtadienis, liepos 21 d.

Atstovai atvyko į Ottawą. Miesto rotušėje buvo iškelta Lietuvos vėliava. Prie parlamento rūmų įvyko miesto valdžios pareigūnų ir vietos lietuvių priėmimas. Atstovai lankė savo kraštų atstovybes. Po to buvo pietūs Parlamento rūmuose. Susipažinta su miestu. Tos pačios dienos vakare atstovai išvyko į Montrealį.

Penktadienis, liepos 22 d.

Spaudos konferencijoje jaunimo atstovai informavo apie Lietuvos padėtį, išeivijos gyvenimą, jaunimo kongresą. Ypač vykusį pasikalbėjimą turėjo Prancūzijos atstovė Jolanta Vaičaitytė-Goutt, įrodydama panašumą Kvebeko prancūzų kovų su lietuvių kovomis dėl savo teisių.

Šeštadienis, liepos 23 d.

Susipažinimas su miestu. Vakare buvo kongreso uždarymo pokylis. Apie kongreso atliktus darbus kalbėjo Audronė Stepanienė iš Australijos.

Sekmadienis, liepos 24 d.

Iškilmingos pamaldos katedroje. Kraštų atstovai dalyvavo su savo vėliavomis. Baigiamąjį pamokslą pasakė teologijos studentas Edis Putrimas. Po pamaldų kongreso uždarymas ir koncertas. Kalbėjo JAV atstovas Arvydas Žygas. Dainavo Violeta Rakauskaitė ir „Gintaro" ansamblis.

VILTYS RUOŠIANT STUDIJŲ DIENŲ PROGRAMĄ IŠSIPILDĖ PAGRINDINAI

Į klausimus atsako V PLJK studijų dienų akademinės programos komisijos pirmininkė Gabija Petrauskienė

Kokias viltis ir kokius tikslus turėjote, ruošdami V PLJK studijų dienų akademinę programą?

Ruošiant Kongreso studijų dienų programą, Akademinės programos komisija turėjome šiuos tikslus: 1) atkreipti dėmesį į tai, kad tautiškumas ir jo puoselėjimas yra vertybė, kuri, jeigu yra vertinama, įgauna vietą mūsų kasdieniniame gyvenime. Vertybės nustatymas reikalauja sąmoningo dėl jos apsisprendimo ir tam tikros akcijos. Tam tikslui atsiekti buvo skiriama diena su puse. Atstovai pavieniui asmeniškai ir vėliau grupelėmis statė savo vertybių skalę bendrai ir vėliau — savo tautinių vertybių skalę. Mūsų komisijai atrodė svarbu, kad kiekvienas atstovas žinotų, kur jo vertybių skalėje stovi tautiškumas. Taip pat mums atrodė svarbu, kad atstovai kaipo grupė taip pat žinotų, kur jų kolektyvinėje vertybių skalėje stovi tautiškumas ir jo puoselėjimas. Nuo šio pagrindo pastatymo priklausė tolimesnis atstovų susidomėjimas programa. (Tiesa, stovykloje jau atstovai buvo įgavę šiek tiek žinių apie Lietuvos istorijos pagrindinius momentus. Tai faktai, kurie, tikėjomės, padėjo vertybių skalės statymo pratybose Studijų dienose. Iš to ir kilo ryšys tarp Stovyklos ir Studijų dienų akademinių programų.) 2) Atkreipti dėmesį į nuolat girdimus priekaištus tos veiklos pas lietuvius ir jos nedėkingumą asmeniui bei veiklos reikalingumą, turint omenyje šiandieninę Lietuvos padėtį. Kitaip tariant — atkreipti dėmesį į veiklą ir jos reikalingumą buvo mūsų antrasis programos tikslas. Šiam tikslui atsiekti skirta antroji diena, kurioje nagrinėti sąmoningo lietuvio bruožai, diskutuota simpoziumų būdu, ar verta veikti pas ir dėl lietuvių, bei veiklos reikalingumas tautai; nagrinėta tema, kodėl veikia jaunimas Lietuvos pogrindyje. Per šią paskaitą buvo ieškoma jų veiklos tikslų, kurie gal ir mums išeivijoje yra lygiai svarbūs ir iš tikrųjų vienodi kaipo siekiai. Kitaip tariant, kad yra ir mūsų ir Lietuvos jaunimo veiklos siekių, kurie yra bendri, bet mūsų veikimo metodai dėl sąlygų turi būti šiek tiek skirtingi, nors gal kartais ir papildantys vieni kitus. 3) Nustatyti jau konkrečiau veiklos galimybes ateityje trijose tradicinėse veiklos srityse: kultūrinėje, politinėje ir visuomeninėje. Paskaitininkai ir simpoziumų dalyviai buvo prašomi atkreipti dėmesį į realias ateities (5-10 metų laikotarpyje) veiklos sąlygas ir pagal tai duoti konkrečius siūlymus veiklos krypčiai, turint omenyje tokius faktus kaip pvz. lietuvių kalbos silpnėjimą, finansų/aukų sumažėjimą, kolonijų išsisklaidymą/nykimą, lietuviškų centrų nykimą ir panašiai. Kitaip tariant, tikėjomės aiškaus ir labai realaus žvilgsnio ateitin. 4) Duoti labai konkrečių siūlymų veiklai, kuriais galėtų kraštai pasinaudoti po Kongreso. Šiam tikslui atsiekti pakvietėme eilę asmenų, kurie šiuo metu vykdo konkretų darbą: stovyklų ruošime, gyvosios lietuvių istorijos rinkime, 1984 olimpinių žaidynių proga projektų suruošime, tautosakos rinkime, bendrame veikime su vietos Lietuvių Bendruomene ir jos problematika, Vasario 16 minėjimų sėkmingesniu paruošimu, tarptautinių festivalių ruošime ir t.t. 5) atskirti grynai organizacinius reikalus nuo idėjinių svarstymų. Šiam tikslui atsiekti buvo skiriama antroji Studijų Dienų dalis (po savaitgalinio išvykimo Torontan). Buvo svarstomi PLJ sąjungos opiausi klausimai: kraštų veiklos pranešimai, per kuriuos buvo paliestos realios veikimo sąlygos; lėšų telkimas veiklai finansuoti, Ryšių Centro ateitis,

Lituanistinė katedra, talkininkų siuntimas į kraštus, talkininkų priėmimas kraštuose ir panašiai. Atskiro dėmesio susilaukė ir Jaunimo Kongreso ruoša, pagrįsta praėjusių penkių Kongresų ruošos praktika su siūlymais ateičiai (šiuo atveju Australijai, nes jau buvo nubalsuota, kad sekantis Kongresas įvyks Australijoje 1987 metais Kalėdų metu).

Taigi, kaip matome, tikslų buvo penki. Jų atsiekimas priklausė nuo pirmojo atsiekimo (pvz. antrojo tikslo atsiekimas priklausė nuo pirmojo; trečiojo, nuo antrojo ir t.t.). Dėmesys buvo kreipiamas į tęstinumą ir junginį, kad atstovai realiai pažvelgtų į veikimo galimybes; kad žinotų KODĖL, KĄ ir KAIP veikti.

Ar tos viltys studijų dienose išsipildė? Ar pasisekė užsibrėžtus tikslus įgyvendinti?

Akademinės programos komisijos viltys, ruošiant Studijų dienų programą, pagrindinai, atrodo, išsipildė. Ypatingai užsidegė atstovai dėl lietuvybės ir, atrodo, pajuto ryšį su tauta — pajuto savo vietą tautoje ir pareigą atlikti tai, ko negali atlikti pogrindyje veikiantis jaunimas Lietuvoje. Šis gyvas tautiškumo išgyvenimas labai reiškėsi Studijų dienose iki pat uždarymo Montrealyje. Impulsą šiam ryšiui su tauta, manau, davė per atidarymą pirmą kartą perskaitytas okupuotos Lietuvos jaunimo sveikinimas Kongresui. Jis ir jo kreipimasis į laisvojo pasaulio lietuvišką jaunimą buvo kartojamas dažnai per visą Jaunimo Kongresą. Daug prisidėjo neseniai atvykusių į vakarus dalyvavimas Kongrese, nes labai surealino Lietuvą. Rašantys tą laišką davė mums suprasti, kad buvo labai gerai susipažinę su paruošiamąja Jaunimo Kongreso medžiaga — „Atstovų vadovėliu" ir pagrindine Kongreso tematika: Žinok, iš kur kilęs, kad žinotum, kur eiti ir kaip ten patekti.

Stipriam tautiškumo pajutimui ir norui ką nors veikti dėl savo tautos įgavo impulsą tuo, kad įvyko tikri rinkimai PLJS valdybai. Kandidatavo ir gana aršiai kovėsi du sąstatai: Ramutės Kemėžaitės lydimas sąstatas iš Čikagos ir Gintaro Grušo lydimas sąstatas iš Los Angelės. Studijų dienoms įpusėjus, įvyko rinkimai, per kuriuos buvo išrinktas Los Angelės sąstatas su Gintaru Grušu, kaipo pirmininku. Atstovai pajuto, kad jau turi konkrečius asmenis, kurie angažuojasi konkrečiam darbui vykdyti Kongrese padarytus nutarimus. Tai paskatino ir atstovus asmeniškai užsiangažuoti konkretiems darbams. Gintaras Grušas, nieko nelaukęs, sudarinėjo sąrašus talkininkų. Vis atstovams buvo primenama, kad, darydami nutarimus, turėsime juos ir vykdyti, kad neliktų tiktai tuš-

Prieškongresiniai darbai. Ruošos komitetas, susirinkęs Toronte (stovi iš kairės): R. Lukoševičiūtė, B. Bublienė, pirm. V. Abariūtė, Z. Bersėnaitė, D. Juozapavičiūtė, G. Petrauskienė, kun. dr. K. Trimakas (patarėjas), (tupi) Laima Beržinytė, ses. Ignė Marijošiūtė ir D. Juozapavičiūtė.

Mindaugas Pleškys, Rasa Razgaitienė ir Gabija Petrauskienė studijų dienose.

čiažodžiavimas. Taigi, didžiausiu pasisekimu laikytumėm atstovų asmeniską užsiangažavimą darbui motyvuotą visų 11 kraštų atstovų pajutimu, kad esame vienos tautos dalis ir kad tauta iš mūsų laukia akcijos. Tai akcijai vykdyti nekartą buvo minimas „greitosios akcijos būrelių" steigimas. Belieka naujai PLJS valdybai ir kraštų atstovams grįžus į kraštus toliau ugdyti tą užsiangažavimą, kuris įgavo pradžią Kongreso Studijų dienose. Dirva paruošta — belieka ją toliau purenti ir su ja dirbti, nes kaip matyti iš Kongrese dalyvavusių atstovų — turime gražaus idealistiniai nusiteikusio jaunimo. Jo ir darbo vaisiai gali būti labai gražūs ir našingi. Susumuojant sakyčiau, kad dalyvavę suprato, kodėl reikalinga veikti, gavo idėjų ką veikti ir kaip. Belieka tik vykdyti suplanuotus darbus.

Ar pasitaikė kliūčių siekiant užsibrėžtų tikslų studijų dienose?

Kas kliudė tikslų atsiekimui? Vieninteliu kliudymu skaityčiau atstovų bendrai nepakankamą pasiinformavimą ir nesuvedimą informacijos, kuri jiems buvo pateikta prieš Kongresą, su tuo, kas vyko Studijų dienose. Ateityje rengėjams reikėtų viską pristatyti iš naujo, negalvojant, kad dalyvaujantis jaunimas turi žinių apie lietuviškus reikalus. Bendrai labai pasirodė stoka skaitymo lietuviškos spaudos, žurnalų, biuletenių. Kadangi jaunimas, atrodo, nelabai linkęs skaityti, gal reikėtų ateityje ieškoti naujų moderniškesnių metodų informacijos perdavimui — video aparatų naudojimas, asmeniškų pranešimų skatinimas ir t.t. prieškongresinėje ruošoje.

Gabija, buvai pačiame kongreso ruošimo centre. Kokie Tavo įspūdžiai apie kongresą, jo eigą ir jame dalyvavusį jaunimą?

Bendri įspūdžiai apie Studijų dienas ir bendrai Jaunimo Kongresą labai pozityvūs. Turime vienos dvasios idealistiškai nusiteikusį, akcijai pasiruošusį, lietuviškos dvasios jaunimą, nors jis atvykęs iš visiškai skirtingų kraštų. Jų noras dirbti ir frustracija, kylanti iš to, kad esame dėl istorijos sumetimų visuose pasaulio kampuose išsklaidyti, labai gyvai pasireiškė Studijų dienose. Labai paryškėjo noras dažniau sueiti, dažniau vesti tokio pobūdžio dialogus kaip, kad įvyko Studijų dienose. To pasekmėje Europos atstovai užsiangažavo kasmet suruošti Studijų dienų pobūdžio suvažiavimus. Tokiam pat užmojui iš naujo užsiangažavo ir Pietų Amerikos jaunimas. Bendrai jaunimas labai imlus faktams ir motyvavimui akcijai, tačiau jam stinga žinių, pagal kurias tada toliau galėtų vystyti veiklos metodus. Ateičiai viltį teikia jų bendras nusiteikimas Lietuvai laisvės atgavimo siekiams.

Didžiausiu nusivylimu ir Kongreso rengėjų atvykusių iš kraštų skaityčiau gana menką dalyvavimą Šiaurės Amerikos jaunimo, ypatingai didžiuose bendruose Jaunimo Kongreso įvykiuose. Atvykusių iš kitų kraštų viltis buvo pamatyti tą masę lietuviško jaunimo, apie kurį tiek

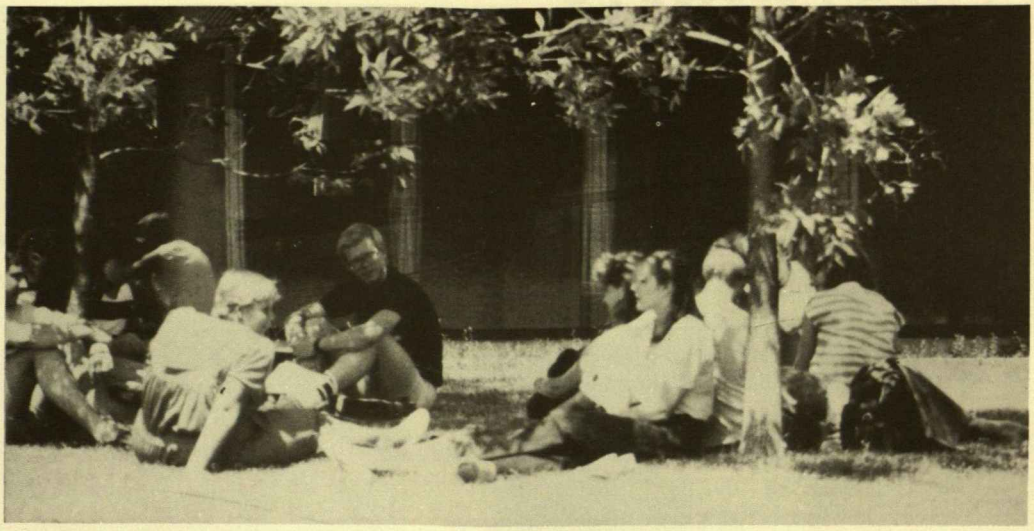

Jaunimo atstovų diskusinis būrelis medžių pavėsyje.

daug girdėta ir iš kurio tiek daug laukiama kaip pavyzdžio. Tam galima rasti gal keletą priežasčių: 1) stoka informavimo prieš Kongresą net ir per spaudą (nors jaunimas mažai spaudos skaito), ir todėl stoka ieškojimo naujų būdų, kaip tą jaunimą pasiekti gyvu žodžiu; 2) faktas, kad Jaunimo Kongreso ruošia ir pats įvykis šiek tiek nubluko ir atsirado antroje eilėje prieš Pasaulio lietuvių dienas. Nors jis buvo skaitomas kaip PLD dalis (Atidarymas ruošiamas PLD metu Čikagoje), net ir PLD rengėjai mažai kreipė dėmesio į Jaunimo Kongresą kaipo didelės vertės įvykį. Jis nubluko net ir prieš vieno vakaro, didelių išlaidų reikalaujantį įvykį, operą. 3) Jaunimo bendra apatija lietuviškiems reikalams ir asimiliacija į gyvenamo krašto aplinką. Kongreso išvykimas į kitus egzotiškus kraštus, kuris duoda progą pakeliauti, sudomina masinį jaunimą; tačiau tokio įvykio surengimas „namuose" nesudaro pakankamai patrauklios progos save patenkinti egzotiška kelione. Stoka susidomėjimo lietuvišku jaunimu, atvykusiu iš kitų kraštų, taip pat nepritraukia (nors yra noras, kad šiaurės amerikiečiai būtų gerai priimti, kai vyksta kitur). Kitaip tariant — paprasto vaišingumo stoka. 4) Faktas, kad sekantį mėnesį, kai baigėsi Jaunimo Kongresas, įvyko dar kitas masinis įvykis — Skautų Jubiliejinė stovykla. Jaunimo Kongreso stovykloje tikrai tikėtasi ir tikrai galėjo būti (gal net ir turėjo būti) vien tik iš Šiaurės Amerikos bent 500 jaunimo! 5) Paskutinė priežastis galėtų būti dabartinės generacijos prioritetų skalė, kuri reikalauja, kad jaunuolis nuo 16 metų amžiaus vasaros metu jau eitų pilną laiką dirbti, ir to

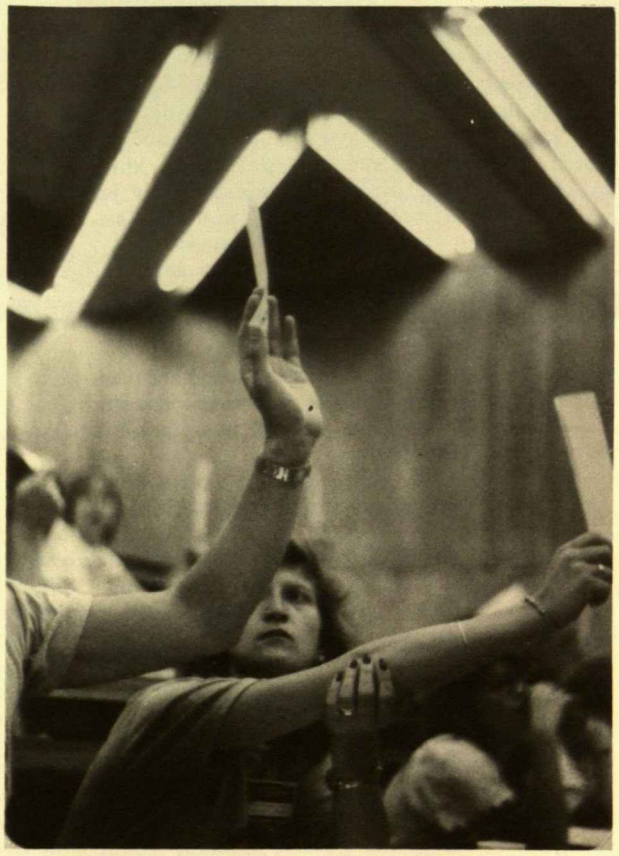

darbo neatsisako net ir vienkartiniam įvykiui, jeigu tas įvykis jam neduoda progos pakeliauti.

Gabija Juozapavičiūtė-Petrauskienė,
Akademinės programos komisija

PASISAKYMAI...

„Grįžau iš stovyklos užsidegusi lietuvybės ir kūrybos dvasia“

Atvažiavau į kongreso stovyklą pilna klausimų: Ar dabartinis jaunimas tikrai domisi lietuvybe? Ar yra verta veikti lietuvių išeivijoje? Ar lietuvių kilmės žmogus, kuris nekalba lietuviškai, gali turėti „lietuvišką dvasią?“ Kokia dabartinė padėtis Lietuvoj? Ko naujo galiu išmokti apie Lietuvos kultūrą ir istoriją? Kaip **aš** galiu padėti Lietuvai ir lietuviams?... Ir dar daug kitų klausimų...

Svarbiausią atsakymą į šiuos klausimus gavau iš pačių stovyklautojų. Yra vilties! Jaunimas, kuris dalyvavo kongrese, parodė entuziazmo ir energijos lietuviškiems reikalams savo žodžiais, mintimis ir veiksmais. Yra šaltinių! Jaunimas, kuris nori daugiau išmokti apie Lietuvą ir jai padėti, gali kreiptis į kitus lietuvius, į išeivijos vadovus ir į pasaulio draugus.

Veiklių lietuvių skaičius yra mažas, bet gali augti. Kongresas davė jaunimui retą progą nagrinėti lietuvybę, ją įvertinti, o taip pat didelį norą ją skleisti.

Pati grįžau iš kongreso stovyklos užsidegusi lietuvybės ir kūrybos dvasia. Taipogi noriu kitus uždegti savo naujais jausmais ir žiniomis.

Šį eilėraštį skiriu visiems, kurie dalyvavo V Pasaulio lietuvių jaunimo kongrese...

VAINIKUOTA

Nors tavęs nesu mačius,
Aš tave pažinau.
Tavęs nesu regėjus
Ir tave pamilau.
Tavęs nesu girdėjus,
Bet skambi tavo daina.
Sapnų vainikuota žemė — Lietuva.

Aš tavęs esu norėjus,
Bet tu nesi laisva.
Tavo žmonės prašo, šaukia:
— O kur tu, Lietuva?
Dėl tavęs praliejo kraują.
Gi tu dar vis gyva,
Kančių vainikuota žemė — Lietuva.

Tavo žmonių akyse
Aš tave matau.
Tavo vaikų veiduose
Tave pažinau.
Tavo gamtoje spindi
Dienos spalva.
Vainikais puošiu Tave, Lietuva.

Angelė Mičiulytė

„Per dainą, juoką, rišami bendra kultūra ir bendrais rūpesčiais“

Grįžau iš V Pasaulio Lietuvių jaunimo kongreso užsidegusi ir pilna entuziazmo. Tai ir norėčiau su jumis visais pasidalinti tais įspūdžiais, kuriuos mes visi jaunimo atstovai pergyvenome.

Penktasis pasaulio lietuvių jaunimo kongresas prasidėjo Chicagoje, vykstant Lietuvių dienoms. Paskutinę birželio savaitę ir liepos pirmą savaitę įvyko Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimas, sporto šventė, meno parodos, *I Lituani* operos pastatymas, jaunimo talentų vakaras ir dainų šventė.

Liepos pirmą dieną Illinojaus universiteto patalpose atidarėme jaunimo kongresą. Čia susirinko atstovai iš vienuolikos pasaulio kraštų. Visi klausėmės sveikinimų ir paskaitų. Temos lietė kultūros išlaikymo svarbą ir sunkią veiklių lietuvių jaunuolių užduotį.

Iš Chicagos vykome į Kongreso stovyklą Oberlin kolegijoje Ohio valstijoje. Suvažiavo apie trys šimtai jaunimo. Čia svarbiausia buvo akademinė programa. Gilinomės į lietuvių tautos kilmę, į tautinio atgimimo laikotarpį, į nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymą. Žvelgėme ir į tai, kas šiuo metu vyksta okupuotoje Lietuvoje. Be paskaitų, veikė užsiėmimų būreliai, pavyzdžiui, choro, drožinėjimo, virimo, literatūros. Kiekviena/nas dalyvė/vis galėjo pasirinkti kas jai/jam įdomiausia. O vakarais vyko meninės programos. Matėme *Antrąjį kaimą* ir *Grandinėlės* pasirodymą.

Iš stovyklos šimtas aštuoni rinkti atstovai išvažiavome autobusais į Trent universitetą, Kanadoje, kuriame vyko studijų dienos. Čia mes ne tik klausėmės simpoziumų, debatų ir paskaitų, bet ir patys

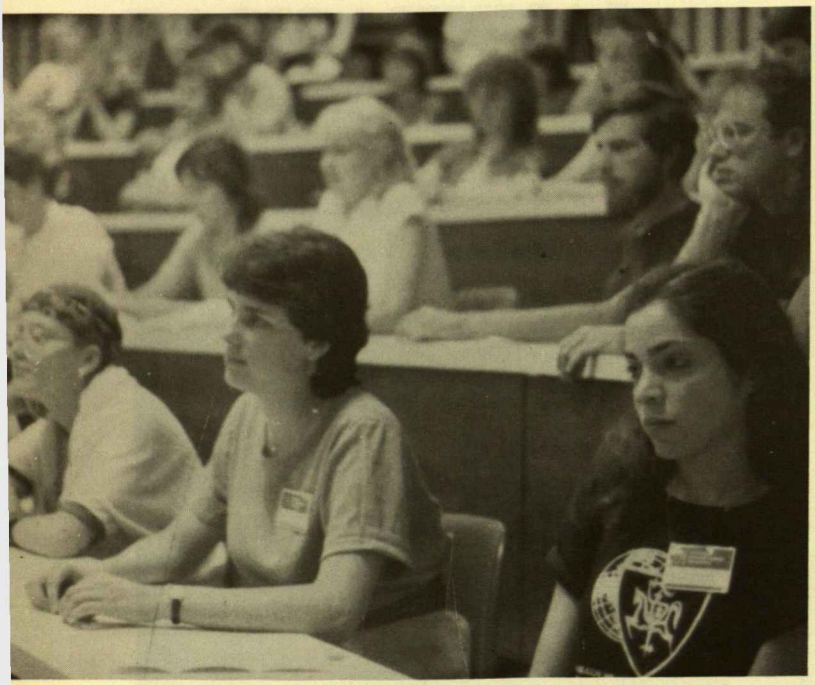

Rita Bureikaitė (vidury) jaunimo kongreso atstovų suvažiavime; jos kairėj — Ilona Kuprevičiūtė.

aktyviai dalyvavome diskusiniuose darbo būreliuose. Čia suredagavome siūlymus nutarimams, atsižvelgdami į tris akademinės programos sritis, t.y. visuomeninę, politinę ir kultūrinę.

Visi atstovai atvažiavo į Kongresą norėdami ką nors konkretaus atsiekti. Svarbu buvo, kad dalyviai iš Jungtinių Amerikos Valstybių ir Kanados domėjosi lietuvių gyvenimo sąlygom kituose kontinentuose, tad nesijautė, kad nutarimai lietė tik lietuvių problemas Šiaurės Amerikoje. Man buvo labai įdomu sužinoti, ko kiekvienas kraštas pageidauja. Pietų Amerikoje, Europoje ir Australijoje lietuvių jaunimas susirūpinęs kultūros ir kalbos išlaikymu ir įjungimu jaunimo į lietuvišką veiklą. O Jungtinėse Amerikos Valstybėse ir Kanadoje jaunimas pradeda domėtis efektinga politine veikla. Vis vien visų kraštų svarbiausias pasiūlymas veiklai buvo tas pats. Tai yra, kad būtų sudarytas informacijos tinklas, kad žinios apie politinę, visuomeninę, kultūrinę veiklą būtų skleidžiamos ir kad būtų palaikomi ryšiai tarp kraštų. Atsakant į tuos pageidavimus, valdyba yra suorganizavusi ryšininkų būrelius ir planuoja leisti žiniaraštį.

Per studijų dienas mums visiems atstovams teko dirbti labai intensyviai. Dažniausiai turėjome laisvalaikio tik po vienuoliktos valandos vakaro. Susirinkdavome po sesijos ir, akordeonui palydint, visu balsu dainuodavome ir susikabinę šokdavome. Per dainą, per juoką, rišami bendros kultūros ir bendrų rūpesčių taip susiartinom, kad kiekvienas dalyvis parsivežė su savim daug naujų draugysčių. Čia tai buvo mūsų kiekvienos/no asmeniškas parsivežtas turtas.

Studijų dienų savaitgalį išvykome į Torontą. Buvome pakviesti miesto mero į rotušę pietums, o tos pačios dienos vakare buvo priėmimas lietuvių namuose, kur įvyko koncertas, šokiai ir atstovų supažindinimas.

Pagaliau po dešimties darbingų dienų palikome Trent universitetą ir keliavome į Otawą, kur lankėme kraštų ambasadas. Kanadiečiams ir amerikiečiams geriausiai pasisekė perteikti žinias apie Lietuvą ir lietuvius. Minėjome Skuodį, Madrido konferenciją ir pabaltiečių laisvės dieną.

Iš Otavos toliau keliavome į Montrealį, kuriame įvyko Kongreso uždarymas. Tenai reikšmingas įvykis buvo spaudos konferencija. Spaudos atstovai, kaip ir Kvebeko valdžia, rodė mums didelį palankumą. Tai ir buvo aprašytas mūsų jaunimo kongresas keliuose Montrealio laikraščiuose.

Bebaigiant dar norėčiau grįžti į studijų dienas Trent universitete. Gal būtų Jums įdomu sužinoti, kaip naujoji Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdyba buvo išrinkta. Buvo pasiūlyti du kandidatų sąrašai: Čikagos ir Los Angeles. Politikavome, rašėme veikimo programą, dažėm plakatus, kalbėjomės su kraštų atstovais. Kai įvyko balsavimai, dauguma atstovų pasisakė už Los Angeles sąstatą. Tuo būdu nauja Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdyba yra tokia: pirmininkas — Gintaras Grušas; nariai — Rita Bureikaitė, Tadas Dabšys, Danutė Barauskaitė-Mažeikienė, Ginta Palubinskaitė, Linas Polikaitis ir Regina Stančikaitė. Per tą pačią sesiją ir buvo nutarta turėti sekantį kongresą Australijoje.

Šį aprašymą norėčiau baigti ištrauka iš Lietuvos jaunimo laiško Penktajam Kongresui, kuris mus visus išsisklaidžiusius lietuvius apjungia ir skatina veikti: „Jūs esate mūsų balsas pasaulyje. Tebūnie tas balsas skambantis ir nesustabdomas!“

Rita Bureikaitė

Prierašas: Jeigu norėtumėte prisidėti prie veiklos ar turėtumėte klausimų ar pasiūlymų, nedelsdami rašykite PLJS valdybai. Naujas PLJS adresas: 5559 Modena Place, Agoura, CA 91301, USA.

„Kongresas buvo vienas svarbiausių įvykių mano gyvenime“

Kongresas! Penktasis Pasaulio lietuvių jaunimo kongresas prasidėjo liepos 1 d. Atidarymo metu kiekvienas kraštas pasveikino Kongreso dalyvius ir palinkėjo jiems laimės jų darbuose. Atstovai buvo skatinami smarkiai ir protingai dirbti, kad mūsų veikla būtų vertinga ir efektyvi per sekančius ketverius metus.

Sveikinimų metu visas lietuviškas pasaulis padidėjo! Staiga pasidarė aišku, kad mūsų yra nemažai šiam plačiam pasauly. Gyvename išsisklaidę po įvairius kraštus — Kanadoj, JAV, Brazilijoj, Australijoj, Urugvajuj, Vokietijoj, Prancūzijoj, Anglijoj, Kolumbijoj, Argentinoj, Italijoj, bet nors ir mūsų akcentai skiriasi, mes aiškiai priklausome vienam vienetui. Mus jungia bendra istorija, bendra kalba, bendri rūpesčiai, bendra meilė Lietuvai, bendra viltis.

Per atidarymą jautėsi tikras nekantrumas pradėti Kongresą. Jautėsi kažkoks neišaiškinamas artimumas ir džiaugsmas, kad pagaliau susibūrėm kartu. Svarbiausia, jautėsi tikras, stiprus ir gilus pasididžiavimas, kad esame lietuviai.

Nors didelis būrys susibūrė į V PLJK-so atidarymą tą dieną, ne visi, kurie norėjo dalyvauti, dalyvavo. Lietuvos jaunimas, negalėdamas dalyvauti mūsų tarpe fiziniai, sveikino visus V PLJK proga laišku, primindamas mums, kad esame jo balsas laisvajame pasauly.

Mes prisiminėme savo pavergtus brolius ir seseris okupuotoj Lietuvoj ir džiaugėmės gavę jų sveikinimą. Palikome jiems 40 garbės vietų, kuriose turėjo sėdėti jaunimo atstovai iš Lietuvos. Ant tuščių kėdžių buvo užrašytos politinių kalinių pavardės. Matydami tas tuščias kėdes, žinojome, kad mūsų tarpe trūko nepaprastai svarbių ir brangių asmenų.

Kongresą oficialiai atsidarius, netrukus prasidėjo kongresinė stovykla Oberlin, Ohio. Į ją suvažiavo lietuviškas jaunimas iš viso laisvojo pasaulio kampų.

Stovykla buvo smagi ir sėkminga! Stovyklos metu gyvenome tikrai lietuviškoj aplinkoj. Miegojome bendrabučiuose, kurie vadinosi Dzūkija, Aukštaitija, Žemaitija bei Suvalkija. Valgėme Neringoj, maudėmės Palangoj, paskaitų klausėmės

Kaune, ir Laisvės Alėjoje kasdieną kėlėme ir leidome vėliavas.

Mums bestovyklaujant, po pievas dažnai skambėdavo lietuviškos dainos žodžiai, o vaikštant takeliais, girdėjosi lietuviška kalba. Džiaugėmės proga pasikalbėti su žmonėmis iš kitų kraštų ir jautėmės palaiminti, mokėdami lietuviškai, nes žinojome, kad kitaip ne visi susikalbėtume.

Savaitės dienas praleidome belankant paskaitas ir užsiėmimo būrelius. Paskaitos lietė mūsų tautos istoriją ir mūsų dabartį. Pavyzdžiui, vienos paskaitos metu mes palietėme ir praeitį ir dabartį. Kun. Kęstutis Trimakas mums išaiškino neseniai užpildytos jaunimo anketos rezultatus, ir tuo būdu sužinojome, kaip mūsų vietovės lyginasi su viena kita lietuviškumo atžvilgiu. Tuo pačiu metu įvykdėme labai įdomų pratimą, kuris palietė mūsų asmeniškas praeitis. Mes turėjome susiporuoti ir vienas kitam papasakot savo šeimos istoriją — kur ir kaip mūsų tėvai augo Lietuvoj, kaip mūsų tėvukai pragyveno, kaip jų šeimos bėgo karo metu ir t.t. Pratimo metu kai kurie džiaugėsi žinodami visą savo šeimos praeitį, o kiti pasibaisėjo atradę, kad nebeatsimena tiek daug apie savo šeimos praeitį ir nutarė sugrįžę namo vėl tėvų pasiklaust.

Kelis kartus stebėjome skaidrių montažus, kurių dėka staiga atsiradome prie Nemuno krantų, ir sužavėti klajojome per miškus, pievas bei įvairius lietuviškus miestus. Skaidrės buvo nuostabios! Jų grožis ir aiškumas paliko jausmą, kad buvome nuvykę ir aplankę Lietuvą popietės metu.

Kai nebuvome paskaitose, keliavome į užsiėmimo būrelius. Būreliai apėmė visokiausius dalykus! Pavyzdžiui, kai kurie stovyklautojai mokėsi apie lietuviškas vaistažoles, kiti išmoko, kaip gaminti lietuviškus valgius, dar kiti šoko, dainavo, vaidino, rašė laikraštėliui arba diskutavo politiką. Kartais buvo sunku nutarti, į kurį būrelį eiti, nes visi atrodė tokie patrauklūs ir įdomūs.

Dienos metu mokėmės, o vakarus praleisdavom įvairiai. Vieną vakarą pasirodė „Antras kaimas“, kitą mus sužavėjo „Grandinėlė“ (Clevelando šokių grupė) su savo nepaprastu talentu, gyvumu ir grožiu, dar kitą vakarą praleidome susikaupdami, o dažnai vakarais susiburdavom pašokti ir maloniai pabendrauti.

Kas naktį, po to, kai bendrabučio durys galutinai užsidarė, salone sėdėjo grupė žmonių ir diskutavo įvairiausius dalykus. Sužinojome, kaip gyvename savo skirtinguose kraštuose, ką galvojam apie šį ar tą, ir visada buvo gaila eiti miegoti, nes tai jautėsi kaip laiko eikvojimas. Buvo tiek daug, kur norėjome paklausti, išgirsti, sužinoti, ir tik nebuvo užtenkamai laiko. Žinodami, kad turėjome tik savaitę, per kurią galima susidraugauti, tą laiką išnaudojome pilnai.

Stovykla pradūmė kaip lekiančio traukinio kelionė, ir tik, tik susipažinę vėl išsiskirstėme. Atstovai važiavo į Studijų dienas Trent universitete, o kiti išsibarstė, keliaudami savais keliais.

Autobusais keliavom Trent universiteto link. Ramiai atsilošę kalbėjomės arba miegojom, išvargę po aktyvios savaitės stovykloj. Pakeliui į Trent sustojome Niagara Falls pavalgyti, pailsėti, ir pasigrožėti tais žavingais kriokliais, kurie atrodo kaip krentančio vandens sienos.

Po ilgos kelionės atsiradome Trent universitete gražioj, žalioj Kanadoje. Įsikraustę ir patogiai įsitaisę kambariuose, pirmą vakarą praleidome lauke žaisdami visokiausius žaidimus. Bėgom estafetes, gaudėm „slibino uodegas“, kurios buvo nosinaitės, įkimštos į kišenes, žaidėm su parašiutu, trankėm tinklinio sviedinį bežaisdami „Bulvę“, ir bėgiojom kaip pasiutę „frizbee football“ rungtynėse. Tada, išvargę ir uodų puolami, metėm žaidimus, kritom lovon ir gerai išsimiegojom prieš pradedant dešimt darbo dienų.

Studijų dienos buvo nepaprastai svarbi, įdomi ir įspūdinga kongreso dalis. Per tas dešimt dienų Trent universitete visi atstovai kasdieną rinkosi sesijose, diskusijų būreliuose, prezidiumuose ir rūpestingai suformulavo, išdiskutavo ir nubalsavo nutarimus, kurie paveiks mūsų veiklą per sekančius ketverius metus.

Simpoziumuose išgirdome įvairias paskaitas apie svarbiausias jaunimo veiklos kryptis, dvikalbiškumą, demonstracijas, politinę veiklą ir t.t. Tada darbo būreliuose diskutavom įvairias temas, liečiančias visuomenines, kultūrines bei politines temas, ir mažose grupėse suformulavom bei surašėm pasiūlymus nutarimams. Tie siūlymai buvo suredaguoti redagavimo komisijos ir pristatyti sesijos metu. Tuo metu visi atstovai kartu diskutavo siūlymus ir nubalsavome, kurias mintis priimsime ir kurias atmesime.

Pradžioj savaitės sesijų diskusijos labai užsitęsė, nes mes labai kabinomės prie žodžių, nenorėdami, kad mūsų mintys galėtų būti nesuprastos ar iškraipytos, bet po kiek laiko metėm žodžių žaidimus žaisti ir diskusijos vyko sklandžiau.

Diskusijos buvo labai, labai įdomios! Mūsų tarpe buvo daug skirtingų nuomonių ir minčių, ir mes stengėmės į kiekvieną siūlymą pažvelgti iš visų pusių. Žmonės nebijojo klausti klausimų ar išreikšti savo nuomonę, ir net pertraukų metu girdėjosi kalbos, kurios sukosi apie diskusijų temą. Siūlymai buvo rimtai pergalvoti ir jų reikšmė išnagrinėta prieš tai, negu balsavome.

Balsavome pakeldami savo balsavimo korteles. Niekada nebalsavome, kai sesijai trūko kvorumo, kuris reikalauja, kad du trečdaliai atstovų dalyvautų sesijoj. Tie siūlymai, kuriuos mes galutinai priėmėm, tapo kongreso nutarimais.

Šis kongresas pasižymėjo savo konkretumu. Siekėme surašyti sau reikalavimus konkretiems darbams, kuriuos galėtume įvykdyti, ir stengėmės nerašyti idealizmo pilnų nutarimų, kurie gražiai skambėtų, bet nieko neatsiektų.

Tuos nutarimus, kuriuos galėjome išpildyti, tuoj pat įvykdėme, būdami Trent universitete. Pavyzdžiui, nutarėme parašyti popiežiui laišką, sveikindami jį ir skatindami jį aplankyti Lietuvą. Studijų dienų metu Sigita Bersėnaitė dailiai įrašė mūsų priimtą laišką, mes visi jį pasirašėme, ir Otavoje būdami, perdavėm jį žmogui, kuris keliavo į Vatikaną ir sutiko nuvežti mūsų sveikinimą popiežiui.

Studijų dienose išrinkome naują Pasaulio Lietuvių jaunimo sąjungos centro valdybą. Naują valdybą sudaro atstovai iš Los Angeles, California: Rita Bureikaitė, Tadas Dabšys, Gintaras Grušas, Ginta Palubinskaitė, Linas Polikaitis ir Regina Stančikaitė.

Būdama Trent universitete, nauja valdyba susitiko su kiekvieno krašto atstovais ir išklausė visų kraštų asmeniškų

prašymų ir reikalavimų. Taip pat sudarėme ryšių tinklą, kuris padės mūsų veiklai per sekančius ketverius metus. Tas tinklas yra ne tik tam, kad kraštai palaikytų stiprius ryšius su dabartine centro valdyba, bet ir tam, kad jie palaikytų glaudžius ryšius tarp savęs.

Studijų dienų pabaigoj kiekvienas kraštas pranešė, ką jis tikisi atsiekti iki sekančio kongreso, ir taip pat nutarėme, kur Šeštas Pasaulio lietuvių jaunimo kongresas įvyks. Sekantis kongresas įvyks Australijoj!

Labai staigiai ir netikėtai Studijų dienos pasibaigė. Baigę paskutinę sesiją labai, labai vėlai — iš tikrųjų labai anksti ryte, mes šokome ir dainavome paskutinį kartą visi kartu, vien tiktai atstovai.

Anksti ryte, susipakavom savo lagaminus į autobusus ir nudūmėm į Montrealį, kur įvyko kongreso uždarymas. Tenai praleidome savaitgalį. Mes šokom, dainavom ir atsisveikinom su savo naujais pažįstamais, naujais draugais, naujais bendradarbiais.

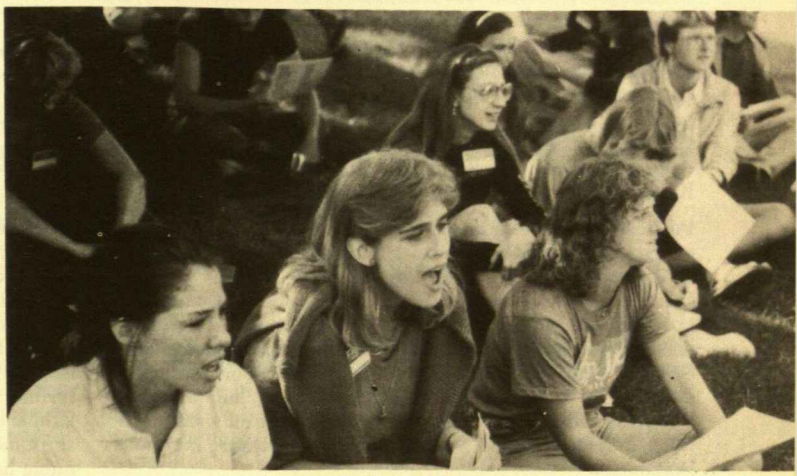

Kongresas oficialiai pasibaigė per Montrealio koncertą, kuriame visi atstovai buvo dar kartą pristatyti, išklausė rengėjų atsisveikinimo žodžių, ir verkė pajutę, kad kongresas pamažu tirpo į praeitį.

Mano ausyse skambėjo P. Žumbakio tarti žodžiai, „Susipažinkite dabar, nes jūs niekada daugiau šitaip nesusitiksit".

Yra keistas ir graudinantis jausmas žinoti, kad kongresas yra pasibaigęs, ir žinoti, kad niekada, niekada nepasikartos tie brangūs momentai, kurie buvo praleisti stovykloj, sesijose, darbo būreliuose, simpoziumuose, Toronto savaitgaly (per kurį dainavom ir dainavom), ir tik bendrai su kitais V PLJK atstovais, nes tikrai, mes niekada neįstengsime vėl susirinkti lygiai ta pati grupė į vieną vietą.

Džiaugiuosi, kad dalyvavau V Pasaulio lietuvių jaunimo kongrese, nes aš išmokau nepaprastai daug per palyginus trumpą laiką.

Kongresas buvo vienas svarbiausių įvykių mano gyvenime. Aš kasdieną pasiilgstu tų veidų, kuriuos kasdieną mačiau ir pamilau per Kongresą, ir žinau, kad aš niekada nepamiršiu šios brangios vasaros.

Kongresas buvo gaivinantis įvykis. Jis man davė tikros vilties ateičiai. Lietuvybė, kurią esu vertinus visą savo gyvenimą, yra pavirtus dar brangesnė, atsakymai į įvairius klausimus yra aiškesni, veiklos planai konkretesni. Dabar ne vien tik žinau, iš kur esu kilus, ir kas aš esu, bet taip pat ir, kur aš einu.

Linkiu visiems kongreso dalyviams daug laimės ir sėkmės jų naujuose darbuose ir tikiuosi, kad greitai pasimatysim. Jeigu ne, tai iki sekančio Kongreso!

Ginta Palubinskaitė
Los Angeles jaunimo atstovė

V PLJK NUTARIMAI

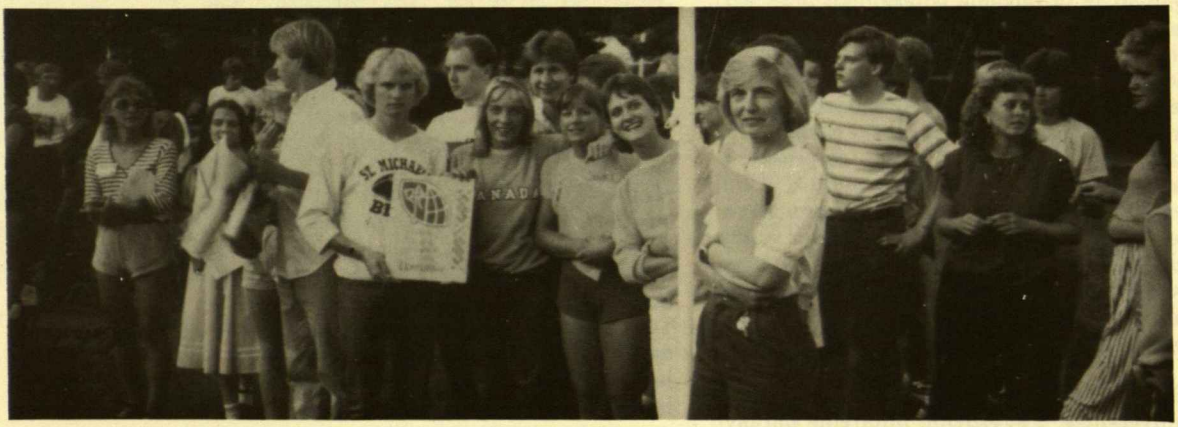

V Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso Studijų Dienos įvyko 1983 m. liepos 10-20 d. Trent universitete, Peterborough, Ontario, Kanadoje. Jose dalyvavo 130 asmenų, kurių 110 buvo rinkti kraštų jaunimo atstovai. Studijų Dienose dalyvavo šie kraštai: Didžioji Britanija, Prancūzija, Urugvajus, Argentina, Brazilija, Kolumbija, Italija, Vakarų Vokietija, Kanada, Jungtinės Amerikos Valstybės ir Australija.

Po įtempto 10 dienų darbo Jaunimo Kongreso atstovai, apsvarstę įvairius idėjinius bei konkrečios veiklos klausimus, skelbia šiuos nutarimus, suskirstytus į tokias sritis: politinę, kultūrinę, visuomeninę bei organizacinę. Studijų Dienų metu buvo išrinkta naujoji Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos (PLJS) valdyba iš Los Angeles. Jai pirmininkauja Gintaras Grušas. Šiai valdybai tenka pagrindinis organizacinis darbas, per kurį tikimasi įvykdyti didžiąją dalį Jaunimo Kongreso nutarimų per aktyvią veiklą drauge su visais kraštais, kuriuose veikia organizuotas lietuviškas jaunimas išeivijoje.

POLITINĖ SRITIS

ATSILIEPIMAS Į LIETUVOS POGRINDŽIO SPAUDĄ

1. Lietuvos pogrindžio spauda kartkartėmis rašo apie išeiviją: jos tikslus ir pareigas. Mes, V PLJK atstovai, atidžiai skaitėme ir diskutavome pogrindžio leidinių pasisakymus bei prašymus išeivijai. Savo nutarimais norime pareikšti savo nuomonę apie Lietuvos pogrindžio spaudoje pasirodžiusius pareiškimus bei prašymus. Tikime, kad išeivija ir etnografinė Lietuva sudaro vieną tautą. Nors kultūrinės išraiškos kartais skiriasi, jos yra šakos vieno bendro kamieno. Teigiame, kad kultūrinė ir politinė veikla yra neišskiriamos lietuvybės išlaikymo darbo dalys. Todėl skatiname lietuvių jaunimą mokytis savo kultūros, dalyvauti kul-

tūrinėje veikloje ir prisidėti prie jos augimo ir brendimo sava, originalia kūryba.

Atsižvelgdami į įvairius pogrindžio spaudos prašymus, raginame išeivijos lietuvių jaunimą lankyti Lietuvą. Mūsų nuomone, toks lankymasis yra naudingas ir išeivijai, ir Lietuvai. Išeivių kelionės į Lietuvą suteikia progą informacijos apsikeitimui, bendram dialogui.

Lietuvos lietuviams turime perduoti kuo daugiau informacijos apie išeivijos politinę, kultūrinę ir visuomeninę veiklą, nes jie nėra pakankamai susipažinę su mūsų darbais. Turime informuoti juos apie laisvojo pasaulio pastangas kovoje prieš komunizmą. Supažindinkime juos su mūsų pastangomis, platinant pogrindžio spaudą — kad ja domimasi, ji verčiama į kitas kalbas.

Vežkime į Lietuvą literatūrą, kuri gali būti įdomi ir naudinga, pvz., beletristiką, filosofinius, istorinius ir religinius bei teologinius veikalus ir Jaunimo kongresų nutarimus. Stenkimės kuo greičiau perduoti Vakaruose pasirodžiusią medžiagą ne vien spausdintu žodžiu bei radiju, bet ir asmeniškais kontaktais.

Po IV PLJ Kongreso susilaukėme užsitarnautos kritikos iš „Alma Mater" (Nr. 4, 1979), redaktoriaus Audriaus Vientaučio: „Tai, kad iki šiol neturime kongreso darbo medžiagos, rodos, kad esame ne tik reikiamo atsargumo, bet ir nemažai abejingumo. O galimybių buvo: Trūko tik pastangų, greitos orientacijos".

Važiuojantieji į Lietuvą turėtų būti geriau susipažinę su Lietuvos istorija, politine padėtimi ir kultūra. Geriau pasiruošusiems bus lengviau suprasti tarybinės propagandos bandymus ir jiems nepasiduoti. Tam tikslui PLJS politinės veiklos komisija įpareigojama paruošti vykstantiems į Lietuvą informacijos bei suteikti patarimų, pvz. toliau ruošti politinius seminarus, per kuriuos ši informacija būtų pateikiama. PLJS valdyba įpareigojama išleisti brošiūrą, kuri pateiktų neiškraipytą, objektyvią informaciją apie Lietuvą, leidžiančią turistams susidaryti teisingesnį vaizdą apie padėtį tame krašte ir padedančią jiems suprasti, kokia laikysena būtų tinkama.

Atsižvelgiant į būtinumą skleisti pogrindžio teikiamą medžiagą ne tik lietuvių tarpe, bet ir plačiojoje visuomenėje, turime atkreipti kitų tautų dėmesį į Lietuvos padėtį ir įjungti juos į mūsų darbą. Turime patys rinkti dokumentaciją, kaltinamąją medžiagą okupantams: anot Vilniaus lietuviškojo jaunimo: „būti laisvės kovų metraštininkais" („Aušra" nr. 26, 1981).

INFORMACIJOS SKLEIDIMO SVARBA

1. Informacijos skleidimas apie Lietuvą yra svarbus viso lietuvių jaunimo uždavinys. V PLJK skatina PLJS ir kraštų LJS valdybas įvairiais būdais skleisti informaciją apie dabartinės Lietuvos politinę padėtį, pvz. lapeliais lietuvių ir gyvenamojo krašto kalbomis, per radijo valandėles, savaitgalinėse stovyklose ar politiniuose diskusijų būreliuose.

2. Atsižvelgiant į būtinumą išnaudoti kiekvieną progą skleisti informaciją apie Lietuvos padėtį, ypač kitataučių tarpe, ruošiant ir dalyvaujant įvairiuose renginiuose, kuo plačiau duoti aktuliausią informaciją apie dabartinę Lietuvą.

3. V PLJ Kongresas skatina lietuvių jaunimą sekti gyvenamojo krašto spaudą ir kitus leidinius, o suradus netikslumus ryšium su Lietuvos reikalais, į tai reaguoti ir stengtis, kad šitie netikslumai būtų pataisyti. Tam tikslui pasiekti skatiname PLJS valdybą rūpintis steigimu visuose kraštuose „greitos reakcijos būrelių", kurie atsilieptų į pasaulyje skelbiamas netikslias žinias apie Lietuvą.

4. V PLJ Kongresas ragina kraštų LJS valdybas per Lietuvių informacijos centrą New Yorke pastoviai informuotis apie Lietuvos dabartinę politinę padėtį ir tam tikslui tapti centro informacijos prenumeratoriais.

5. V PLJK ragina PLJS valdybą supažindinti pasaulio ir lietuvių visuomenes su grėsme visom Tarybų Sąjungos okupuotų tautų kalbom, kylančia iš 1979 m. Taškento konferencijos nutarimų, ir ragina pareikšti griežtą protestą prieš tų nutarimų vykdymą.

6. Įvairių kraštų kino teatruose ir televizijoj buvo rodomas JAV-ėse suktas filmas „Holocaust". Ten tarp kitko rodomas Varšuvos žydų getas ir per jį žygiuojantis lietuvių SS dalinys. Lietuviams pasipriešinus II-jo Pasaulinio karo metu lietuviški SS daliniai nebuvo suorganizuoti, todėl ir Varšuvos gero rajone joks lietuvių SS dalinys nežygiavo. V PLJK reiškia teksto autoriui ir filmą susukusiai bendrovei griežtą protestą prieš istorinių faktų iškraipymą. Skaitome tai ir tautos pažeminimu bei įžeidimu. V PLJK skatina PLJS valdybą kreiptis į Lietuvių teisėms ginti komitetą su reikalavimu rūpintis, kad teksto autorius ir filmą susukusioji bendrovė viešai atitaisytų istorinę klaidą, išbraukdama iš filmo lietuvių SS dalinį mininčius žodžius.

7. Lietuvių jaunimas užjaučia ir remia Tikinčiųjų teisėms ginti katalikų komiteto narius, kun. Alfonsą Svarinską ir kun. Sigitą Tamkevičių, kurie šiuo metu kali kalėjimuose. V PLJK ragina kiekviename krašte pagal sąlygas toliau platinti tam reikalui Lietuvių informacijos centro paruoštas atvirutes ir rašyti laiškus vyskupams bei valdžios atstovams, atkreipiant jų dėmesį į kun. Svarinsko ir kun. Tamkevičiaus padėtį.

RYŠIAI SU KITOMIS POLITINĖMIS GRUPĖMIS

1. V PLJ Kongresas pripažįsta, jog išeivijos lietuviams efektinga veikti drauge su kitomis pavergtomis tautomis, k. a. su kitais pabaltiečiais bei ukrainiečiais, ir įpareigoja PLJS ir kraštų LJS valdybas kartu su jomis imtis bendros politinės veiklos.

V PLJK taip pat ragina PLJS valdybą remti BAFL (Baltic American Freedom League), European Liaison Group ir panašius vienetus.

2. V PLJK prašo PLJS valdybą skatinti PLB ir įvairias lietuvių organizacijas skirti stipendijas išlaikyti studentus, norinčius dirbti tokiose institucijose k.a. Lietuvių informacijos centras New Yorke, Ethnic Community Services Čikagoje, BAFL Los Angeles ir Keston College, Didžiojoje Britanijoje. Stipendijų kandidatai turėtų būti visos išeivijos lietuvių jaunimas, kad tokio pobūdžio veikla plėtotųsi per visą išeiviją.

O.S.I. — IŠKELTOS BYLOS LIETUVIAMS

1. 1979 m. JAV valdžios įsteigta Specialių tyrimų įstaiga (angl. Office of Special Investigations — O.S.I.) pradėjo kelti administracines bylas dėl pilietybės atėmimo ir deportacijos kai kuriems iš Rytų Europos kilusiems Amerikos piliečiams, tame tarpe ir lietuviams, kaltinant juos neteisingu anketų užpildymu įvažiuojant į JAV ir tokiu apkaltinimu puoselėjant mintį, kad jie bendradarbiavo su naciais II Pasaulinio karo metu. Yra daromas spaudimas ir kitų kraštų (pvz. Kanados, Australijos, Vakarų Vokietijos), valdžioms, kad panašios

įstaigos pradėtų veikti tuose kraštuose. Mes sutinkame, kad visi karo nusikaltėliai turi gauti nusipelnytą bausmę, bet esame įsitikinę, kad tas turi būti daroma krašte veikiančių įstatymų rėmuose. Kadangi O.S.I., vesdama šias bylas, grubiai pažeidinėja JAV įstatymus (naudoja tarybinę KGB sufabrikuotą kaltinamąją medžiagą, ignoruoja Pabaltijo kraštų inkorporacijos į Tarybų Sąjungą nepripažinimą, spręsdama deportacijos bylas ir pan.) trys pagrindiniai lietuvių išeivijos veiksniai VLIK'as, ALT'a ir JAV LB įsteigė bendrą lietuvių teisėms ginti komitetą, kurio tikslas yra kovoti prieš neteisėtą šių bylų vedimą. V PLJK sveikina šio komiteto steigimą ir pilnai remia jo užsimotus darbus. Kongresas skatina visą pasaulio lietuvių jaunimą prisidėti prie šio komiteto veiklos, pvz., a. rinkti 1941-1944 m. laikotarpį liečiančią istorinę medžiagą apie Pabaltiją, ypač Lietuvą; b. iš anksto tinkamai pasiruošus, dalyvauti anksčiau minėtuose teismo procesuose, moraliai paremiant neteisėtai apkaltintus asmenis; c) finansiniai remti gynybos fondą. Šis darbas yra nepaprastai svarbus, nes tuo būdu įmanoma užkirsti kelią kai kuriems mūsų tautos istorijos iškraipymams bei daugelio nekaltų žmonių persekiojimams.

KITI POLITINIAI REIKALAI

1. V PLJK skatina išeivijos lietuvių jaunimą stebėti iš Tarybų sąjungos oficialiai atvažiuojančias pabaltiečių grupes ir užmegzti su jų nariais neoficialius ryšius, painformuojant juos apie išeivijos lietuvių veiklą. Tuo pačiu metu reikėtų informuoti visuomenę, kad šios grupės yra atvykusios iš okupuotų Pabaltijos kraštų.

2. 1984 m. įvyks olimpiniai žaidimai Los Angeles mieste (JAV). V PLJK skatina PLJS ir kraštų LJS valdybas atkreipti ypatingą dėmesį į pabaltiečių sportininkus, atvykstančius iš Tarybų Sąjungos. Per masines komunikacijas priemones ir demonstracijas reikėtų informuoti gyvenamojo krašto visuomenę, kad šie sportininkai yra iš pavergtų kraštų ir jiems neleidžiama atstovauti savo kraštams per olimpinius žaidimus.

3. Pastaraisiais mėnesiais vienas afganų rezistencijos vadas, lankydamasis Europoje, pasiūlė išeivijos lietuviams atiduoti dešimt lietuvių karo belaisvių su sąlyga, kad išeivijos lietuviai jais rūpintųsi ir jiems sudarytų sąlygas persikelti į Vakarus, jei belaisviai to pageidautų.

Esamose karo sąlygose afganams nebus įmanoma belaisvius ilgai saugoti, ir jiems gresia mirties pavojus. Jausdami, kad mūsų pareiga yra rūpintis visame pasaulyje paskliusiais lietuviais, ypač tais, kuriuos ištiko nelaimė, siūlome PLJS-gos kartu su PLB valdybom: a. nusiųsti asmenį į Pakistaną tartis su afganais lietuvių karo belaisvių reikalu; b. teikti lėšas lietuvius kalinius pervežti į Vakarų Europą; c. sudaryti galimybes jiems įsikurti.

4. Po Antrojo Pasaulinio karo, pasibaigus ginkluotai partizanų kovai už Lietuvos laisvę, lietuvių tauta toliau puoselėjo laisvės idealą. Šiandien pogrindžio sąjūdis jau yra įrašęs į tragišką tautos istoriją drąsų pasipriešinimo puslapį. Apie Lietuvos pogrindžio veiklą domimės ne tik mes, išeivijos lietuviai, bet ir platusis pasaulis.

Žinome, kad tauta šiandien kaupia visas jėgas prieš išnykimą. Vyksta tautinis bei religinis atgimimas. Auga religinė bei tautinė sąmonė.

Įvairūs įvykiai sovietų okupuotuose kraštuose ir Rytų Europoje mus skatina į juos reaguoti. Didėjanti įtampa reikalauja pasisakyti dėl kovų už tautos laisvę. Mes remiame visus veiksnius, kurie deda pastangas už Lietuvos laisvą rytojų. Mūsų visų troškimas „Nepriklausoma Lietuva".

5. Seinų lietuviams daroma skriauda dėl Seinų katedroje uždraustų lietuviškų pamaldų, mums ir visiems lietuviams yra skaudi. Todėl skatiname visus pasaulio lietuvius, ypač mūsų dvasinius vadus, vyskupus Antaną Deksnį ir Vincentą Brizgį, nenuilstamai ir pakartotinai apeliuoti į Apaštalų Sostą ir Lenkijos vyskupų konferenciją, kad ši skriauda būtų atitaisyta ir Seinų lietuviams būtų sugrąžintos lietuviškos pamaldos Seinų katedroje.

Įpareigojame PLJS valdybą parašyti šiuo reikalu laišką pasaulio lietuvių jaunimo vardu Lenkijos vyskupų konferencijai ir laiškų nuorašus pasiųsti Vatikanui ir Seinų klebonui bei paskelbti šį laišką išeivijos lietuviškoje spaudoje. Prašome PLJS valdybą informuoti jaunimą Seinų katedros reikalu per savo žiniaraščius ir skatinti jį prisidėti prie laiškų rašymo.

LIETUVOS DIPLOMATINĖ TARNYBA

1. 1940 m. Nepriklausomos Lietuvos vyriausybė telegraminiu būdu paskyrė dr. Stasį Lozoraitį, gyvenantį Italijoje, Lietuvos diplomatiniu šefu. Ministeris Lozoraitis ir kiti diplomatinės tarnybos nariai yra vieninteliai likę Nepriklausomos Lietuvos pareigūnai. Todėl jie lieka svarbūs mūsų tautos simboliai ir taip pat gali naudotis pilnomis diplomatinėmis teisėmis ir privilegijomis. Konsulas yra siūlomas kuriam nors kraštui ir turi būti jo valdžios pripažintas. Lietuva, būdama Sovietų okupuota, negali savo konsulų skirti įprastu būdu.

1980 m. JAV vyriausybė sutiko priimti ministerio S. Lozoraičio ir dr. Stasio Bačkio (Lietuvos Charge d'Affaires, JAV) paskirtus diplomatus, nežiūrint pilietybės, amžiaus ar ryšių su Nepriklausoma Lietuva. Dar nei vienas kitas kraštas nėra susitaręs su Lietuvos diplomatine tarnyba tuo klausimu. Deja, Lietuvos diplomatinė tarnyba yra pasinaudojusi JAV valdžios palankumu tik vieną kartą per trejus metus.

Išeivijos lietuviai neturi teisės reikalauti, kad šie konsulai, sulaukę garbingo amžiaus, dar eitų savo pareigas; dabartiniu metu tam nei nėra reikalo.

Todėl įpareigojame PLJS valdybą laišku išreikšti mūsų gilų susirūpinimą p. S. Lozoraičiui ir dr. S. Bačkiui diplomatinės tarnybos tęstinumo reikalu ir raginti juos pasinaudoti JAV valdžios lankstumu papildyti Lietuvos diplomatinės tarnybos gretas. V PLJ Kongresas taipgi ragina išeivijos lietuvių jaunimą ištirti savo kraštų diplomatines sąlygas Lietuvos diplomatinės tarnybos tęstinumo reikalu.

KULTŪRINĖ SRITIS

ŠVIETIMAS

1. V PLJ Kongresas pritaria Lituanistikos katedrai, steigiamai Illinois universitete Chicagoje. Kongresas ragina finansiniai pajėgius PLJS narius dosniai aukoti Katedros fondui. Tai ypač svarbu šiandien, kuomet artėja laikas padaryti pirmąjį įmokėjimą universitetui.

Kongresas prašo PLJ sąjungos valdybą puoselėti Katedros mintį PLJS narių tarpe, ypač tų, kurie dabar studijuoja ar ruošiasi studijuoti, nes jų tarpe tikriausiai yra norinčių studijuoti lituanistiką.

Kongresas prašo PLB valdybą artimiausiu laiku su-

daryti komisiją, kuri: atstovautų lietuvių interesams santykiuose su Illinojaus universitetu Čikagoje ir pateiktų rekomendacijas universitetui dėl Lituanistikos katedros pobūdžio ir krypties.

2. Suprasdami Pedagoginio lituanistikos instituto neakivaizdinio lietuvių kalbos kurso svarbą, raginama PLJS valdybą skleisti informaciją apie šį kursą, kad būtų galima lengvai juo naudotis.

3. PLJ Kongresas, įvertindamas lituanistinio švietimo darbus ir suprasdamas, kad PLJ sąjunga nepajėgia visų švietimo problemų išspręsti, įpareigoja PLJS valdybą rūpintis savo narių savišvieta, naudojant visas esančias priemones, o ypač raginant dalyvavimą lituanistikos seminaruose.

4. Išeivijos jaunimas auga ir bręsta gyvenamojo krašto kultūros įtakoje. Siekiant, kad kiekvieno lietuvio jaunuolio susipažinimas su lietuvių kultūra, ypač kalba, nebūtų perblokštas gyvenamojo krašto įtaka, reikia patobulintų ir kūrybingų šiems laikams pritaikytų, švietimo metodų ir priemonių. V PLJK ragina PLJS valdybą ištirti galimybes ruošti medžiagą, kurioje atsispindėtų vaikų ir jaunuolių galvojimas ir dabartinė laiko dvasia, pvz. vaizdajuostės, skaidrės ir populiarių pieštinių paveikslų knygelių („comics") vertimus į lietuvių kalbą.

5. Atsižvelgdamas į tai, kad išeivijos lietuvių kolonijos yra išsisklaidžiusios po visą pasaulį, ir atkreipdamas dėmesį į mokytojų bei švietimo priemonių stoką, V PLJK ragina PLJS ir PLB valdybas koordinuoti talkininkų siuntimą į įvairius kraštus. Talkininkai pravestų lietuvių kalbos kursus, suorganizuotų stovyklas pagal krašto sąlygas bei reikalavimus ir supažindintų vadovus bei vietinius mokytojus su nauja medžiaga ir mokymo priemonėmis.

6. V PLJK pageidauja, kad, ruošiant stovyklas, seminarus, studijų dienas ir panašius renginius, rengėjai šalia kitų temų supažindintų jaunimą su dabartinės Lietuvos kultūra: menu, literatūra, muzika, tautodaile.

TARPUSAVIO BENDRADARBIAVIMAS

1. Suprasdami, kad dalyvavimas lietuviškuose rengimuose bei suvažiavimuose pagilina jausmą, jog esame viena didelė lietuviška šeima, ir sudaro progą užmegzti naujus prasmingus lietuviškus ryšius, raginame JAV ir Kanados LJS valdybas pasinaudoti proga, kai susiburia jaunimas į Šokių ar Dainų šventes, suruošti lietuvišką stovyklą arba pateikti informaciją apie kitas vykstančias stovyklas.

Prašome stovyklos ruošėjų iš anksto pasitarti su įvairiom organizacijom (skautais, ateitininkais), siekiant išvengti stovyklų datų susikryžiavimo.

2. Suprasdami, kad nelengva organizuoti kultūrinių vienetų bei atskirų menininkų keliones į įvairias lietuvių kolonijas, ir norėdami, kad visos kolonijos turėtų progą išklausyti arba pamatyti vertingus kultūrinius renginius, skatiname kraštų LJS valdybas rūpintis įvairių parenginių užrekordavimu į garsines ir/ar vaizdines juosteles, kurias PLJS valdyba globotų ir platintų.

3. Atsižvelgdami į faktą, kad nemažai lietuvių kolonijų turi įvairaus pobūdžio kultūrinės medžiagos, pvz. skaidrių, filmų, juostelių ir t.t., ir kad būtų naudinga dalintis tokia medžiaga, skatiname kraštų LJS valdybas sudaryti sąrašus, kuriuose būtų ir turinio ir informacijos apibūdinimai. PLJ sąjungos valdyba, surinkus šią informaciją iš įvairių kraštų, paruoštų vieną bendrą sąrašą, kuris būtų nuolatiniai papildomas, ir jį perduotų kraštų LJS valdyboms.

4. Skatiname PLJ sąjungos valdybą paruošti skaidrių montažą ar vaizdajuostę su paaiškinimais apie Lietuvą — jos istoriją, kultūrą bei dabartinę padėtį ir perduoti kraštų LJS valdyboms, kad jos galėtų išversti į gyvenamojo krašto kalbą. Kiekvienas kraštas galėtų pridėti savo veiklos apibūdinimą ir tuo būdu supažindinti lietuviškai nekalbantį jaunimą ir kitataučius su lietuviais ir jų veikla.

5. Skatiname kraštų LJS valdybas suruošti skaidrių montažą su žodiniu apibūdinimu apie jų kraštų lietuvių menininkų darbus ir šį montažą nusiųsti PLJ sąjungos valdybai, kad jis būtų prieinamas tiems kraštams, kurie jo pageidautų.

6. Jaunimo vadovai savo kraštuose darbuojasi politinėje, kultūrinėje bei visuomeninėje srityse; tačiau dažnai pasigendama informacijos bei veiklos priemonių greičiau savo uždavinius atlikti. Todėl V PLJK skatina kraštų LJS valdybas savo vietovėse rinkti informaciniam leidiniui — „Žinynui", kuriame būtų spausdinami organizacinių vienetų bei paskirų asmenų adresai, telefonai ir jų veiklos apibūdinimai. Ši medžiaga turėtų būti siunčiama PLJS Ryšių centro darbuotojui, kuris rūpintųsi jos redagavimu ir leidimu. „Žinyno" apimtis: lietuvių politinės, kultūrinės ir visuomeninės sričių darbuotojų bei organizacijų, spaudos, knygų leidyklų ir kitų institucijų adresai, telefonai ir veiklos apibūdinimai.

7. Suprantame, kad išeivijos lietuvių kultūra yra gyvas procesas ir, kad yra būtina ją pastoviai puoselėti, o ne tik išlaikyti. Todėl, siekiant pritraukti nuo lietuviškos veiklos atitolusį jaunimą, skatiname įvairius LJS vienetus kultūriniuose renginiuose naudoti ir naujesnės kultūrinės išraiškos formas.

KULTŪRINIAI RYŠIAI SU LIETUVA

1. Atsižvelgdami į IV PLJ Kongreso nutarimus dėl kultūrinių ryšių su Lietuva, patikslinam, jog darome skirtumą tarp organizuotų ir neorganizuotų kultūrinių ryšių su kraštu.

Nors kultūriniai ryšiai su Lietuva bendrai yra teigiamas reiškinys, bet oficialių mainų forma mums nepriimtina, nes netiesiogiai tarnauja okupanto propagandai ir bando skaldyti lietuvių visuomenės vienybę.

VISUOMENINĖ SRITIS

KOMUNIKACIJA

1. Atsižvelgdami į reikalą sustiprinti ryšius tarp visame pasaulyje išsisklaidžiusio lietuvių jaunimo ir suprasdami efektingos komunikacijos svarbą, siekiant konkretaus bendradarbiavimo ir minčių bei pajėgų pasidalinimo, įpareigojame PLJS valdybą: a. reguliariai išleisti žiniaraštį, kuris apibūdintų valdybos veiklą, suteiktų informaciją iš įvairių kraštų, skelbtų žinias iš pogrindžio reiškinių, iškeltų Lietuvai ir lietuviams svarbius įvykius, turėtų valdybos ideologinio pobūdžio vedamąjį, turėtų kultūrinį priedą, kuriame būtų išeivijos ir Lietuvos naujų literatūros leidinių sąrašai bei Lietuvos naujų literatūros leidinių sąrašai bei kultūrinių įvykių apibūdinimas.

Šis žiniaraštis turėtų būti siunčiamas kraštų LJS ryšininkams, kurie jį daugintų ir platintų jaunimo tarpe ir siųstų

gyvenamojo krašto kalba; b. pasirūpinti pokongresiniu leidiniu „Pasaulio lietuvio" rėmuose, kuriame būtų apibūdinti V PLJK tikslai, darbai ir nutarimai. Šis „Pasaulio lietuvio" numeris turėtų būti kuo gausiau platinamas jaunimo tarpe; c. užmegzti ir palaikyti tiesioginius ryšius su kiekvieno krašto LJS ryšininkais. Jie apsiima versti visas svarbias lietuvių pasaulio žinias į gyvenamojo krašto kalbą bei jas platinti. PLJS valdyba jiems talkininkauja pagal jų pageidavimus.

2. Skatiname LJS skyrius prisidėti prie radijo valandėlių ruošos, rengiant jaunimo programas. Jose turėtų būti skleidžiamos žinios apie PLJS veiklą, kitų kraštų lietuvių jaunimo veiklą, Lietuvą ir pogrindžio veiklą Lietuvoje.

3. Norėdami supažindinti nutolusius nuo lietuviškos veiklos asmenis ir gyvenamojo krašto visuomenę su lietuviška veikla ir siekiant sudaryti jiems sąlygas joje dalyvauti, prašome PLJS valdybą raginti visus LJS skyrius skleisti žinias apie lietuviškus renginius bei lietuviams svarbius įvykius gyvenamojo krašto spaudoje.

KOMUNIKACIJA SU LIETUVA

Lietuvos jaunimas per pogrindį yra pareiškęs, kad užsienio radijo laidos yra labai svarbios ir labai klausomos Lietuvoje. Deja, jos yra labai trukdomos ir daugelis visai negirdimos. Todėl skatiname PLJS valdybą rašyti pareiškimus radijo stotims, kurių laidos pasiekia Lietuvą ir kitas pavergtas tautas, pvz. Laisvės radijui, Vatikano radijui, kad jos ieškotų naujų techninių metodų, siekiant sumažinti tų laidų trukdymą. Taipgi skatiname PLJS valdybą išnagrinėti galimybes transliuoti programas į Lietuvą per vokiečių radijo stotis.

DVIKALBIŠKUMAS — MIŠRIOS ŠEIMOS

1. Lietuvių kalba yra svarbiausias mūsų tautinis junginys. Tačiau matome, kad lietuvių kalbos mokėjimas silpnėja ir kartais dėl to jaunimas atitolsta nuo lietuviškos veiklos. Šis faktas mus priverčia naujai vertinti dvikalbiškumo reikšmę išeivijoje.

Lietuvių kalbos mokėjimo tobulinimas yra nepamainomas. Tačiau, siekdami pritraukti nuo lietuvių veiklos atitolusį jaunimą, skatiname šalia lietuvių kalbos, reikalui esant, naudoti gyvenamojo krašto kalbą. Tuo pačiu turime ieškoti draugiškų ryšių su lietuviškai nekalbančiais tautiečiais, vengiant „lietuviško šovinizmo". Dėl tos pačios priežasties pageidaujame, kad išeivijos lietuvių laikraščiuose, pagal jų nuožiūrą, būtų skiriama vieta žinioms gyvenamojo krašto kalba.

2. Atsižvelgdami į didėjantį mišrių šeimų skaičių, pabrėžiame mūsų visų atsakomybę įjungti mišrias šeimas į mūsų lietuvišką bendruomenę ir veiklą.

Ragindamas kraštų LJS valdybas ruošti bendrus renginius kalbantiems ir nekalbantiems lietuviškai.

3. Siekiant sukurti jaunimui lietuviškos aplinkos dvasią ir ypač palengvinti jaunom šeimom lietuviško auklėjimo darbą, siūlome kraštų LJS valdybom ištirti galimybę, pagal krašto sąlygas ir išgales, steigti priešmokyklinio amžiaus vaikams lietuviškus vaikų darželius bei vaikų globos centrus, kreipiantis į patyrusius toje srityje asmenis.

TALKININKAI KRAŠTAMS

1. Mūsų veiklos patyrimas rodo, kad gerai paruošti talkininkai yra labai naudingi LJS veiklai. Siekiant kuo tinkamiau išnaudoti talkininkų keliones, jų siuntimas vykdomas šia tvarka:

a. Talkos prašantieji savo krašto ryšininkui nurodo pageidaujamas talkininkų kvalifikacijas.

b. Ryšininkas nukreipia prašymą į PLJS valdybą, kuri ieško tinkamų kandidatų.

c. Kandidatai į talkininkus prisistato PLJS valdybai, kuri drauge su PLB valdyba atrenka tinkamiausią. Sprendimui turi pritarti talkos prašantieji.

d. PLB valdyba sudaro darbo sutartį, kurią pasirašo talkininkas, PLB valdyba, PLJS valdyba ir prašantieji. Joje nurodomi finansiniai įsipareigojimai, darbo apimtis ir talkininko bei prašančiojo atsakomybės.

e. PLJS valdyba informuoja talkininkus prieš jiems išvykstant apie vietovės lietuvių padėtį bei jų veiklos sąlygas.

f. Talkininkas palaiko nuolatinį ryšį su sutartį pasirašiusiais ir per PLJS Ryšių centrą informuoja visų kraštų ryšininkus.

g. Atlikęs savo pareigas, talkininkas pateikia savo darbo ir finansinę apyskaitą, o jį kvietusieji raštu pateikia jo atliktų darbų įvertinimą sutartį pasirašiusiems. Kraštų ryšininkai informuojami per PLJS Ryšių centrą.

Raginame buvusius talkininkus tapti patarėjais sekančio PLJ Kongreso ruošoje. Patarėjai padės aplankytų kraštų lietuvių jaunimui prasmingiau dalyvauti visose Kongreso programos dalyse.

2. Suprasdami, kad lietuviškoje veikloje trūksta prityrusių vadovų jaunimo tarpe, įpareigojame PLJS valdybą rūpintis tokių vadovų paruošimu, pagal jos nuožiūrą, per „vadovavimo kursus". Tokie kursai turėtų būti prieinami jaunimui iš įvairių kraštų.

ORGANIZACINIAI RŪPESČIAI

1. V PLJK įpareigoja PLJS valdybą sudaryti ad hoc komitetą, kuris kartu su valdyba ištirtų ir peržiūrėtų PLJS Ryšių centro užduotį.

2. V PLJK įpareigoja PLJS valdybą naujai išryškinti atstovo pareigas prieš ir po Kongreso, kad užtikrintų jų užsiangažavimą Kongreso nutarimų vykdymui. PLJS valdyba turėtų priminti atstovams jų pareigą dalyvauti visuose savo krašto/srities suvažiavimuose. PLJS valdyba taip pat turėtų kreipti dėmesį į trumpalaikius uždavinius, kuriuos būtų galima atlikti per vienerius metus, įpareigojant Kongreso atstovus juos atlikti.

3. V PLJK siūlo kraštams po Kongreso per šešis mėnesius paruošti dvejų metų veiklos planą nutarimams vykdyti ir pristatyti jį PLJS valdybai bei kitiems kraštams.

4. V PLJ Kongresas skatina Australijos, Europos, Pietų Amerikos ir Šiaurės Amerikos lietuvių jaunimą suruošti savo kontinentų rajoninius lietuvių jaunimo suvažiavimus dvejus metus prieš VI PLJK. Suvažiavimuose susirinktų praėjusio Kongreso atstovai ir jaunimas, kuris domisi sekančiu Kongresu.

5. V PLJ Kongresas skatina Europos lietuvių jaunimą paskirti asmenį, kuris palaikytų ryšius Europos lietuvių jaunimo tarpe. Šio ryšininko paskirtis suartinti Europos lietuviškąjį jaunimą bendrai veiklai.

6. V PLJ Kongresas, atsižvelgdamas į tai, kad lietuvių kalbos mokėjimas silpnėja ir kad yra svarbu įtraukti viso pasaulio lietuvių kilmės jaunimą į lietuvišką veiklą ir užtik-

rinti efektingą komunikaciją per sekančius PLJ Kongresus, įpareigoja PLJS valdybą per PLJK Ruošos komitetą parūpinti lietuviškai nekalbantiems atstovams vertėjus iš dalyvių tarpo, jei jie to pageidautų, kad atstovai galėtų programoje pilnai dalyvauti ir savo pareigas sąžiningai atlikti.

7. V PLJ Kongresas nutarė paskirti vieną asmenį PLJS valdyboje lėšų telkimo koordinatoriaus pareigoms (žiūr. PLJS Statuto pakeitimus). Šio nario pagrindinė atsakomybė yra per vienerius metus sudaryti ad hoc komisiją galimybėms tirti steigti PLJS fondą, kuris būtų inkorporuotas JAV. Šis narys taip pat rūpintųsi komisijos išvadų įgyvendinimu. PLJS fondo paskirtys yra: a. telkti lėšas PLJK ruošai ir b. telkti lėšas PLJK nutarimams vykdyti.

PLJS fondo tarybos sudėtis: vienas PLJS valdybos atstovas, vienas PLB valdybos atstovas ir PLJS valdybos pakviesti nariai. Fondas būtų tiesioginiai atsakingas PLJS valdybai.

8. V PLJ Kongresas įpareigoja PLJS valdybą kartu su VI PLJK Ruošos komitetu ištirti būdus palengvinti Studijų dienų darbo eigą, kad būtų sklandžiau pravesti darbo būreliai ir išvengtas laiko gaišinimas atstovų suvažiavimų sesijose. Peržiūrėjęs gautus siūlymus, Ruošos komitetas pasirinks tinkamiausią projektą, pagal kurį nustatys Studijų dienų programą. *Pastaba:* PLJK atstovų suvažiavimo reguliamino pakeitimai daromi per atstovų suvažiavimus PLJ kongresuose arba korespondenciniu būdu.

9. PLJK įpareigoja naująją PLJS valdybą pristatyti savo raštišką veiklos pranešimą ir apžvalgą VI PLJK studijų dienų pradžioje, t.y. pirmąją dieną.

10. Pasaulio lietuvių jaunimo šeštasis kongresas (VI PLJK) įvyks Australijoje 1987 m. gruodžio mėn. — 1988 m. sausio mėn.

IŠLAIKYTI DVASIĄ VISAME IŠEIVIJOS JAUNIME

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdybos tikslus apibūdina jos naujasis pirmininkas Gintaras Grušas

Naujoji PLJS valdyba, grįžus iš V PLJK, tuojau pat stojo prie darbo. Turėjome giliai atsikvėpti ir pažvelgti į praėjusios vasaros darbus bei rezultatus — kongreso nutarimus. Šalia to pažvelgėme į Kongreso atstovų bei dalyvių nuotaiką, pasisakymus ir pageidavimus, kurie nepateko į nutarimus. Pilnai suprasti mūsų uždavinius reikėjo išsamiai peržvelgti istorinę medžiagą ir tik tada galėjome nustatyti gaires savo veiklai.

PLJS uždavinys yra tiksliai apibūdintas sąjungos statute. PLJS yra išeivijos lietuvių jaunimo junginys. Jos uždaviniai yra: ji jungia „lietuvių jaunimo organizacijoms priklausantį jaunimą bei paskirus asmenis; rūpinasi bendru jaunimo veiklos planavimu bei derinimu; informuoja lietuvių jaunimą aktualiais klausimais; parūpina kultūrines, švietimo ir kitas pagalbines priemones jaunimo veiklai; kartu su PLB valdyba ruošia Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresus, kurie vyksta ne rečiau kaip kas penkeri metai". PLJS taip pat vykdo Lietuvių Chartą. Ši bendra organizacijos apimtis yra papildyta kiekviename jaunimo kongrese to kongreso nutarimais. Šie nutarimai nustato sąjungos veikimo kryptį ligi sekančio kongreso, dažnai įpareigodami PLJS valdybą įvykdyti tam tikrus uždavinius.

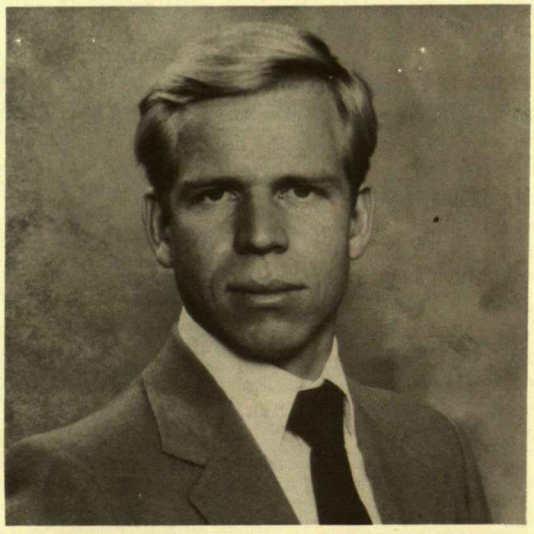

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos naujasis pirmininkas Gintaras Grušas.

Apsvarsčius savo ateitį, mūsų valdyba apibūdina savo misiją šitaip: „PLJS valdyba per sekančius keturis su puse metų yra pasiruošus dirbti, kad padarytumėm PLJS stipresniu lietuviško jaunimo junginiu, kad lietuviškas jaunimas galėtų efektingai ir vieningai dirbti tėvynės labui ir tautos išlaikymui".

Peržiūrėję dabartinę Sąjungos padėtį, ruošiamės sustiprinti tris labai svarbias sritis, būtent, visuomeninės informacijos, organizacinės struktūros ir lėšų telkimo. Šitų trijų veiklos pagrindinių sričių atgaivinimas ir pilnas išvystymas padės mums vykdyti kongreso nutarimus bei kitus projektus, išpildančius to kongreso dvasią.

Turime nusibrėžę visą eilę įvairių konkrečių projektų, kurių daugelis išplaukia iš pačių kongreso nutarimų. Kad juos atliktume pilnai, reikės stiprinti anksčiau minėtas tris sritis, kurios savaime stiprės projektus vykdant.

Reikia paminėti bent pora šių projektų: jaunimo sąrašų rinkimas, žiniaraščio leidimas, *Alma Mater* leidimas, stipendijų (‚internship') projektas, politinės veiklos kursai, vadovavimo kursai, gastrolių suruošimas, talkininkų siuntimas, lituanistinio seminaro tęsimas, jaunimo registracijos vajus, žinyno ruoša, VI PLJK ruoša bei daug kitų. Detališkesnės žinios apie kiekvieną projektą bus parūpintos visuomenei su projekto įgyvendinimu.

Gal vienas svarbiausių tikslų, kuris iš tikrųjų nesireiškia kaip tikslas, o slypi kiekviename užsiangažavime, yra neleisti šio kongreso dvasiai dingti. Ji yra ta jaunimo dvasia, kuri šaukė „užtenka kalbų, reikia konkrečių darbų". Tad stengsimės išlaikyti tą dvasią ne tik savyje, bet ir visame išeivijos lietuviškame jaunime, kad ji nebūtų tik kongresų dvasia, kuri vis iš naujo gimsta kas ketveri metai, bet lietuviško jaunimo veiklos kasdieninė dvasia.

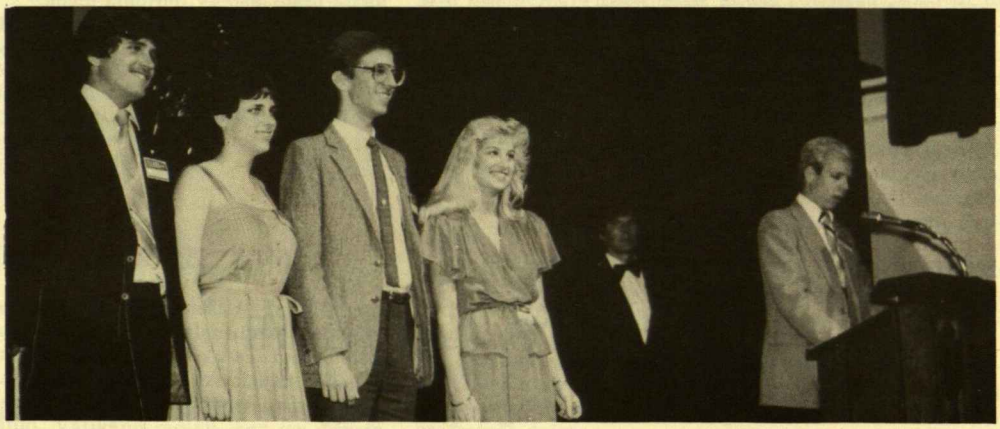

Visuomenė Toronte supažindinama su naujai išrinkta Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdyba (iš kairės): Linas Polikaitis, Rita Bureikaitė, Tadas Dabšys, Regina Stančikaitė ir Gintaras Grušas (prie mikrofono).

Kęstutis Trimakas

IŠEIVIJOS JAUNIMAS:

KĄ RODO 1983 M. STUDIJINĖ ANKETA

V PLJ Kongrese šios studijinės anketos duomenys buvo pateikti 3 kartus — kiekvieną kartą vis kitokiu požiūriu: kongreso atidaryme, liepos 1 d. — pirmas žvilgsnis į anketą: jaunimo lietuvybė; kongreso stovykloje, liepos 9 d. — dabartinis išeivijos jaunimo veidas; ir studijų dienose, liepos 18 d. — jaunimo padėtis 1983 m. ir gairės jaunimo veiklai ateityje.

Pasaulio lietuvių jaunimo kongresai yra išeivijos lietuvių jaunimo didieji susibūrimai. Tačiau nevisi gali į tuos didžiuosius susibūrimus iš viso pasaulio suvažiuoti. Kongresų rengėjai, jaunimo vadovai, turėdami dėmesyje viso pasaulio lietuvių jaunimą ir norėdami apžvelgti viso pasaulio lietuvių jaunimo padėtį, laikysenas bei nusistatymus, prieš kongresus nuodugnia anketa apklausinėja jaunimą, kur tik jis pasaulyje pasiekiamas. Tos pačios anketos duomenys jau buvo surinkti per keletą paskutiniųjų jaunimo kongresų. Duomenų palyginimas sudaro galimybę stebėti ne tik dabartinę jaunimo padėtį, bet ir kurlink krypsta mūsų jaunimas išeivijoje.

Anketą užpildžiusieji

Anketas platinti lengviausia ten, kur lietuvių jaunimo gausiau susirenka, per organizacijas arba pasiunčiant jau žinomais adresais. Tad savaime suprantama, kad užpildžiusiųjų didelė dauguma priklauso lietuvių jaunimo organizacijoms (87%), gyvena netoli nuo lietuvių apgyvendintų vietovių, kur nors nepertoli nuo lietuvių parapijos (84%), kur galima girdėti lietuvių radijo programą (73%) ir yra lituanistinė mokykla (73%). Daug jų yra lituanistinę mokyklą patys lankę (79%). Taigi šios anketos daviniai iliustruoja didele dalimi lietuvių kolonijose ar netoli jų gyvenantį, lietuvių jaunimo organizacijoms priklausantį išeivijos jaunimą.

Iš 289 anketą užpildžiusiųjų 184 (64%) buvo mergaitės ir 105 (36%) vaikinai. Amžiaus atžvilgiu — jauniausias 15, vyriausias 35 metų. Didesnė koncentracija yra 18-25 m. amžiaus tarpe; metų vidurkis — 21.33.

Daugiausia anketų buvo užpildyta JAV-sėse — 133 (46% visų anketų); paskui — 72 Australijoje (25%), 24 Brazilijoje (8.5%), 18 Vakarų Vokietijoje (6%), 15 Urugvajuje (5%), 9 Kanadoje (3%), 7 Kolumbijoje (2.5%), Prancūzijoje ir Švedijoje — po 3 (po 1%).

Anketoje yra 69 klausimai. Šiame straipsnyje negalima paliesti visų klausimų. Dėmesys bus kreipiamas į duomenis, kurie liečia jaunimo vertybes, lietuviškumą, ryšius su tėvais ir žvilgsnį į ateitį. Atsakymai bus išdėstyti pagal šį planą: 1. visų 1983 m. pasisakiusiųjų bendri procentai, 2. 1983 m. bendrų duomenų palyginimas su 1972 m. bendrais duomenimis, t.y. jų skirtumai parodys, kas pasikeitė per 11 metų; 3. vaikinų ir mergaičių 1983 m. atsakymų sugretinimas ir 4. palyginimas pagal kraštus — JAV-es, Australiją, Braziliją, V. Vokietiją ir Urugvajų, t.y. tuos kraštus, iš kurių gauta bent 15 užpildytų anketų. Tenka pabrėžti, kad užpildytų anketų skaičiais ir grąžintų anketų proporcija tinkamiausiai reprezentuojamas lietuvių jaunimas iš JAV-ių ir Australijos. Atsakiusiųjų skaičiai iš kitų kraštų yra nedideli ir jie vargiai pilnai reprezentuoja savo krašto lietuvių jaunimą: čia jie pateikiami 1. kaip tų anketų užpildžiusiųjų grupių procentai, 2. kaip daugiau ar mažiau iliustruojantys to krašto jaunimo nusistatymus bei nuotaikas, 3. vis dėlto turį ir tam tikros reprezentatyvinės reikšmės bent kai kuriais atvejais, nes sugretinus 1983 m. duomenis su ankstyvesnių metų duomenimis pastebimas pasikartojantis panašumas,

ypač lietuviškumo atžvilgiu; toks panašumas, matyt, nėra atsitiktinis, bet liečiąs ką tai charakteringo.

Tikėjimas

Į Dievą tikį pasisakė 84%, svyruoją — 13%, netikį — 3%. Per 11 metų pasikeitimo kaip ir nėra. 1972 m. pasisakė tikį 82%, svyruoją — 13%, netikį — 5%

Mergaičių tarpe proporcingai kiek daugiau tikinčių (87%), negu vaikinų (80%).

Brazilijoj — didžiausias tikinčiųjų procentas (96%); paskui — JAV-ėse (92%) ir V. Vokietijoj (89%). Truputį mažiau Australijoj (74%) ir Urugvajuj (73%).

Tikėjimo išpažinimas buvo paliestas tik vienu klausimu apie ėjimą į bažnyčią. Reguliariai einančių į bažnyčią — 53%, kartais — 39%, neinančių — 8%. Šie duomenys tik nežymiai skyrėsi nuo 1972 m. duomenų. Tada sakėsi reguliariai einą 54%, kartais 36.5, o neinančių — 9.5.%.

Proporcingai daugiau mergaičių negu vaikinų reguliariai eina į bažnyčią: mergaitės: 55% reguliariai, 38.5% kartais, 6.5% neina. Vaikinai: 48% reguliariai, 41% kartais, 11% neina.

Tik JAV-ėse reguliariai bažnyčion einančiųjų procentas gerokai viršijo pusę (61%), o Australijoj truputį daugiau kaip pusę (53%). Žemiau pusės — Urugvajuje (47%), V. Vokietijoje (39%); mažiausia — Brazilijoje (25%). Pastebėtina, kad pastarajame krašte daugiau negu kitur sakėsi tikį: tai charakteringa Brazilijai, o gal ir visai Pietų Amerikai: sakosi tikį, bet bažnyčią tik kartais telanko. 71% lietuvių jaunuolių Brazilijos grupėje sakėsi bažnyčią lanką kartais, 55.5% Vokietijoje, 40% Urugvajuje, 35% JAV-ėse. Bažnyčion neinančiųjų: Australijoj 15%, Urugvajuj — 13%, kitur mažiau: V. Vokietijoj — 5.5%, Brazilijoj ir JAV-ėse — po 4%.

Vertybės

Vertybių svarba jaunimui — bent ateities vedybiniam kontekste — buvo sužinota klausimais, ar jiems tuokiantis būtų svarbu, kokios tautybės, religijos ar socialinės-ekonominės padėties jų vedybinis,-ė partneris,-ė yra.

Tautybė

61% užklausto jaunimo sakėsi, kad jiems jų vedybinių partnerio tautybė svarbi. Šįmetinis procentas yra kiek mažesnis už 1972 m., kada 65.5% pasisakė vedybinio partnerio tautybę jiems esant svarbią. Šįmet nežymiai daugiau vaikinų negu mergaičių sakėsi jų vedybinio partnerio tautybę esant svarbią.

Ypač JAV-ių jaunimui vedybinio partnerio tautybė buvo svarbi — net 81%. (galimas dalykas, kad šis tautybės svarbos pabrėžimas bent dalinai yra dėl tėvų įtakos; nes šiame krašte kaip niekur kitur jaunimas jaučias savo tėvus labiausiai rūpinantis jų vaikų vedybinio partnerio tautybe (76%).

Kituos kraštuos apie pusė jaunimo vertina vedybinio partnerio,-ės tautybę: Australijoj — 51%, Vokietijoj — 47%, o Pietų Amerikos kraštuose dar mažiau: Brazilijoj 37.5% ir Urugvajuj 33% (tai gal bent dalinai atspindi ir jų tėvų netokį dažną rūpestį tautybe).

Religija

59% jaunimo pasisakė, kad jiems jų vedybinio partnerio religija svarbi, t.y. kiek daugiau negu 1972 m. (55%). Mergaičių kiek daugiau (66%) negu vaikinų (55.5%).

JAV-ių lietuvių jaunimas ir vėl pralenkė kitų kraštų jaunimo grupes: 76% pasisakė už vedybinio partnerio religijos svarbą. Tuo atžvilgiu religija pasirodė svarbi ir daugiau kaip pusei atsakančiųjų Brazilijoje (57%) ir Urugvajuje (53%) ir kiek mažiau pusės Australijoje (48%); dar mažiau V. Vokietijoje (29%).

Social-ekonominė padėtis

Vedybinio partnerio social-ekonominė padėtis rodėsi svarbi 44% anketą užpildžiusių jaunimo, beveik tiek pat kiek ir 1972 m. (46%).

Statistiškai reikšmingai skyrėsi mergaičių ir vaikinų vertinimai. Proporcingai daug daugiau mergaičių (57%) negu vaikinų (26%) laikė svarbia jų vedybinio partnerio social-ekonominę padėtį. Panašiai buvo pasisakyta ir 1972 m.: mergaičių 54%, o vaikinų 36%.

Pastebėti nepaprastai dideli skirtumai tarp kraštų. Ypač keista, kad šiuo atveju ypatingai skiriasi jau-

nimas Pietų Amerikos kraštuose, kuriuose ekonominė padėtis sunki. Brazilijoj daugelio pabrėžiama socialekonominės padėties svarba (75%), tuo tarpu Urugvajuje tik labai mažo procento (7%). Gan daugeliui svarbu JAV-ėse (58%), beveik pusei V. Vokietijoje (47%), nelabai gausiai Australijoje (29%).

Tėvai

Tėvų — jaunimo vertybės

1983. Pusė anketų užpildžiusio jaunimo (50%) teigė, kad jų pačių ir jų tėvų vertybės ir idealai pusiau sutampa. Trečdalis (33%) galvojo, kad tos vertybės ir idealai daugeliu atveju sutampa, o 15% sprendė, kad daugeliu atveju jie nesutampa (2% į tą klausimą neatsakė).

1972 m. Į kiek skirtingai formuluotą teiginį procentai buvo nuostabiai beveik tie patys, kaip 1983 m.: „Mano tėvai ir aš gyvename tomis pat vertybėmis ir idealais“: daugeliu atveju taip — 33%, daugeliu atveju ne — 16%; pusiau — 51%.

Statistiškai reikšmingo skirtumo *tarp vaikinų ir mergaičių* nėra. Daugumas vaikinų (55%) ir mergaičių (48%) sakė, kad jų vertybės su tėvų vertybėmis pusiau sutampa. Šiek tiek gausesnis mergaičių procentas (36%) negu vaikinų (31%) tvirtino tų vertybių daugeliu atveju sutapimą, o likusieji (16% mergaičių ir 14% vaikinų) nesutapimą.

Kraštai. Kiekviename krašte daugiausia buvo tų, kurių vertybės su tėvų vertybėmis pusiau sutapo: 65% Vokietijoj, po 58% — Australijoj ir Brazilijoj, 47% Urugvajuj ir 46% JAV-ėse. Pastarajame krašte didokas procentas (40%) teigė tų vertybių sutapimą daugeliu atveju, o tuo tarpu P. Amerikos kraštuose kiek daugiau buvo tvirtinančių jų nesutapimą: 33% Urugvajuj ir 25% Brazilijoj. Mažiausia su tėvais vertybių atžvilgiu nesutinkančių buvo V. Vokietijoje (6%).

Tėvų - jaunimo susikalbėjimas

1983. Nepilnai du trečdaliai (62%) sakėsi dažnai su tėvais „susikalbą, t.y. randą bendrą kalbą“. Nepilnas trečdalis (30%) susikalba kartais, o likę 8% — *retai.*

1972-1983. Visai panašūs procentai buvo ir prieš 11 m., nors tuo metu Vakarų pasauly daug daugiau buvo kalbama apie generacijų plyšį: 62% „susikalbėjo“ dažnai, 32% — kartais ir 6% — retai.

Mergaitės proporcingai gausiau (65%) negu vaikinai (59%) teigė susikalbančios su tėvais dažnai; kartais — 32% vaikinų ir 27% mergaičių; retai — 9% vaikinų ir 8% mergaičių.

Kraštai. Pagal 1983 m. anketą tėvų - jaunimo susikalbėjime kraštų grupės taip išsirikiuoja: V. Vokietijoje „susikalba“ 78% dažnai, 17% kartais ir 5% retai. JAV-ėse: — 68% dažnai, 26% katais ir 6 retai. Australijoje — 60% dažnai, 36% kartais ir 4% retai. Urugvajuje — 47% dažnai, 26% kartais ir 26% retai. Pagaliau Brazilijoje — 33% dažnai, 42% kartais ir 25% retai. Didžiausias plyšys tarp jų pačių ir tėvų — bent paties jaunimo akimis — pastebimas P. Amerikos kraštuose, ypač Brazilijoje. Mažiausias — V. Vokietijoje ir JAV-ėse.

Kas tėvams labiausiai rūpi

Ką jaunimas galvoja, į ką jų tėvai labiausiai kreipia dėmesį, kai jų vaikai renkasi vedybinį partnerį? Net 59% jaunimo galvoja, kad jų tėvams labiausiai rūpi jų vaikų vedybinio partnerio tautybė. Likęs 41% dalinasi. Truputį daugiau (23%) galvoja, kad jų tėvams labiausiai rūpi jų vaikų vedybinių partnerių social-ekonominė padėtis, o 18% — kad religija.

Tautybės persvara šiuo atžvilgiu išryškėja todėl, kad trijuose kraštuose, o ypač JAV-ėse, jaunimas sprendžia, kad jų tėvams labiausiai rūpi jų vaikų vedybinių partnerių tautybė: JAVėse 76%, V. Vokietijoje 55%, Australijoje 52%. Likusiems kraštams, t.y. Pietų Amerikos, kur ekonominė padėtis sunki, jauniams sprendžia, kad tėvams virš visko rūpi jų vaikų vedybinių partnerių social-ekonominė padėtis: 78% Urugvajuj ir 65% Brazilijoj. Tokiu būdu kiekviename krašte išsiskiria viena iš dviejų vertybių: arba tautybė, arba social-ekonominė padėtis; kur pabrėžiama tautybė, ten nedaug reikšmės duodama social-ekonominei padėčiai (JAV-ėse 9%, Australijoj 24% ir Vokietijoj 36%). Kur pabrėžiama social-ekonominė padėtis, ten maža reikšmės skiriama tautybei (Brazilijoj 5%, Urugvajuj 11%). Pagal jaunimą, tik nedaugeliui tėvų pirmoj vietoj rūpi vedybinio partnerio religija: Vokietijoj 11%, Urugvajuj 15%, JAV-ėse 15%, Australijoj 24% ir Brazilijoj 30%.

Vaikinų ir mergaičių nuomonės šiuo klausimu apie tėvus labai nedaug kuo skiriasi.

Apie pasimatymus su kitataučiais

Kaip tėvai, jaunimo požiūriu, reaguoja į jų poravimąsi — „pasimatymus“ su kitataučiais?

1983. Anketą užpildžiusiųjų 7% teigė, kad jų tėvai griežtai priešinasi; 30% sakė, kad jų tėvai nepatenkinti; 30% pažymėjo, kad jų tėvai nekreipia dėmesio, o 14% — kad jų tėvai pritaria (7% neatsakė).

1972. Procentai labai panašūs į šįmetinius: 7% — tėvai griežtai priešinosi; 32% — nepatenkinti; 45% — nekreipė dėmesio; 16% — pritarė. Atrodo, kad tėvų nusistatymai per 11 m. nepasikeitė.

Skirtumas *tarp vaikinų ir mergaičių* yra statistiškai reikšmingas. Daugiau kaip pusė vaikinų (55%), bet gerokai mažiau mergaičių (39%) teigė, jog jų tėvai į tai nekreipė dėmesio. Bet arti pusės mergaičių (44%), o tik trečdalis vaikinų (33%) tvirtino, jog jų tėvai nepatenkinti ar net griežtai priešinasi tokiems pasimatymams su kitataučiais. Be to, šiek tiek daugiau mergaičių (17%) negu vaikinų (12%) tėvai pritaria tokiems poriniams susitikimams su kitataučiais.

Kraštai. Didžiausias procentas jaunimo, kurių tėvai nepatenkinti ar net priešinasi poravimosi pasimatymams su kitataučiais yra JAV-ėse — (54%); Urugvajuj — gausiausiai pritaria (85%); Brazilijoj —

daugiausia nekreipia dėmesio (87%), šiek tiek ir V. Vokietijoj (56%). Procentų pasiskirstymas pagal kraštus: JAV-ėse — 54% — tėvai priešingi, 39% — nekreipia dėmesio, 7% — pritaria. Australijoj: 35%, 44%, 21%. V. Vokietijoj: 22%, 56%, 22%. Brazilijoj: 4%, 87%, 9%. Urugvajuj: 14%, O% ir 85%.

Apie dabartinę Lietuvą

Domėjimasis

Nuolat besidominčiųjų dabartiniu Lietuvos gyvenimu — 65%, kartais — 32%, nedomina — 2%. Didžiausias procentas besidominčiųjų Vokietijoj (72%), mažiausias Australijoj (58%).

Statistiškai reikšmingas skirtumas tarp mergaičių ir vaikinų. Mergaičių kone trys ketvirtadaliai nuolat domisi dabartiniu Lietuvos gyvenimu (74%), kai tuo tarpu vos pusė (51%) vyrų domisi nuolat.

Šio klausimo, o taip pat sekančio 1972 m. anketoj nebuvo.

Lankymas

18% anketą užpildžiusiųjų yra jau aplankę Lietuvą. Be to, 65% lankytų, jei galėtų, 8% mano, kad netinka dabartinę Lietuvą lankyti, o 5% — neįdomu ją lankyti (be to, 4% neatsakė). V. Vokietijoj pusė (50% Lietuvą yra aplankę, JAV-ėse 18.5, Australijoj 11%, Brazilijoj 8%, nei vieno — Urugvajuj. Lankytų, jei galimybė būtų, 84% — iš Brazilijos, 73% iš Urugvajaus, 70% iš Australijos, 68% — iš JAV-ių ir 44% — iš Vokietijos. Galvojančių, kad netinka Leituvą lankyti, kol nelaisva: JAV-ėse 11%, Australijoj — 10%, Brazilijoj — 8%, Urugvajuj — 7%, nei vieno — Vokietijoj. Neįdomu: Urugvajuj — 20%, Australijoj — 9%, Vokietijoj 6%, JAV-ėse — 2.5%, nei vieno Brazilijoj.

Skirtumai tarp mergaičių ir vaikinų dideli, statistiškai reikšmingi. Dvigubai daugiau mergaičių (21%) negu vaikinų (10%) yra Lietuvą jau aplankę, jų daugiau ir norėtų aplankyti, jei galėtų (mergaičių 71%, vaikinų 66%); jų mažiau galvoja, kad netinka Lietuvą lankyti, kol ji nelaisva (6%, vaikinų 13%); jų tarpe proporcingai mažiau tų, kurie sakosi, jog neįdomu Lietuvą aplankyti (tik 2%, vaikinų — 10%).

Ryšiai su lietuviais

Ryšiai su lietuviais gali būti palaikomi draugyste, susitikimais, atsilankymais parengimuose, lietuvių spaudos ar knygų skaityba ir kt.

Artimiausi draugai

1972-1983. Anketą užpildžiusieji artimiausių draugų tarpe turi daugiau lietuvių, bet per 11 m. tos lietuviškos draugystės truputį praretėjo. Iš 3 artimiausių draugų 1983 m. 32% (1972 m. — 35%) turėjo visus tris lietuvius, o 29% (1972 m. — 33%) turėjo du lietuvius. Tuo tarpu artimos draugystės su nelietuviais pagausėjo: 15% (1972 m. — 11%) turėjo visus artimiausius 3 draugus nelietuvius, o 23% (1972 m. — 21%) — du nelietuvius iš trijų.

Vaikinai, artimiausių draugysčių atžvilgiu geriau laikosi negu mergaitės. Jie gerokai gausiau draugauja lietuvių tarpe.

Kraštai. Geriausia padėtis JAV-ėse, kur net 44% iš 3 artimiausių draugų turi visus 3 lietuvius; antroj vietoj — V. Vokietijoj, paskui — Brazilijoj. Prasčiausia Urugvajaus grupėje, kur nėra nei vieno turinčio 3 lietuvius artimiausius draugus.

Suėjimai

1972-1983. Anketą užpildžiusieji su lietuvių jaunimu sueina dažniau negu su kitataučiais. Bet tai daroma proporcingai mažiau negu prieš 11 m. 1972 m. 53% pasisakė sueiną daugiau (ar vien) su lietuviais, kai tuo tarpu 1983 m. — 49%. Gi 1972 m. tik 14% pasisakė sueiną daugiau (ar vien) su kitataučiais, kai tuo tarpu šįmet jau 19%.

Mergaičių ir vaikinų skirtumai šiuo atžvilgiu nėra statistiškai reikšmingi. Mergaitės kiek gausiau sueina su lietuviais.

Kraštai. Padėtis geriausia JAV-ėse, kur net 63% sueina daugiau (ar vien) su lietuviais; gera ir Brazilijos grupėj — 58%. Prasčiausia Urugvajuj, kur daugiau sueinama jau su kitataučiais — 33%.

Lietuviški renginiai

1983. Šįmet 27% anketą užpildžiusiųjų teigė, kad pernai atsilankė į 11 ar daugiau lietuviškų renginių (t.y. maždaug kas mėnesį), 20% dalyvavo 6-10 renginiuose, 31% — 2-5 renginiuose, 7% — viename, o 15% — nei viename.

1972-1983. Gerokai sumažėjo dažnai (11 ar daugiau kartų į metus) renginiuose atsilankančiųjų procentas (iš 43% — 1971 m. į 27% — 1982 m.), o taip pat pagausėjo nei viename lietuviškame parengime nebuvusiųjų skaičius (iš 6% — 1971 m. į 15% — 1982 m.).

Tarp vaikinų ir megaičių šiuo atžvilgiu ryškesnio skirtumo nebuvo.

Kraštai. Gan dažnai lietuviškus parengimus lanko jaunimas Australijoje (51% — bent 6 kartus į metus, 35% — 11 kartų ar daugiau), o taip pat JAV-ėse (55% bent 6 kartus; 21% — 11 kartų ar daugiau). Rečiausiai lanko jaunimas Urugvajuje, kur trečdalis (33%) tesilankė 2-5 kartus į metus, o du trečdaliai (67%) pernai iš viso nebuvo lietuviškame parengime ar tik viename.

Knygos lietuvių kalba

1972-1983. Per 11 m. nei vienos knygos lietuvių kalba per metus neperskaičiusiųjų procentas šoktelėjo iš 42% į 50%, o skaitančiųjų procentas sumažėjo: vieną knygą — iš 26% į 20%; po dvi ar daugiau — iš 33% į 30%.

Kraštai. Lietuviškų knygų daugiausia skaito jaunimas V. Vokietijoje: vienerių metų bėgy dvi ar daugiau — net 67%, kai JAV-ėse — 37%, Australijoj — 21%, Brazilijoj — vos 4%, o Urugvajuj — 0%. Tuo tarpu per metus nei vienos neperskaitė: Urugvajuj —

93%, Brazilijoj — 92%, Australijoj — 61%, JAV-ėse — 37% ir V. Vokietijoj — 22%.

Lietuvių spauda

1972-1983. 1983 m. 49% pasisakė pernai skaitę 2-5 lietuvių spaudos periodinius leidinius; 1972 m. — 60%; taigi per 11 metų sumažėjo 11%. Nežymiai krito ir 6 ar daugiau periodinių leidinių skaitančiųjų procentas: iš 10% į 8%, o pagausėjo visai neskaitančiųjų: iš 10% į 14%, o taip pat vos vieną periodinį leidinį skaitantieji: iš 24% į 29%.

Kraštai. Lietuvių spaudos visai neskaitančiųjų proporcingai daugiausia Brazilijoj (42%), paskui Urugvajuj (29%), Australijoj 19%, mažiausia Vokietijoj (6%) ir JAV (7%). Urugvajuj daugiausia pasitenkinama vienu leidiniu (64%), kai tuo tarpu Australijoj (51%), JAV (55%) ir Vokietijoj (59%) bent pusė pasisakė skaitą tarp 2-5 spaudos periodinių leidinių. Šešius ar daugiau leidinius proporcingai gausiausiai skaito Vokietijoj (17.5%), toliau JAV (10%) ir Australijoj (6%). Mergaitės tik nežymiai proporcingai daugiau skaito negu vaikinai.

Lietuvių kalba

Keletas anketos klausimų lietė lietuvių kalbą: vartojimą, supratimą, sugebėjimą rašyti lietuviškai. Dėl vietos stokos čia aptarsime tik vieną klausimą — apie lietuvių kalbos naudojimą savo amžiaus lietuvių grupėje.

1983. Daugiau kaip pusė (52.5%) anketą užpildžiusiųjų kalba daugiau nelietuviškai savo amžiaus lietuvių grupėje, beveik trečdalis (30%) naudoja tiek lietuvių, tiek gyvenamojo krašto kalbą ir tik šeštadalis (16%) kalba daugiau (arba vien) lietuviškai: 4% pasisakė naudoją tokiu atveju vien lietuvių kalbą (1.5% į tą klausimą neatsakė).

1972-1983. Per 11 metų padėtis yra truputį pasikeitusi lietuvių kalbos nenaudai. Nors 1972 m. tiek pat (t.y. 16%) kaip ir 1983 m. kalba daugiau (ar vien) lietuviškai savo amžiaus lietuvių grupėje, daugiau (ar vien) nelietuviškai kalbančiųjų procentas yra pagausėjęs (1972 m. buvo 47%; 1983 m. — 52.5%), o dvejas kalbas lietuviškose grupėse naudojančiųjų sumažėjo (iš 37% į 30%).

Tarp vaikinų ir mergaičių yra statistiškai reikšmingi skirtumai. Proporcingai daugiau mergaičių (21%) negu vaikinų (9%) dažniau naudoja lietuvių kalbą; jų tarpe taipogi šiek tiek mažiau naudojančiųjų daugiau (ar vien) nelietuvių kalbą (mergaičių 52%, vaikinų 55%). Dvi kalbas savo amžiaus lietuvių tarpe vienodai panaudojančiųjų buvo: vaikinų 36%, mergaičių 27%.

Kraštai. Skirtumai tarp jų — statistiškai reikšmingi. Ypač iš visų užpildžiusiųjų grupių išskyrė grupė iš Vokietijos, iš kurios 61% savo amžiaus lietuvių tarpe sakėsi kalbą daugiau (ar vien) lietuviškai. Kitų kraštų grupėse didžiausius procentus sudarė savo amžiaus lietuvių grupėse kalbą nelietuviškai: iš Brazilijos net 84%, iš Australijos 62%, iš JAV 54%, tik

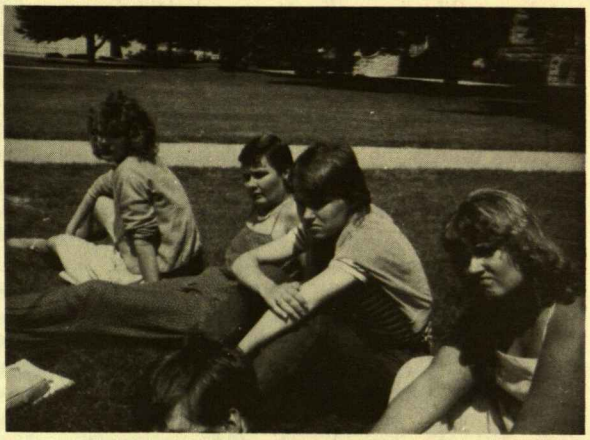

iš Urugvajaus daugumas 86% sakėsi vartoją abi kalbas: krašto gyventojų ir lietuvių. Daugiau lietuvių kalbą vartojančių savo amžiaus lietuvių grupėse buvo nedideli procentai: iš Australijos — 15%, iš JAV — 10%, iš Brazilijos — 8%, iš Urugvajaus — 0%.

Ateityje

Arti lietuvių?

Ar ateityje jaunimas išsilaikys vietovėse arti lietuvių kolonijų? Ši tema buvo paliesta klausimu, kur jie mano gyventi už 5 metų.

1983. Daugiau kaip pusė (51%) anketą atsakiusiųjų galvoja už 5 metų gyventi bent netoli lietuvių kolonijos: 27% — mieste su lietuvių kolonija, 24% — užmiesty netoli lietuvių kolonijos. Atsakiusiųjų, kad gyvens „kaip pasitaikys", buvo 44%. 2% atsakė, kad gyvens toli nuo lietuvių kolonijos, ir 3% neatsakė iš viso.

1972-1983. Šįmetiniai procentai lietuvių artumos atžvilgiu yra palankesni negu prieš 11 metų. Tada tikėjosi po 5 metų gyventi nepertoli nuo lietuvių kolonijos 44% (23% mieste su lietuvių kolonija ir 21% užmiesty netoli lietuvių kolonijos), kai tuo tarpu teteigiančių gyventi „kaip pasitaikys" buvo daugiau kaip pusė (54%). Be to 2% tikėjosi gyventi toli nuo lietuvių kolonijos.

Tarp vaikinų ir mergaičių statistiškai reikšmingo skirtumo nebuvo, tik tiek daugiau vaikinų teigė po 5 metų gyvensią „kaip pasitaikys".

Kraštai. Visų kraštų (išskyrus JAV) jaunimo daugumas pramato už 5 metų gyventi „kaip pasitaikys": 66% V. Vokietijoj, 61% Brazilijoj, 57% Australijoj, 50% Urugvajuj, o JAV-ėse 32%, kur 68% tikisi gyventi nepertoli lietuviškos kolonijos (mieste su lietuvių kolonija 30%; užmiesty netoli lietuvių kolonijos 38%). Australija ypač pasižymėjo aukštu procentu manančių gyventi mieste su lietuvių kolonija (33%, o užmiesty su lietuvių kolonija 10%), o Urugvajaus grupėje pirmavo manantieji už 5 metų gyventi užmiesty netoli lietuvių kolonijos (43%, gi mieste su lietuvių kolonija tik 7%). Grupės iš Brazilijos (mieste 26%, užmiesty 13%) ir iš Vokietijos (mieste 17%, užmiesty 17%) irgi

netoli atsilikusios. (Kraštų apskaičiavimuose 2% manančių gyventi toli nuo lietuvių kolonijos buvo išleistos).

Jei Lietuva nepriklausoma

Kiek dabartinio veiklaus išeivijos jaunimo vyktų į Lietuvą apsigyventi, jei ji taptų nepriklausoma?

1983. Jaunimas atsakė taip: 10% vyktų apsigyventi. 60% vyktų į ją apsidairyti. 27% nenorėtų apsigyventi. Į klausimą neatsakė 3%.

1972 m. Anketoje ta tema buvo kitokiu klausimu suformuluota ir dėl to duomenų negalima palyginti.

Vaikinų ir mergaičių teiginiai 1983 m. anketoje statistiškai reikšmingai nesiskyrė, tik truputį daugiau vyrų sakėsi vyksią apsigyventi (13%, palyginant su 8% mergaičių), Mergaičių daugiau neapsisprendusių — vyksiančių apsidairyti (64% mergaičių, 58% vaikinų). Nenorėtų apsigyventi 29% vaikinų ir 28% mergaičių.

Kraštai. Dauguma iš kiekvieno krašto sakėsi vyksią į nepriklausomą Lietuvą apsidairyti: 80% iš Urugvajaus (iš šios jaunimo grupės niekas iki šiol nėra aplankęs dabartinę Lietuvą), 74% iš Australijos, 67% iš Brazilijos, 58% iš JAV-ių ir 47% iš V. Vokietijos. Iš V. Vokietijos gerokai didesnis procentas negu iš bet kurio kito krašto pasiruošusių vykti nepriklausomon Lietuvon apsigyventi (29%); kituose kraštuose gerokai mažiau: Brazilijoj ir JAV-ėse — po 8%, Urugvajuj — 7%, Australijoj — 6%. Nenorinčiųjų apsigyventi kiek daugiau JAV-ėse (34%; gal dėl to, kad kraštas labiau pasiturintis?), mažiausia — Urugvajuj (13%, kaip ir vienas neturtingiausių kraštų), Brazilijoj — 25%, V. Vokietijoj — 24%, Australijoj — 20%.

Laisvalaikis ateity

Ką šis taip gausiai išeivijos organizacijoms priklausąs jaunimas, išėjęs į gyvenimą, norėtų daryti su savo laisvu laiku?

1983. Šįmet taip jaunimas atsakė į klausimą, kam jis, savo darbu uždirbęs patogiam gyvenimui, skirtų atliekamo laiko didžiausią dalį: 46% — šeimai ir giminėms, 27% — poilsiui ir pramogoms, 26% — visuomeninei veiklai, o antram apmokamam darbui vos 1%.

1972-1983. Šie duomenys gerokai skyrėsi nuo 1972 m. Tada gerokai daugiau pasisakė už visuomeninę veiklą (40%), o taip pat už šeimą ir gimines (38%), poilsiui ir pramogoms mažiau (19%), gi antram darbui vos 3%. Taigi per 11 m. krito dėmesys visuomeninei veiklai, pakilo šeimos trauka ir noras pramogos-poilsio. Antras apmokamas darbas labai mažai ką gundė tiek anksčiau, tiek dabar.

Mergaičių ir vaikinų skirtumai labai nedideli, tik truputį didesnis procentas mergaičių norėtų praleisti atliekamą laiką labiausiai su šeima ir giminėm.

Kraštai. Labiausiai disciplinuoti (jei taip galima pasakyti) pasirodė „braziliečiai“: jų mažiausias procentas iš visų kraštų atliekamą laiką leistų pramogoms - poilsiui (10%) ir didžiausias šeimai (55%), o taip pat visuomeninei veiklai (35%). Po jų — „amerikiečiai“, kurie nėra pasinešę taip labai į pramogas ir poilsį (24%), bet gerokai į šeimą (49%), o taip pat į visuomeninę veiklą (27%). Kitų kraštų jaunimo pasirinkimai: iš V. Vokietijos: 50% — šeimai, 28.5% — poilsiui bei pramogoms, 21.5% — visuomeninei veiklai; iš Australijos: 40% — šeimai, 37% — poilsiui bei pramogai ir kiek rečiau (23%) visuomeninei veiklai. Dėl labai mažo procento pasirinkimas antro darbo nė nebuvo skaičiuojamas atskirų kraštų statistikoj.

Jų vaikai

Ką galima būtų pasakyti apie ateinančią generaciją išeivijoj, t.y. apie jaunimo vaikus? Ar jaunimas norėtų, kad jų vaikai būtų gryni lietuviai, daugiau lietuviai, ar daugiau gyvenamojo krašto žmonės, ar vienodai ir tokie ir tokie?

1983. Jaunimas dabar dalinas beveik po lygiai į tuos, kurie savo vaikus norėtų matyti lietuviškais (47%: grynais — 12%, ar daugiau lietuviais — 35%) arba vienodai lietuviais ir gyvenamojo krašto žmonėmis (44%). Maža kas norėjo, kad jų vaikai būtų daugiau gyvenamojo krašto žmonės (4.5%) ar net vien gyvenamojo krašto žmonės (1%).

1972-1983. Labai panašiai buvo ir prieš 11 metų, išskyrus mažą slystelėjimą norinčiųjų vien grynų lietuvių (nuo 14.5% į 12%).

Nors skirtumai ir nebuvo taip drastiški, tačiau statistiškai reikšmingi *tarp mergaičių ir vaikinų.* Proporcingai daugiau mergaičių (51%) negu vaikinų (45.5%) norėjo lietuviškų vaikų, o daugiau vaikinų (11%) negu mergaičių (3%) norėjo, kad jų vaikai būtų daugiau gyvenamojo krašto žmonės. Didelis procentas ir vienų ir kitų norėjo, kad jų vaikai būtų vienodai abiejų kultūrų (46% mergaičių ir 43.5% vaikinų).

Kraštai. Visuose kraštuose, išskyrus JAV-ėse, jaunimo didesnė dalis nori, kad jų vaikai būtų vienodai abiejų kultūrų: lietuvių ir gyvenamojo krašto: Urugvajuje — 74%, Brazilijoje — 54%, Vokietijoje — 50%, Australijoje — 46%. Tik JAV-ėse jaunimo didesnė dalis (59.5%) nori, kad jų vaikai būtų daugiau lietuviai, negu abiejų kultūrų vienodai (39%). Kituose kraštuose irgi didoka dalis norėjo daugiau lietuviais esančių vaikų: Vokietijoj 44%, Australijoj 41%, Brazilijoj 38%. Tik Urugvajuj tas procentas buvo žemas — 13%. Labiau gyvenamojo krašto žmonėmis esančių vaikų norėjo palyginant nedidelis procentas jaunimo: iš Urugvajaus ir Australijos — po 13%, iš Brazilijos — 8%, iš Vokietijos — 6% ir iš JAV-ių vos 1.5%.

Išvados

Į šią anketą atsiliepė didele dalimi pats veikliausias mūsų išeivijos jaunimas: devyni iš 10 priklauso lietuvių jaunimo organizacijoms, aštuoni iš 10 lankę lituanistinę mokyklą. Didelėmis pastangomis jis paveiktas lietuvybės, nors į jį stipriai veikia ir gyvenamojo krašto aplinka.

Tėvų įtaka — svari. Šio jaunimo daugumas teigiamai žiūri į savo šeimose patirtą auklėjimą (75% „vispusiškai priimtinas“). Trečdalio vertybės didele

dalimi sutampa su tėvų, o dar pusės — pusiau. Nepilnai du trečdaliai sakėsi su tėvais didele dalimi susikalbą — randą bendrą kalbą. Kur tėvai vertina tautybę, ten ir jaunimas vertina (JAV ir V. Vokietijoj).

Vis dėlto tėvų įtaka nėra visagalė ar vienintelė. Didelę įtaką turi gyvenamojo krašto aplinka. Tai rodo ir anketos duomenys: jaunoji generacija nevisai yra kaip tėvai; pusė jaunimo teigė, jog jų vertybės su tėvų sutampa tik pusiau, o 15% — didele dalimi nesutampa; gi trečdalis su tėvais tesusikalba „kartais".

Lietuviškumo atžvilgiu šis jaunimas yra palyginant dar gerai išsilaikęs. Be lietuvių tėvų, jų lietuviškumą palaiko laisvu noru palaikomi ryšiai su lietuviais: didelė dauguma jų priklauso lietuvių jaunimo organizacijoms, trečdalis jų turi 3 artimiausius draugus visus lietuvius, o kitas trečdalis — du lietuvius iš trijų; taip pat beveik pusė jų sueina daugiau su lietuviais negu su kitataučiais, palyginant nemaža jų atsilanko į lietuvių renginius. Lietuvių spaudos skaitymas gal dar yra pusiau pakenčiamas: beveik pusė sakosi „skaitą" 2-5 lietuvių spaudos leidinius; bet susidūrimas su lietuviška knyga yra gan apgailėtinoj padėty: pernai pusė neperskaitė nei vienos knygos lietuvių kalba.

Lietuvių kalba tarp jų pačių išjungiama kaip komunikacijos priemonė: daugiau kaip pusė kalba nelietuviškai savo amžiaus lietuvių grupėje: tik trečdalis naudoja tiek lietuvių, tiek gyvenamąją krašto kalbą. Septyniems iš 10 lengviau rašyti gyvenamojo krašto kalba.

Domėjimasis dabartiniu Lietuvos gyvenimu nemažas: du iš trijų sakosi nuolat besidomį. Lietuvą jau aplankė kas penktas: likusiųjų daugumas aplankytų, jei būtų galimybė.

Ateityje. Žvelgiant į ateitį, bent pusė mano, kad už 5 metų gyvens netoli lietuvių kolonijos, bet beveik visi kiti galvoja gyventi „kaip pasitaikys". Jei Lietuva taps nepriklausoma, į ją vyktų apsidairyti didesnė pusė, bet gyventi tik vienas iš 10. Nepilna pusė savo vaikus norėtų matyti daugiau lietuviais, kita — vienodai lietuviais ir gyvenamojo krašto žmonėmis. Pragyvenimui pakankamai užsidirbdami savo laisvo laiko didžiausią dalį beveik pusė yra linkę skirti šeimai, vienas ketvirtis — poilsiui ir pramogoms, o kitas ketvirtis — visuomeninei veiklai.

Vertybės. Didžiulė dauguma tiki Dievu, kas aštuntas svyruoja. Bažnyčią reguliariai lankančiųjų yra kiek daugiau kaip pusė. Trys iš penkių savo būsimo vedybinio partnerio,-ės tautybę, tiek religiją laiko svarbia, nepilnai pusė — ir social-ekonominę padėtį.

1972-1983. Palyginus 1983 m. anketos su 1972 m. anketos duomenimis pastebima, kad lietuviškumo atžvilgiu per 11 metų beveik visur kiek slystelta žemyn: tiek lietuvių kalbos naudojimo, supratimo, rašymo atžvilgiu, tiek ryšiuose su lietuviais, kaip pvz. sumažėjo artimiausių lietuvių draugų, kiek padaugėjo daugiau nelietuvių, kiek mažiau sueinama su lietuvių jaunimu, kiek daugiau su nelietuvių, mažiau paskaitoma lietuviškų knygų ir periodinės lietuvių spaudos. Ateities atžvilgiu gerokai mažiau pasisakė laisvalaikio didžiausią dalį skirsią visuomeninei veiklai, truputį mažiau norinčių grynai lietuviškų vaikų, bet truputį daugiau dabar mano po 5 metų gyvensią netoli lietuvių kolonijos. Nepastebėtas tėvų-jaunimo su vertybių sutapimo bei su tėvais susikalbėjimo atžvilgiu per 11 metų pasikeitimas; taipgi nerasta skirtumo ir tikėjimo bei religinės praktikos atžvilgiu.

Žiūrint į kraštus, pastebima, kad anketą užpildžiusieji V. Vokietijoje parodė stiprumą *individualiame* lietuviškume, kai tuo tarpu JAV-ėse užpildžiusiuose vyravo *socialinis* lietuviškumas. Tai kaip tik atitiko abiejų kraštų sąlygas: juk V. Vokietijoje lietuviai išsibarstę, bet netoli pačios tėvynės, kai tuo tarpu lietuviai JAV-ių miestuose sudaro nemažas kolonijas. 133 anketą užpildžiusieji JAV-ėse savo krašto lietuvių jaunimą reprezentuoja pilniau, negu 18 jaunuolių — V. Vokietijos lietuvių jaunimą.

V. Vokietijoje anketą užpildžiusieji proporcingai daugiau domisi Lietuva, daugiau (net pusė jų!) yra aplankę Lietuvą, daugiau negu kitur yra perskaičiusių knygų lietuvių kalba, o taip pat periodinių spaudos leidinių, daugiau vyktų apsigyventi Lietuvoj, jei ji taptų nepriklausoma, ypač daugiau savo amžiaus lietuvių tarpe kalba lietuviškai, bet didelis procentas manančių po 5 metų gyventi, „kaip pasitaikys".

JAV. Tuo tarpu JAV-ėse jaunimas daugiau negu kitur trijų artimiausių draugų tarpe turi visus tris lietuvius, daugiau negu kitur sueina su lietuviais jaunuoliais, dažnokai lanko lietuvių parengimus, daugiau negu kitur jiems rūpi vedybinio partnerio tautybė, nes panašiai rūpi ir jų tėvams. Antroj vietoj (po Vokietijos) jie stovi skaityme knygų ir spaudos lietuvių kalba. Aukštas procentas mano gyventi netoli lietuvių kolonijų, bet mažas procentas vyktų į nepriklausomą Lietuvą apsigyventi. Taipogi didžiausias procentas nori, kad jų vaikai būtų daugiau lietuviai.

Penkių parinktų kraštų tarpe *Australija* stovi per vidurį. Jų tarpe aukštas procentas manančių po 5 m. gyventi netoli lietuvių kolonijos; be to, jų daug lanko lietuvių parengimus (Australijoj gerokai pasinešta į kultūrinę pusę), bet mažiau negu kitur domisi dabartine Lietuva. Lietuvių ryšių palaikyme, kalbos naudojime, knygų bei spaudos skaityme jie stovį per vidurį. 72 Australijoj užpildžiusieji, atrodo, pakankamai gerai reprezentuoja Australijos lietuvių jaunimą.

Brazilijoj nedidelė užpildžiusiųjų grupė pilnai nereprezentuoja Brazilijos lietuvių jaunimo, tačiau daugelio atžvilgiu charakteringai iliustruoja, pvz., kad ir pastebėtu tikėjimu į Dievą, bet tik kartkartiniu atsilankymu į bažnyčią. Ši grupė charakteringai iliustruoja, jog jų tėvams tautybė (šiuo atveju vedybinio partnerio,-ės atveju) mažai terūpi. Bet ir jaunimas čia rečiau su tėvais sutaria. Suėjimai su lietuvių jaunimu gan geri, bet vienmečių tarpe kalbama nelietuviškai. Labai mažai naudojamasi spauda bei knygomis lietuvių kalba.

Nedidelė jauno jaunimo grupė *iš Urugvajaus* gal mažai reprezentuoja visą Urugvajaus lietuvių jau-

nimą, nors gan gerai iliustruoja jaunuosius Urugvajuje. Jų tėvams tautybė (vedybinio partnerio atveju, o gal ir iš viso — nedaug terūpi). Iš viso su tėvais mažokai susikalbama ir vertybės ne tiek sutampa. Ryšiai su lietuviais — silpnoki tiek artimiausiomis draugystėmis, tiek suėjimais su jaunimu, tiek knygomis bei spauda lietuvių kalba. Šioj grupėj didelė dauguma sakėsi naudojanti abi kalbas savo bendraamžių lietuvių tarpe. O didelė dauguma norėtų dabartinę Lietuvą aplankyti, jei galėtų.

ATŽALOS

BASOS KOJOS

... Taukšt, taukšt, basos kojos išmuša širdies ritmą ant šlapio smėlio ir pasitraukiančių bangų... taukšt, taukšt, bėgu ankstyvą rytą, vos saulei patekėjus, jūros pakraštyje. Iš toli pastebiu kunigą iš savo parapijos. Jis kalbasi su „surfers", ir retkarčiais kokiam tikinčiam palaimina tą dieną vartojamą lentą. Pribėgus pamojuoju, pasveikinu ir bėgu tolyn. Saulė maloniai kaitina man pečius, ir visas pajūrys šviesos iliuzijoje yra paverstas į auksinę karalystę, lyg žiūrėtum į pasaulį pro rožinius akinius. Sveikinu sutiktus kitus bėgikus, nes taip yra įprasta, yra nesurašyta šio žaidimo taisyklė, ir šiuo būdu yra lengva atskirti tuos, kurie neseniai pradėjo kasdieną bėgti. Jie per daug koncentruojasi bėgime ir neužtenkamai džiaugiasi kitais žmonėmis. Žuvėdros tupi mano kelyje. Visas būrys. Truputį pagreitinu žingsnius, kad jas sutrukdyčiau. Kaip mažas vaikas nusijuokiu ir vėl normaliai bėgu, kol jos, skrisdamos aplink, garsiai klykia, barasi ir nusileidžia toj pačioj vietoj kaip anksčiau. Jau artėja antros mylios užrašas, smarkiai prakaituoju, ir pajūrys pamažu pildosi žmonėmis. Porelės pradeda žaisti tinklinį, ir dar kartą pasiryžtu pasistengti išmokti gerai tinklinį lošti. Bent šimtą kartų tą esu sau prižadėjus, malonu tik stebėti jų mitrumą. Keli žmonės ruošiasi dieną praleisti degindami odas, ir mes vieni su kitais draugiškai pajuokaujam, pasiteiraujam apie vienas kito sveikatą. Taukšt, taukšt, esu beveik pribėgus prie uosto pylimo. Pasididžiuoju savimi, kad taip toli nubėgau, ir nusišypsau pasveikindama senelį, berenkantį metalines dėžutes iš šiukšlinės. Taukšt, taukšt, basos kojos ant smėlio, pasispiriu — ir bėgu tolyn.

Milda Palubinskaitė

SUGRĮŽIMAS

Ji sėdi netoli nuo mokyklos kiemo vartų ir žiūri į mokyklą, kuri kartą buvo jos. Atsimena praleistus ten laikus, ir širdis suvirpa. Juk ten ji mokėsi, ten juokavo su draugais, ten pykosi su mokytojais, kovojo dėl pažymių. Ji ten pirmą kartą šoko, ten pasirodė su klase. O dabar ji sėdi už vartų.

Išbėga būrys vaikų. Jaunų, ne vyresnių negu devynerių metų... ir jie kalbasi angliškai. Ten stovi būrys tėvų ir ignoruoja faktą, kad vaikai kalba angliškai lituanistinėj mokykloj... ir jos širdį sugniaužia skausmas. Ji sušunka „lietuviškai!“, o vaikai nereaguoja. Bet tėvai šiek tiek „susigėdina“. Vienas ateina ir pavarinėja vaikus lietuviškai. Vaikai toliau rėkauja, nepakeisdami kalbos. Po kiek laiko jie subėga atgal į klasę, o tėvai susiburia ir tęsia savo angliškas kalbas. Kažkur vaikas klykia, „Daddy, Daddy, Daddy“.

Ji pažvelgia į mokyklą. Į tą vietą, kur važiavo kas šeštadienį dvylika metų. Atsimena praeitį. Taip, jie irgi karts nuo karto kalbėdavosi angliškai, bet tik paerzinti tėvus, kurie verčiau mirtų, negu į juos prabiltų angliškai. Ji apsidairo ir prieky savęs pamato naują kartą žmonių. Vaikai nebemoka lietuviškai, ta negimtoji jų kalba. Jie nesupranta, ką reiškia būti lietuviais, ir realybėje jiems nesvarbu. Nesvarbu ir jų tėvams, kurie hipokritiškai vaikus veža „pas lietuvius“ ir patys su lietuviais neįstengia kalbėti lietuviškai. Ją apima nenuraminamas liūdesys, ir ji subręsta dar kelis metus per tas kelias minutes.

Staiga į kiemą įvažiuoja vyresnis žmogus. Jis yra retesnio tipo. Tas, kuris tebegyvena lietuviškai, tas, kuris tebėra lietuvis. Jos akys prašvinta, ir skausmas širdy šiek tiek atsileidžia. Ji nusišypso ir jam pamojuoja, o jis su tikra gyva dvasia jai pamojuoja atgal. Ačiū Dievui už žmones kaip Bernardas Brazdžionis, ji pagalvoja atsistodama, laikinai nuraminta, kad kieme yra lietuviškumo. Ir diena prašvinta, pripildyta poeto šviesos.

Paskutinis skambutis suskamba, ir ji žengia per kiemą susitikti brolius, seserį ir draugus. Pasišnekučiuoja ir, visiems pamažu išsiklaidžius, traukia mašinos link.

Jai beeinant, praeina seniai pažįstama moteris ir ją užkabina žiauresniu tonu, pajuokiančiu ją, kad atvažiavo į seną mokyklą, tiesiog stumiančiu ją kuo greičiau važiuoti. Moters tonas aiškiai sako, kad ji ten nepriklauso.

Ji pažvelgia į moterį, tada į senosios mokyklos pastatus ir kiemą. Akis užkabina tėvą ir vaiką, kurie besikalba angliškai, ir ausį rėžia vaiko irzlus klyksmas: „Daddy, Daddy, Daddy“. Tūkstantis prisiminimų perbėga mintis.

Moters nusiteikimas ją sukrečia. Ji ten, lituanistinėj mokykloj, „nepriklauso?“ Ne, ne ten su tais „lietuviais“. Ne ten, kur ji užaugo, ne ten, kur ji praleido tiek metų belinksniuojant, belaipsniuojant ir berašant rašinius apie „lietuvybės ateitį“, ne ten, kur kas šeštadienį važiavo susitikti su lietuviškais draugais, ne ten, kur išdidžiai ir su viltim giedojo Lietuvos himną ir širdyje meldėsi už lietuvių tautą. Kaip greitai viskas pasikeitė.

Apdraskyta širdim, ji skausmingais žingsniais nuėjo prie mašinos, o mintyse vis aidėjo neseniai matyto poeto žodžiai: „Lietuva, mano šiaurės pašvaiste ir gėlė sidabrinių rytų, kas krauju tavo veidą nulaistė, ir ko raudi prie kryžkelės tu?“ Užvesdama automobilį, ji žinojo. O supratus, ji širdy pasiryžo niekada nepamesti savo lietuvybės, nes jos visada buvo, yra, ir bus.

Lietuviška Širdis

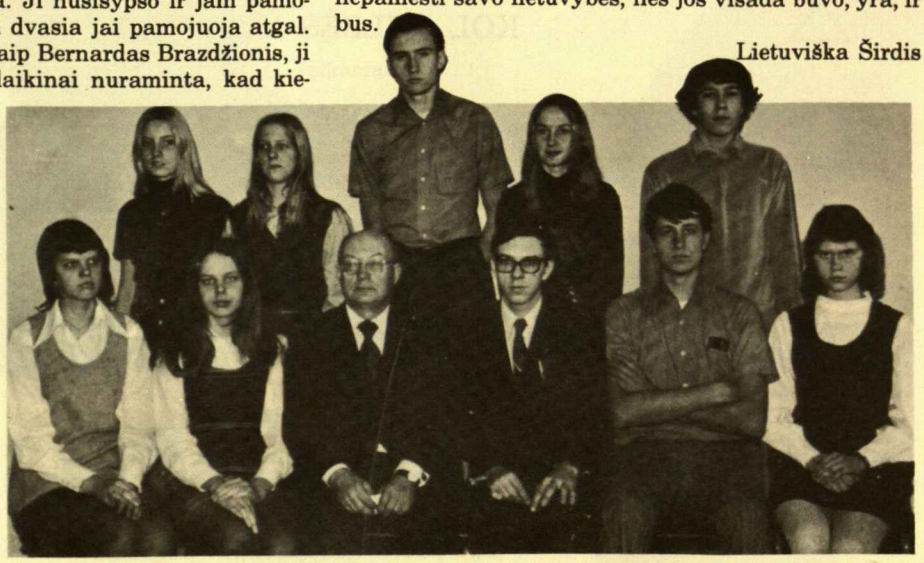

Ginta Remeikytė

Už šiuos eilėraščius Ginta Remeikytė laimėjo poezijos antrąją premiją 1982-1983 m. Ateities *konkurse.*

ΣΓN

Gražūs žmonės
inicialiuotomis krūtinėmis
architektūriniuos paminkluose,
apsodintuose tulpėmis ir apsėtuose be pienės žole,
— susirūpinę svarsto,
kodėl indai miršta.

Apsivainikavusieji
skrendančiame rojuje
į kūnus visus šventuosius
suleidžia ir įleidžia.
Lyg naujomis lūpomis
bučiuoja nirvaną.

Paprastieji žmonės
televizijos bangose
alumi apsipila,
kai lydi, lydi, lydi, lydi
futbolą.
Bet reikia spirti.

* * *

Planetos drebėjimas.
Atsiveria žemė, išspjauna saulę.
Gražūs ir apsivainikavusieji ir paprastieji...
Pelenai.

Pelenai, ar ne?

PALAISTYTA DROBĖ

Vyšnine aviena pražysta paklota drobė.
Palaisto ją saldžiarūgščios obels sunka.
Palyti rankų nervai ir užkalbina.
Akys mėto saules.

Rožėtą lovatiesę balta procesija palydi,
procesija balta,
balta,
balta, balta procesija.

Žuvies puoton kviečia,
prie vynuogių baltų
ir prie tamsių —
išspaudi jas.
Marija ir amen.

Žarijų saujos degina smėlį.
Žalsvoji jūra plauna ir vėsina.
Atneša abrikosų prie citrinos lašų.
Negesina.

Prie mėnulio traukia šokantys laivai.
Vakarienė.
Laidotuvės.
Paplūdimys.

Ir Kristus gėrė vyną su draugais.

△

KOL GULBĖS IŠPLAUKIA

I Veiksmas

(Per tyli tyla. Be judesio.
Motina paukštė stumia mažuosius iš lizdo.)

X: Stiklinės blizga
ir kūnai nežti.
Treniruojamės.
Išgirstame netikėtų triukšmų.

(Tyla prieš audrą.)

II Veiksmas

(Ilga pauzė. Keli nerangūs žingsniai.

Viščiukai stengias kakariekū giedoti.)

X: Slapstydami stiklus,
Kūnus laižome.
Lenktyniaujame, vejamės.
Kurtinamės.

(Griaustinis ir audra.)

III Veiksmas

(Nepatogi tyla. Keli netvirti žingsniai.
Šarkos nesiliaudamos plepa.)

X: Dūžta stiklinės
ir sprogsta krūtinės.
Niekas nelaimi lenktynių,
bet keli apkursta.

(Kibirais lyja.)

IV Veiksmas

(Trumpesnė pauzė. Skubūs žingsniai.
Špokai nekantriai ruošiasi kelionei į pietus.)

X: Klijuojame ir plauname stilines.
Apkabiname draugus.
Sparnus ruošia skrydžiui
ir pagydome ausis.

(Praryjami saldžiarūgščiai lašai.)

V Veiksmas

(Rami tyla po audros. Tvirtesni lėti žingsniai.
Gulbės išplaukia ir ereliai sklando.)

X: Vyną geriame prie svaiginančių liepsnų ir
blizgančių žvaigždžių.
Pabučiuojame žmones.
Susikabinę bėgame.
Sniege išgirstame, kad gali būt tylu.

(Vaivorykštėj spindi gal ašaros —
Gal deimantinės.)

LAIŠKAI

Ateitis a.a. kun. St. Ylai atminti

Šiomis dienomis po visą Ameriką iš pašto dėžučių kyšo šeštoji šiemetinė *Ateitis*. Ištraukus ją iš voko, matyti besišypsantis a.a. kun. Stasys Yla. Ji skirta jo brangiam atminimui — sukaupti įvairūs atsisveikinimo žodžiai. Skaitome ir paties kun. Ylos mintis — apie meilę, laisvę, ateitį, ateitininkų misiją...

Ši *Ateitis* patiks visiems moksleiviams, kurie kursuose turėjo progą kun. Stasį Ylą pažinti, jo entuziazmu užsikrėsti, jo šypsena apdovanoti. Paskaitę, saugosime šią *Ateitį* specialioj vietelėj mūsų lentynose.

Moksleivis, *Drauge*, 1983 m. spalio 15 d.

Sveikinu ir dėkoju už taip puikiai paruoštą *Ateities* numerį, dedikuotą a.a. St. Ylai. Jo aš nepažinojau asmeniškai, bet, perskaičius *Ateitį*, jis man dabar gyvas. Jo paskutinį pamokslą 3-4 kartus perskaičiau. Užsisakiau pora jo knygų iš *Draugo*. Jo dėka galėsiu supažindinti ir savo Jurgutį su a.a. arkivysk. Matulaičio gyvenimu ir asmenybe.

Janina Rėklaitienė
West Lafayette, Ind., JAV

Birželio-liepos *Ateitis*. Viršelyje — vyro portretas. Pražilę, išretę plaukai, primerktos akys. Raukšlės kaktoje ir apie akis. Bet lūpos pravertos šiltai, giedrai šypsenai. Tamsus drabužis dengia kaklą. Drabužio iškirptėj — kunigo „uniforminis“ ženklas — „koloratkės“ kontūras. Tai šių metų kovo 24 mirusiojo kun. prof. St. Ylos galva. Iš 40 šio *Ateities* numerio puslapių kun. St. Ylai paskirti 26 pirmieji, o užuominų apie jį pabarstyta ir kituose...

... *Ateities* neprenumeruojantieji kun. Stasio Ylos gerbėjai turėtų šio numerio paprašyti, parašę administratoriui...

Alfonsas Nakas, *Darbininke*, 1983 m. spalio 7 d.

Susidomėjome Ateitimi

Jei dar nevėlu, norėtume gauti *Ateities* leidinį, skirtą kun. Ylos atminimui.

Susidomėjome *Ateitim* ir norėtume ją užsiprenumeruoti... Ačiū Jums už puikų Australijos išvykos aprašymą ir ten atliktus darbus. Sveikiname su drąsiais straipsniais, kuriuos paskaičius tenka gerokai pasvarstyti.

Vytautas ir Kotryna Marijošiai
West Hartford, Conn., JAV

Chicagos studentų ateitininkų draugovė Ateities žurnalui paskyrė 500 dolerių, kurie buvo panaudoti šiam numeriui atspausdinti.

Jaunimo konkursas apie šv. Kazimierą

Šv. Kazimiero 500 metų mirties minėjimo komitetas pavedė *Ateities* žurnalo redakcijai skelbti konkursą jaunimui apie šv. Kazimierą.

KONKURSE gali dalyvauti jaunimas nuo 15 iki 30 metų amžiaus.

TEMA: Rašinių tema turi būti apie šv. Kazimierą bei jo reikšmę mums šiandien.

ŽANRAI: Rašinių žanrai gali būti įvairūs: proza, poezija, straipsnis ir kt.

MECENATAS: Kun. dr. Juozas Prunskis skiria 1000 dolerių sumą premijoms.

PREMIJOS: Konkurso kūrinių vertinimo komisija turi pilną teisę padalinti 1000 dol. sumą savo nuožiūra premijoms pagal dalyvių amžių, žanrus ir kt.

RAŠINYS pasirašomas slapyvardžiu, nurodant ir autoriaus,-ės amžių. Autoriaus,-ės slapyvardis, tikroji pavardė ir vardas bei adresas ir telefonas užrašomi ant atskiro lapelio, kuris įdedamas į mažą voką. Mažas vokas užklijuojamas ir kartu su rašiniu, įdėjus į didesnį voką, siunčiamas adresu: JAUNIMO KONKURSUI, 7430 South Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629, USA.

TERMINAS. Visi rašiniai vertinimo komisiją turi pasiekti iki 1984 m. liepos 10 d. vidurnakčio.

PREMIJŲ LAIMĖTOJAI bus paskelbti Lietuvių Katalikų Kongrese 1984 m. rugsėjo 1-2 d. Toronte.

PREMIJUOTI RAŠINIAI tampa Šv. Kazimiero 500 metų mirties minėjimo komiteto nuosavybe ir bus atspausdinti „Ateities" žurnale. Nepremijuoti rašiniai autoriams negrąžinami, bet gali būti spausdinami susitarus su jais.

KONKURSO vertinimo komisijos narių pavardės bus paskelbtos vėliau.

Ateities redakcija

Atsiųsta paminėti

Bronius Kviklys. LIETUVOS BAŽNYČIOS. III tomas: Kauno arkivyskupija. Šis tomas yra apie Kauno arkivyskupijos bažnyčias ir kunigus. Gausiai iliustruotas bažnyčių ir kunigų fotografijomis. Daug architektūrinės, istorinės ir dokumentinės medžiagos. Spaudai paruošė ir išleido Amerikos Lietuvių Bibliotekos leidykla. Spaudė M. Morkūno spaustuvė. 512 psl.

Vytautas Bagdanavičius ir dr. Juozas Meškauskas. KURAIČIO PALIKIMAS LIETUVIŲ ŠVIESUOMENEI. Trumpa biografija, atsiminimai ir įvadas į jo mąstymą. Straipsniai anksčiau atspausdinti „Laiškuose Lietuviams" ir „Drauge". Ateities leidinys. Spausdino Draugo spaustuvė. 36 psl.

Konstantinas Avižonis. RINKTINIAI RAŠTAI. III tomas. Redagavo dr. h.c. A. Avižonienė. Išleido Lietuvių Katalikų Mokslo Akademija. Roma, 1982 m. 567 psl.

PLJS ŽINIARAŠTIS. Nr. 1. Red. Ginta Palubinskaitė. Turinyje supažindinami naujosios PLJS valdybos nariai, spausdinami pranešimai ir skatinimai į jaunimo veiklą.

Statement of ownership, management and circulation

„Ateitis" (publication number: USPS 935-440) iš published monthly, except July and August. Its publisher and owner iš American Lithuanian Roman Catholic Federation Ateitis, 9610 Singleton Dr. Bethesda, Md. 20034. The purpose, function, and nonprofit status of this organization and the exempt status for Federal income tax purposes have not changed during preceding 12 months. The editor is Rev. Kestutis Trimakas, 850 DesPlaines Ave., Apt. 409, Forest Park, IL 60130. The managing editor is Juozas Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL 60629. In the preceding 12 months „Ateities" averaged a press run of 1250 each issue (single issue nearest fo filing date, 1250) of which 1012 (1019) were distributed to paid individual subscribers by mail and none (0) sold through dealers, carriers, street vendors or counter sales; total paid circulation being 1012 (1019), free distribution by mail, carriers or other means 75 (75). Copies not distributed — left-over 163 (156).

ALp(LKA)1786
1983, Nr.9

90.725.229